

Statlige og regionale myndigheter

Oljedirektoratet

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Arbeids- og sosialdepartementet

Klima- og miljødepartementet

Miljødirektoratet

Norsk Polarinstitutt

Riksantikvaren

Tromsø Museum

Fiskeridirektoratet

Havforskningsinstituttet

Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES)

Samferdselsdepartementet

Kystverket

Luffartstilsynet

Avinor

Justis- og beredskapsdepartementet

Utenriksdepartementet

Statens strålevern

Forsvarsdepartementet v/Forsvarsbygg

Finnmark fylkeskommune

Nordland fylkeskommune

Troms fylkeskommune

Fylkesmannen i Finnmark

From: Hald Niels Erik
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Cc: postmottak@oed.dep.no; [Oljedirektoratet](#); [Tove Lind](#); [Tjostheim Magnus \(magnus.tjostheim@oed.dep.no\)](mailto:Tjostheim.Magnus@oed.dep.no); [Mørch Tomas](#)
Subject: PUD Johan Castberg PL 532 Høring av PUD del II Konsekvensutredning (2016/867)
Date: 19. september 2017 08:59:23
Attachments: [image002.jpg](#)

PUD Johan Castberg PL 532 - Høring av PUD del II – Konsekvensutredning – Deres referanse AU-PM050-005-00003.

Oljedirektoratet(OD) viser til Statoils brev 30. juni 2017 med utsendelse av Konsekvensutredning (PUD del II) for PL 532 Johan Castberg med høringsfrist 25. september 2017.

OD bekrefter at vi ikke har noen merknader til Konsekvensutredning for Johan Castberg.

Med vennlig hilsen

Niels Erik Hald

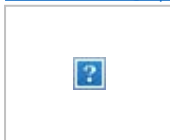
Sjefingeniør

Feltutvikling

Tlf: +47 51 87 60 68

Mob: +47 99 28 23 12

niels.erik.hald@npd.no

Professor Olav Hanssens vei 10, Stavanger

Sentralbord: +47 51 87 60 00

www.npd.no

STATOIL PETROLEUM AS
Forusbeen 50
4035 STAVANGER

Vår dato: 19.09.2017
Vår ref.: 201704501-5
Arkiv: 008
Deres dato: 30.06.2017
Deres ref.: AU-PM050-005-00003

Saksbehandler:
Anette Louise Schanke
als@nve.no

Høringsvar fra NVE - konsekvensutredning for utbygging og drift av Johan Castberg

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til konsekvensutredning for utbygging og drift av Johan Castberg.

Etter NVE sin vurdering fører utbygging av Johan Castberg ikke til konflikter med planer for havenergi eller mellomlandsforbindelser. NVE har heller ingen kommentarer til valgte løsninger for kraftforsyning. Dersom det blir aktuelt å forsyne Johan Castberg med kraft fra land, må planleggingen av dette skje i samarbeid med Statnett og regionale netteiere på et tidlig stadium for å sikre at videre nettutvikling på fastlandet tar hensyn til økt uttak og sikrer en best mulig systemløsning totalt sett.

NVE har for øvrig ingen merknader til utredningen.

Med hilsen

Karin Margrethe Bugge
avdelingsdirektør

Anne Rogstad
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Olje- og energidepartementet

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statoil
4025 STAVANGER
MOTT. 26.09.2017

Deres ref
AU-PM050-005-00003

Vår ref
17/2375

Dato
22. september 2017

Utbygging og drift av Johan Castberg - konsekvensutredning

Det vises til e-post 30. juni 2017 med vedlegg.

Arbeids- og sosialdepartementet har forelagt saken for Petroleumstilsynet som opplyser at de ikke har kommentarer til høringen.

Arbeids- og sosialdepartementet har ikke ytterligere merknader til saken.

Med hilsen

Anders Østre (e.f.)
seniorrådgiver

Martin Heidar
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo
postmottak@asd.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 64
www.asd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
983 887 457

Avdeling
Arbeidsmiljø- og
sikkerhetsavdelingen

Saksbehandler
Martin Heidar
22 24 86 07

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Statoil ASA
Postboks 8500
4035 STAVANGER

Deres ref
AU-PM050-005-00003

Vår ref
16/2438

Dato
25. september 2017

Kommentarer til konsekvensutredning for utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet

Klima- og miljødepartementet viser til brev av 30. juni 2017 fra Statoil Petroleum AS (Statoil) med konsekvensutredning for utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet.

Johan Castberg-feltet er planlagt med havbunnsutbygging av funnene Skrugard, Havis og Drivis, der oljen prosesseres og lagres på et produksjonsskip (FPSO) for lasting og utskipping til markedet. Planlagt energiforsyning under produksjonen er basert på gassturbiner med varmegjenvinning. Avstanden til både kysten (Ingøya, Finnmark) og Bjørnøya er ca. 200 km.

Generelt

Feltet ligger i et havområde med store miljøverdier gjennom hele året. Barentshavet er blant annet et viktig område for en rekke viktige fiskebestander og har en av verdens høyeste tettheter av sjøfugl. Det er også kunnskapsmangler knyttet til miljøkonsekvenser av aktivitet i området, både når det gjelder operasjonelle utslipp og akutt forurensning. Statoil har planlagt med tiltak som reinjeksjon av produsert vann, tiltak som minimerer utslipp av miljøfarlig biocid fra sulfatjerningsanlegget, lav NOx-turbiner, fakkeltgassgjenvinning, lekkasjedeteksjon på undervannsinstallasjoner og tiltak for energieffektivisering og energiledelse. Klima- og miljødepartementet vil framheve at disse tiltakene er av stor miljømessig betydning og vi legger til grunn at disse tiltakene gjennomføres i tråd med utredningen.

Statoil må innhente nødvendige tillatelser til virksomheten før oppstart. Klima- og miljødepartementet anbefaler at Statoil tar tidlig kontakt og har en tett dialog med miljømyndighetene underveis i prosjektet slik at tiltak som anses nødvendige for å ivareta hensynet til ytre miljø og klima kan identifiseres tidlig. Dette vil kunne bidra til at eventuelle nye tiltak kan implementeres mest mulig kostnadseffektivt.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Avdeling

Saksbehandler
Hanne Marie Øren

Når det gjelder de innspillene som Miljødirektoratet retter mot ressursmyndighetene, vil Klima- og miljødepartementet følge opp disse forholdene videre med Olje- og energidepartementet.

Samfunnsøkonomiske analyser

Konsekvensutredningen bør gi en grundig og transparent framstilling av de samfunnsøkonomiske konsekvensene av utbyggingen. Klima- og miljødepartementet viser til Miljødirektoratets høringsuttalelse, og er enig i at enkelte elementer i konsekvensutredningen er framstilt mangelfullt. Følsomhetsberegninger bør på en systematisk og transparent måte framstille usikkerhetsrommet ved utbyggingen, inkludert konsekvensene for lønnsomheten om flere sentrale parametere samtidig endrer seg i negativ retning.

Energiforsyning og utslipp til luft

Valg av utbyggingsløsning kan medføre at elektrifisering ikke kan gjennomføres. Statoil viser til at en sirkulær produksjonsenhet ikke er en aktuell utbyggingsløsning, men at en eventuell beregning av tiltakskostnader ville gitt en tiltakskostnad i samme størrelsesorden som for skipsløsningen. Klima- og miljødepartementet vurderer at alternative utbyggingsløsninger, samt tiltakskostnader ved elektrifisering av en sirkulær produksjonsenhet, kunne vært grundigere gjennomgått i konsekvensutredningen. Videre framgår det av konsekvensutredningen at det ikke pågår noe arbeid med kvalifisering av teknologi for overføring av større mengder vekselstrøm. Klima- og miljødepartementet forventer at Statoil er en aktiv bidragsyter for å få på plass mulige områdeløsninger eller kraftsamkjøring med andre felt som vil kunne bli bygd ut i området, og at Statoil bidrar til teknologiutvikling og kvalifisering av teknologi for overføring av store kraftmengder til produksjonsskip.

Statoil opplyser at nmVOC-gjenvinningsanlegg vil bli installert. Vi viser til Miljødirektoratets høringsuttalelse, hvor det påpekes at det må påregnes at det vil kunne bli nødvendig å innskjerpe utslippsgrensene for slike utslipp i framtiden.

Miljødirektoratet påpeker også at det generelt er gitt lite informasjon om løsningene som er valgt for å redusere utslipp til luft, og oppfordrer Statoil til å ta initiativ til møter med Miljødirektoratet for å presentere planene nærmere. Klima- og miljødepartementet forutsetter at Statoil bidrar med nødvendig informasjon og til god dialog med Miljødirektoratet, som har ansvar å fastsette vilkår for å motvirke at forurensning fører til skader eller ulemper for miljøet.

Akutt forurensning

Det er beregnet høye potensielle utblåsningsrater ved et akutt utslipp (opp mot 10 000 m³/dag). Dette vil kunne gi store mengder olje på sjø. Miljørisiko for marine pattedyr ved et eventuelt akutt utslipp er vurdert som lav, mens beregnet miljørisiko for sjøfugl på åpent hav er betydelig, spesielt for lomvi og lunde. I tillegg kan stranding av olje få alvorlige konsekvenser for alke og lunde på og rundt hekkekoloniene. Det har tilkommet ny kunnskap om sjøfugl som ikke inngår i risikoberegningene. Da feltet ligger i et område som er svært

viktig for sjøfugl, bør betydningen den nye kunnskapen får for miljørisikoen synliggjøres nærmere.

Det er på grunn av ovennevnte foreløpig beregnet et omfattende beredskapsbehov på feltet. Klima- og miljødepartementet vil understreke at operatørene er ansvarlige for å ha en tilstrekkelig beredskap mot akutt forurensning, og forutsetter at beredskapen mot akutt forurensning som etableres på Johan Castberg er tilfredsstillende, også om det skulle bli nødvendig med en stor og langvarig aksjon.

Undervannsstøy

Det planlegges for både tradisjonell seismikkinnsamling og permanent reservoarovervåking (PRM) der det skytes seismikk 1-2 ganger i året. Utredningen redegjør for ulemper denne type undervannsstøy kan ha på fisk og marine pattedyr. Statoil planlegger å benytte "soft start" ved disse operasjonene, og vil vurdere andre avbøtende tiltak nærmere, slik som vurdering av tidspunktet for innsamling. Det er kunnskapsmangler knyttet til konsekvenser av seismikk på marine pattedyr. Klima- og miljødepartementet forutsetter derfor at Statoil planlegger gjennomføringen av seimikkaktivitetene slik at mulige konsekvenser for marine pattedyr og fisk blir minst mulig. I tillegg til krav om "soft start" pågår det et samarbeid mellom Miljødirektoratet og Oljedirektoratet der det vurderes behov for ytterligere krav til seismikk-innsamling av hensyn til marine pattedyr. Dette kan få betydning for seismikkskyting på Johan Castberg.

For øvrig viser vi til høringsuttalelsene fra Miljødirektoratet, Norsk Polarinstitutt, Riksantikvaren og Statens strålevern.

Med hilsen

Per Wilhelm Schive (e.f.)
avdelingsdirektør

Hanne Marie Øren
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Olje- og energidepartementet

Statoil Petroleum AS
Postboks 8500 Forus
4035 STAVANGER

Oslo, 18.09.2017

Deres ref.:
AU-PM050-005-00003

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/7174

Saksbehandler:
Ingeborg Rønning

Kommentarer til konsekvensutredning for Johan Castberg

Johan Castberg-feltet ligger i et havområde med store miljøverdier gjennom hele året. Barentshavet er blant annet et viktig område for en rekke økologisk og kommersielt viktige fiskebestander og har en av verdens høyeste tettheter av sjøfugl. En eventuell utbygging vil ha sammensatte miljøkonsekvenser. Samtidig er det større kunnskapsmangler knyttet til miljøkonsekvenser av aktivitet i Barentshavet enn ellers på sokkelen, både når det gjelder operasjonelle utslipp og akutt forurensning.

Konsekvensutredningen (KU) er en viktig del av grunnlaget for beslutningen om utbygging. På enkelte områder mener vi foreliggende KU ikke gir god nok eller tilstrekkelig informasjon om miljøkonsekvensene. Blant annet kan valg av utbyggingsløsning medføre at elektrifisering av feltet ikke kan gjennomføres, med de miljømessige konsekvenser dette har, samtidig som alternative utbyggingsløsninger og mulighetene for elektrifisering av feltet med disse, ikke er tilstrekkelig utredet. Miljøriskoen knyttet til et akutt utslipp kan være høyere enn hva som framkommer i KU, og vurderingene av enkelte luftutslipp reflekterer ikke nyere kunnskap.

Vi mener videre det er viktig at usikkerheten i lønnsomheten ved prosjektet synliggjøres, og at miljøkonsekvensene presenteres slik at de best mulig lar seg vurdere opp mot beregnet lønnsomhet når beslutningen om utbygging skal tas.

Når miljøkonsekvenser er beskrevet i KU, er det lagt til grunn at flere gode tiltak for å redusere miljømessige ulemper gjennomføres. En del av disse tiltakene har stor miljømessig betydning, og det er nødvendig at disse gjennomføres for at et eventuelt vedtak om utbygging skal være gjort på riktig grunnlag. Dette gjelder blant annet fakkelløsløst, reinjeksjon av produsert vann og lekkasjedeteksjon. Statoil har lagt til rette for framtidig elektrifisering også som områdeløsning, men for at dette skal kunne realiseres er det nødvendig med både teknologitviking og samarbeid mellom ulike aktører.

Vi viser til brev fra Statoil av 30. juni 2017 med oversendelse av konsekvensutredning (KU) for Johan Castberg-feltet (Castberg).

Som høringsinstans er Miljødirektoratets rolle å gi anbefalinger knyttet til Stortingets behandling av Statoils program for utbygging og drift for Castberg. Vi baserer anbefalingene våre på erfaring som miljømyndighet, og den miljøfaglige, teknologiske og samfunnsøkonomiske kunnskapen våre oppgaver krever. Selv om Statoil, som operatør, er mottaker av dette brevet, er innspillene også rettet mot ressursmyndighetene som skal legge fram saken for Stortinget.

Gitt at det besluttes at feltet skal bygges ut, vil det kreves tillatelse etter forurensningsloven. Miljødirektoratets oppgave blir da, som myndighetsutøver, å avgjøre om tillatelse skal gis, og å fastsette vilkår for å motvirke at forurensning fører til skader eller ulemper for miljøet. En del av våre kommentarer til KU er knyttet til denne prosessen. Dette for å sikre forutsigbarhet, at våre forventninger blir tidlig kjent, slik at operatøren kan implementere nødvendige tiltak på en kostnadseffektiv måte.

Konsekvensutredningen (KU) er en viktig del av grunnlaget for beslutningen om utbygging. På generelt grunnlag mener Miljødirektoratet at Statoil har lagt ned mye godt arbeid som underlag for KU. Men på enkelte områder mener vi foreliggende KU ikke gir god nok eller tilstrekkelig informasjon om miljøkonsekvensene. Dette er nærmere beskrevet under.

Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Vurderingene av samfunnsøkonomisk lønnsomhet mangler ikke-prissatte miljøkonsekvenser
Lønnsomhetsberegningene i kap. 16.2 er omtalt som "samfunnsøkonomisk lønnsomhet". Som vi også påpekte i høringsuttalelsen til KU-programmet, representerer tallet som legges fram ikke en fullstendig vurdering av alle samfunnsøkonomiske konsekvenser av utbyggingen.

På den ene siden vil utbygging av Castberg generere inntekter til samfunnet fra salg av olje og gass fra feltet. På den andre siden vil utvinning av olje og gass medføre kostnader for samfunnet i form av investeringer, driftskostnader og påvirkning på klima og miljø. I KU presenterer Statoil en nåverdiberegning basert på antakelser om utvinnbare reserver, samt prissatte inntekter og kostnader (inkludert kostnader ved utslipp av CO₂ fra produksjonen). Basert på denne beregningen konkluderer Statoil med at utbygging av Castberg er samfunnsøkonomisk lønnsom.

I en vurdering av samfunnsøkonomisk lønnsomhet skal også ikke-prissatte konsekvenser inngå. Utbygging av Castberg har sammensatte miljøkonsekvenser og innebærer risiko for akutte utslipp av olje og gass i et havområde med betydelige naturverdier. I Statoil sin vurdering av samfunnsøkonomisk lønnsomhet inngår ingen drøfting av hvilken betydning det samlede omfanget av ikke-prissatte miljøkonsekvenser har for den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av prosjektet. Vurderingen av samfunnsøkonomisk lønnsomhet er dermed ufullstendig. Selv om samfunnsøkonomisk analyse ikke er et krav i PUD, mener vi at dette er viktig informasjon for Stortinget, og at en mer fullstendig vurdering burde legges frem når de skal behandle saken.

Usikkerheten ved beregnet lønnsomhet av utbyggingen er lite synlig for beslutningstakerne
Castberg medfører store investeringer på kort sikt. Produksjonsstart er forventet å være i 2022, og etter oppstart forventes feltet å være i produksjon i 30 år, til 2052. Både anslag på utvinnbare

reserver og framtidige oljepriser er forbundet med betydelig usikkerhet, og avvik fra forutsetningene om disse elementene vil potensielt ha store utslag på lønnsomheten av utbyggingen.

Konsekvensutredningsdokumentet fra Statoil presenterer kun én lønnsomhetsberegning, på 83,5 mrd. kroner, med oppgitte forutsetninger om oljepris på 70 dollar/fatet, og en dollarkurs på 7,5 kr. Det vises i KU til at Agenda Kaupang har testet andre forutsetninger for oljepris og CO₂-kostnad i underlagsrapporten. Ifølge Agenda Kaupangs rapport vil en oljepris på 50 dollar/fatet (kombinert med en dollarkurs på 8,5) redusere lønnsomheten til om lag 58 mrd. kroner, mens en oljepris på 30 dollar/fatet (kombinert med dollarkurs på 9,5) reduserer lønnsomheten til 22 mrd. kr. Disse lønnsomhetsberegningene presenteres imidlertid ikke i KU-dokumentet.

Rask utvikling i nullutslippsteknologier og strammere global klimapolitikk øker usikkerheten rundt fremtidige olje- og gasspriser. Å nå målene i Parisavtalen innebærer rask global avkarbonisering av både kraft- og transportsektoren, og dermed et permanent skifte i etterspørselen etter fossile ressurser. Vi viser til anbefalingene fra G20-landenes Financial Stability Board, hvor en av hovedanbefalingene er å benytte ulike scenarier for å vurdere klimarisiko. TCFD¹ anbefaler at virksomheter, i tillegg til de framtidsscenarioer som vanligvis benyttes, bruker et togradersscenario for å beskrive mulig utvikling med langt strammere klimapolitikk globalt og/eller langt raskere utvikling og implementering av nullutslippsteknologier.

I høringsuttalelsen til program for KU etterlyste Miljødirektoratet lønnsomhetsvurderinger av utbyggingsprosjektet med olje- og kvoteprisbaner konsistente med at Parisavtalens mål nås. Som nevnt over er det ikke vist noen lønnsomhetsberegninger i KU, og vi kan heller ikke se at den etterspurte vurderingen gjøres i den underliggende rapporten til Agenda Kaupang. I rapporten vurderes tre ulike oljepriser, hvor også dollarkurs varierer, samt tre ulike CO₂ priser. Det fremgår ikke om disse legger til grunn endringer i etterspørselen, og dermed endringer i oljepris, som kan forventes hvis målene i Parisavtalen innfris.

Videre vil vi påpeke at det bare er middelalternativet for utvinnbare volumer (550 millioner fat) som er lagt til grunn for beregningen av lønnsomhet. Vi mener det er en forutsetning at det presenteres lønnsomhetsvurderinger for både høyt og lavt nivå, herunder også med ulike oljepriser.

Etter vårt syn er det viktig at Stortinget presenteres for den reelle økonomiske usikkerheten i prosjektet, og ikke kun med én lønnsomhetsberegning som baserer seg på forutsetninger hvor det er stor usikkerhet knyttet til hver enkelt forutsetning. Vi ber derfor om at Statoil i forbindelse med PUD-innsendelse legger frem lønnsomhetsberegninger av lønnsomheten i prosjektet der usikkerheten i beregnet lønnsomhet ved utbyggingen presenteres på en mer systematisk og transparent måte. Som en del av beregningene mener vi at det er naturlig at det presenteres lønnsomhetsvurderinger for både høyt og lavt nivå for utvinnbare volumer med ulike scenarier for oljepris.

For at Stortinget skal kunne gjøre en vurdering av klimarisiko ved investeringen mener Miljødirektoratet at Statoil bør presentere hvordan selskapet vurderer denne, med spesielt fokus på overgangsrisiko og virkningen av markedsmessige endringer.

¹ Task Force on Climate-related Financial Disclosures

Produksjonsskip (FPSO) og begrensninger for elektrifisering

Valget av utbyggingsløsning kan medføre at elektrifisering av feltet ikke gjennomføres. Ifølge KU går rettighetshaverne i lisensen inn for en utbyggingsløsning med produksjonsskip (FPSO). Skipets energiforsyning vil være basert på gassturbiner med varmegjenvinningsenhet, samt være tilrettelagt for eventuell fremtidig del-elektrifisering. Statoil har beregnet CO₂-utslippet til i gjennomsnitt 270 000 tonn per år, og 8 millioner tonn over feltets levetid. Drift av feltet krever mye energi, både på grunn av at det er et behov for trykkstøtte for å øke feltets ressursutnyttelse, og fordi det er et stort varmebehov. CO₂-intensiteten er derfor høy for Castberg sammenlignet med mange andre felt på norsk sokkel. Gjennomsnittlig CO₂-intensitet over feltets levetid er av Statoil beregnet til i underkant av 100 kg CO₂/Sm³ o.e., mens gjennomsnittet for sokkelen er i størrelsesorden 52,5 kg CO₂/Sm³ o.e. (NOROG 2016).

En skipsformet FPSO har tekniske begrensninger mht. elektrifisering. Produksjonsskipet roterer rundt en dreieskive for å kunne ligge med baugen mot været. Det eksisterer per i dag ikke kvalifisert teknologi for å overføre høyspent likestrøm (HVDC) gjennom en slik dreieskive. Det er også begrensninger knyttet til hvor store mengder vekselstrøm (HVAC) som kan overføres gjennom dreieskiven. En sirkulær produksjonsenhet har ikke denne begrensningen.

I vår høringsuttalelse til KU-programmet ba vi om at utredningen også synliggjorde tiltaks-kostnadene ved elektrifisering av en sirkulær produksjonsenhet. Statoil uttaler at dette ikke er en aktuell utbyggingsløsning, og at en eventuell beregning av tiltakskostnader ville gitt en tiltaks-kostnad i samme størrelsesorden som for skipsløsningen. Miljødirektoratet vurderer Statoils redegjørelse for å være mangelfull.

Valget av utbyggingsløsning kan medføre at elektrifisering av feltet ikke kan gjennomføres. Etter Miljødirektoratets mening er ikke alternative utbyggingsløsninger, og mulighetene for elektrifisering av feltet med disse, tilstrekkelig utredet. Vi viser i denne sammenheng til forskrift til lov om petroleumsvirksomhet § 22a første ledd bokstav a, hvor det bl.a. fremgår at KU skal beskrive alternative utbyggingsløsninger som rettighetshaver har undersøkt. For at Stortinget skal kunne foreta en reell vurdering av ulike utbyggingsløsninger, bør det fremlegges en tilleggsutredning, hvor mulighetene for å elektrifisere med andre utbyggingsløsninger er vurdert.

Utvikling og verifisering av teknologi for elektrifisering av Castberg

Ifølge Statoil er det gjennomført studier som viser at det kan være mulig å benytte vekselstrøms-teknologi til del-elektrifisering også for Castberg med en kabellengde på 265 km, men hvor grundig verifisering gjenstår før gjennomførbarhet kan bekreftes eller avkreftes. Statoil uttaler at ingen av de tekniske alternativene for elektrifisering eller grader av elektrifisering er vurdert til å være hensiktsmessige, og at det ikke er realistisk å full-elektrifisere Castberg (overføre større kraft-mengder fra land med vekselstrømsteknologi). Statoil påpeker også at det ikke pågår noe arbeid med kvalifisering av teknologi for overføring av større mengder vekselstrøm.

Statoil påpeker at FPSO-en er tilrettelagt for fremtidig elektrifisering dersom det blir mer utbygging i området, eller dersom fremtidig teknologiutvikling gjør at elektrifisering er et sikkert operasjonelt og samfunnsøkonomisk effektivt tiltak. På bakgrunn av usikkerhet rundt kvalifiseringsløp og videre arbeid med teknologi, vurderer vi muligheten for elektrifisering av en skipsformet FPSO til å være

svært usikker, både på kort og lang sikt. Samtidig ser vi at nye utbyggingsprosjekter i langt større grad nå enn tidligere planlegges med skipsformet FPSO.

Teknologiutvikling og kvalifiseringsløp for overføring av større mengder vekselstrøm fra land eller fornybar havenergi avhenger av at aktørene samarbeider. Miljødirektoratet anbefaler derfor at det stilles som vilkår ved eventuell godkjenning av utbyggingsplanene at rettighetshaverne innen en gitt tid skal gjennomføre et program, gjerne i samarbeid med andre aktører, som skal sikre/legge til rette for teknologiutvikling og kvalifisering av teknologi for overføring av store kraftmengder til produksjonsskip. I forbindelse med innsending av PUD bør Statoil fremlegge underlaget som verifiserer overføringstapet ved overføring av kraft til Castberg, som er viktig for det videre arbeidet med elektrifisering.

Områdeløsninger for elektrifisering

I vår uttalelse til program for KU ba vi om at kraftsamkjøring/områdeløsninger ble utredet. En felles omformerstasjon vil kunne åpne for mulig distribusjon av vekselstrøm til andre felt i området. Statoil påpeker at en utredning av områdeløsning på nåværende tidspunkt vil være svært usikker, da feltene i regionen har ulik modning og tidsplan i forhold til Castberg utbyggingen. Statoil påpeker videre at ved å tilrettelegge for inntak av vekselstrøm på Castberg, har Statoil tilrettelagt for elektrifisering i fremtiden.

Vi forventer at Statoil har en aktiv rolle med å få på plass områdeløsninger/kraftsamkjøring med andre felt som vil kunne bli bygd ut i området. Dette inkluderer også alternativ kraftoppdekning til borerigger til erstatning for bruk av diesel. Miljødirektoratet anbefaler derfor at det stilles som vilkår ved en eventuell godkjenning av utbyggingsplanene at rettighetshaverne skal legge fram en plan for hvordan en områdeløsning for kraft fra land kan etableres.

Akutt forurensning

Store utslippsmengder

Spesielt i fasen med produksjonsboring har Castberg høye potensielle utblåsningsrater med en vektet utblåsningsrate beregnet til 8 100 m³ olje pr døgn med varigheter fra 2 til 70 døgn. I miljørisikoanalysen er det videre oppgitt at det er så mye som 80% sannsynlighet for at raten er 10 000 m³/d. En slik utblåsningsrate er tilsvarende som utblåsningen fra Deepwater Horizon i Mexicogulfen (Macondo). Varigheten av Macondo-utblåsningen var nesten 90 døgn, mens Statoil har lagt til grunn 70 døgn som lengste varighet. Selv med noe kortere varighet gir det store mengder olje i og på sjøen. Oljen gir stabile emulsjoner og lang levetid på sjøen med tilhørende potensial for å skade miljøverdier innenfor influensområdet og et stort beredskapsbehov. Vi forventer at Statoil i søknad om tillatelse til virksomhet, viser hvilke vurderinger og tiltak som er gjort for å redusere utstrømningsratene ved en potensiell utblåsning.

Miljøkonsekvenser for sjøfugl

På grunn av feltets beliggenhet langt fra land viser oljedriftsanalysen lange drivtider både til Finnmarkskysten og til Bjørnøya, og moderate andeler av de store totale oljemengdene strander. Miljørisikoanalysen gir som forventet derfor størst utslag for sjøfugl på åpent hav og med lomvi og lunde som artene som slår høyest ut. KU viser at det er betydelige sjøfuglforekomster i området gjennom store deler av året som kan påvirkes av utslipp. Med potensielt svært store utslippsmengder mener Miljødirektoratet at det kan være behov for tiltak for å beskytte sjøfugl i perioder

hvor risiko er spesielt høy. Aktuelle tiltak er å styre risikofylt aktivitet, for eksempel under produksjonsboring i reservoarsonene, utenom perioder hvor sjøfugl er mer utsatt på grunn av store ansamlinger eller sårbare livsstadier.

Miljøriskoanalysen oppsummerer at sannsynligheten for betydelig eller alvorlig miljøskade er høyest i perioden januar til og med juli. Vi registrerer også at miljøriskoanalysen konkluderer med at bidraget til den høyeste miljøriskoen i mest alvorlige skadekategorier er størst fra utblåsninger fra boringer og komplettering (DFU 1 og DFU 2). De høye ratene spesielt ved produksjonsboring (DFU 1) bidrar til en betydelig miljørisiko for sjøfugl på åpent hav, og også potensielt store strandingsmengder av olje, og alvorlige konsekvenser for alke og lunde på og rundt hekkekoloniene.

Statoil har fått NINA til å lage en egen vurdering av konsekvenser for sjøfugl som underlag for KU. Dette gir en god og nyttig oversikt over kunnskapen om sjøfugl i området. Det er imidlertid viktig å påpeke at ikke all denne kunnskapen er tilgjengelig for kvantitative analyser av miljørisiko. NINA skriver at det er god grunn til å anta at svømmetrekket til lomvi foregår sørøstover fra Bjørnøya, og at mange fugl vil passere nær Castberg. Miljødirektoratet vurderer at svømmetrekket vil kunne bidra til at miljørisiko for lomvi i denne perioden er høyere enn det miljøriskoanalysene viser, da denne kunnskapen per i dag ikke inngår i analysene.

Miljørisiko er presentert for sesonger, og sesongsammenstilling kan midle ut høyere verdier og samtidig gi et dårligere grunnlag for risikostyring enn månedssammenstilling. Miljødirektoratet vil derfor i underlaget for søknad om tillatelse også se miljørisiko presentert for måned, for de utslagsgivende arter og sesonger.

Statoil har vist beregninger av miljørisiko basert på feltspesifikke akseptkriterier. Grunnlaget for disse akseptkriteriene er basert på at et felt består av to installasjoner. Dersom Statoil hadde benyttet sine installasjonsspesifikke akseptkriterier ville imidlertid den beregnede miljøriskoen ha blitt vist som dobbelt så høy (som andel av akseptkriteriet). I tillegg er det Miljødirektoratets vurdering at Statoil også burde ha synliggjort miljøriskoen knyttet til boring av en enkelt produksjonsbrønn basert på deres operasjonsspesifikke akseptkriterier, for å synliggjøre miljøriskonivået knyttet til boring av produksjonsbrønner hvor de beregnede utblåsningsratene er svært høye. Dette forventer vi gjøres i forbindelse med søknad om produksjonsboring.

Samlet er Miljødirektoratets vurdering at de høye utslippsratene, som på det høyeste kan sammenlignes med utblåsningen fra Deepwater Horizon, er problematisk i et havområde som huser sjøfuglbestander av nasjonal og internasjonal betydning, og som er en viktig sjøfuglregion i global forstand. De høye ratene spesielt ved produksjonsboring bidrar til en betydelig miljørisiko for sjøfugl på åpent hav, og også potensielt store strandingsmengder av olje, og alvorlige konsekvenser for alke og lunde på og rundt hekkekoloniene. Vi har også påpekt faktorer som kan bidra til at miljørisiko er høyere enn det som fremstilles i KU. Disse forholdene mener vi bør være av betydning for Stortingets behandling av saken, og bør legges fram i forbindelse med PUD-innsendelsen. Det viser også behovet for risikoreducerende tiltak.

Beredskap mot akutt forurensning

De største scenariene for akutte oljeutslipp gir veldig store oljemengder på sjø og medfører derfor et betydelig beredskapsbehov. Statoil har beregnet et foreløpig beredskapsbehov for 15 systemer for mekanisk bekjempelse i barrierene på felt/åpent hav, hvilket skyldes en svært høy

dimensjonerende utslippsrate på 8 100 m³/døgn. 15 systemer vil kreve 30 fartøyer (oljevernartøy + slepeartøy), samt systemer for overvåking og koordinering av aksjonen. Ved å legge til grunn den høyeste raten, og ikke vektet rate, vil behovet øke ytterligere.

Statoil har beskrevet i KU at alle de tre oljene i Johan Castberglisensen er egnet for kjemisk dispergering og at det vil være dispergeringsmiddel tilgjengelig på feltet og via NOFO. Det er ikke beskrevet ytelseskrav og beredskapsbehov knyttet til kjemisk dispergering, selv om dette kan bli et viktig tiltak. Miljødirektoratet forventer at dette er utførlig beskrevet i beredskapsanalysen som underlag for søknad etter forurensningsloven.

Miljødirektoratet har tidligere påpekt utfordringene ved et så omfattende beredskapsbehov for andre felt og operasjoner, blant annet for Johan Sverdrup og for enkelte leteboringer i Norskehavet. Vi har etterlyst en bedre dokumentasjon på om det faktisk er mulig å gjennomføre en beredskapsaksjon med så mange systemer. Det beregnede beredskapsbehovet er basert på flere forutsetninger, som blant annet innebærer at en stor andel av systemene må bekjempe oljen nær kilden, hvilket vil si innen noen få kilometer fra utslippskilden. Det vil innebære store utfordringer å koordinere og manøvrere et stort antall fartøy og systemer innenfor et begrenset område. Fartøyene vil kunne fordeles utover et større område, og følge oljen i dens drivbane, men dersom dette legges til grunn som forutsetninger, vil beredskapsbehovet øke ytterligere fordi mulig oppsamlet mengde per system vil reduseres.

15 systemer i barrieren "på felt/åpent hav" er en stor andel av sokkelens store havgående beredskapssystemer. Vi har tidligere etterlyst dokumentasjon fra Statoil på hvor lenge en aksjon med så mange systemer vil kunne opprettholdes, dvs. utholdenheten av systemene og den samlede aksjonen. Utholdenheten av et system er avhengig av hvor lenge mannskapet kan arbeide før de må avløses, behov for vedlikehold og utskiftning/reparasjoner av utstyr, avhending av olje/emulsjon til tankskip og en rekke andre faktorer. Etter en tid vil et fartøy kunne erstattes av andre beredskapsfartøy på sokkelen, men det er et begrenset antall slike fartøy. For tiden er det 11 oljevernartøy i stående beredskap og rundt 17 mobiliserbare fartøy. Det er tilgjengelig 25 komplette NOFO-systemer (lense og oljeopptaker). Det foreligger god dokumentasjon på tilgjengeligheten av disse systemene, og også andre systemer som er tilgjengelig gjennom avtaler med nasjonale og internasjonale aktører. Disse tilleggsressursene har imidlertid ikke tilsvarende kapasitet og effektivitet som systemene fra NOFO. Så langt er det Miljødirektoratets vurdering at Statoil ikke har presentert tilfredsstillende dokumentasjon på utholdenhet ved en aksjon som krever så mange systemer som er planlagt for Johan Castberg.

Vi vil videre påpeke at en beredskapsaksjon med i alt 15 systemer, som mest sannsynlig vil måtte erstattes av andre systemer på sokkelen etter en viss tid, vil legge beslag på en betydelig andel av den samlede beredskapen på norsk sokkel. Konsekvensen av dette vil kunne bli at andre felt ikke kan etterleve sine krav til beredskap og installasjoner vil måtte stenge ned produksjonen, med de økonomiske konsekvenser dette vil ha. Vi etterlyser en vurdering fra Statoil om i hvilken grad de faktisk har tilgang til så mange systemer gjennom en lengre beredskapsaksjon som de har lagt til grunn.

System for lekkasjedeteksjon på undervannsinstallasjoner

Statoil har vurdert ulike løsninger for lekkasjedeteksjon. For Castberg har Statoil valgt metan-sniffere. Andre systemer som er vurdert er bl.a. akustisk deteksjon og dråpetelling. Små lekkasjer av hydrokarboner og kjemikalier fra undervannsinstallasjoner kan over tid utvikle seg til store lekkasjer. Tidlig deteksjon av eventuelle lekkasjer vil redusere omfang og konsekvenser av hendelsen. Selv små utslipp kan medføre skade på sårbare bunnhabitater og organismer i vannsøylen. Miljødirektoratet anser lokal lekkasjedeteksjon på undervannsinstallasjoner for å være beste tekniske løsning for å oppdage lekkasjer tidlig. Det er derfor viktig at dette tiltaket gjennomføres slik Statoil har lagt opp til. Vi anbefaler derfor at det ved eventuell godkjenning av utbyggingen stilles krav om at lokal lekkasjedeteksjon installeres.

Miljøkonsekvenser ved luftutslipp i Barentshavet

Utbygging av Castberg medfører utslipp av CO₂, metan, NMVOC, NO, SO_x og svart karbon (BC).

Petroleumsaktivitet i Barentshavet kan gi klimapåvirkning både regionalt og globalt. I tillegg til utslipp av klimagasser som CO₂ og metan, gir petroleumsaktivitet utslipp av svart karbon (BC) som bidrar til oppvarming både ved å varme opp atmosfæren og ved at BC avsatt på snø og is øker avsmeltingen. Utslipp av BC i Barentshavet kan gi større effekt og har større konsekvenser enn tilsvarende utslipp fra felt lenger sør. Norske BC-utslipp har om lag 1,5 ganger høyere klimaeffekt målt som temperaturpåvirkning i et tiårsperspektiv, per tonn enn det globale gjennomsnittet. Utslipp av BC tett opp til iskanten og i snø- og isdekte landområder, vil kunne ha stor klimapåvirkning.

Det er generelt gitt lite informasjon om løsningene som er valgt for reduksjoner av utslipp til luft i KU. Vi ber derfor Statoil ta initiativ til møter med Miljødirektoratet der planene presenteres nærmere, i god tid før innsendelse av søknader om tillatelse etter forurensningsloven.

Mangler i vurderingen av utslipp av svart karbon (BC), metan og NMVOC

Statoil har fått utarbeidet en underlagsrapport for KU, med vurderinger av konsekvensene ved utslipp til luft (rapport 14/2017 "Johan Castberg-feltet i Barentshavet"). Miljødirektoratet vurderer foreliggende rapport til ikke i tilstrekkelig grad å reflektere nyere kunnskap om utslippskilder og effekter av metan og svart karbon. Vi viser i denne sammenheng til bl.a. forslag til handlingsplan for kortlevde klimadrivere (M89/2013), rapporten «Klimatiltak mot 2030 - klimaeffekt på kort sikt og helseeffekter» (M-438/2015) og rapporten "Ytterligere reduksjon av svart karbon og metan" (M-586/2016).

For metan skal det benyttes en faktor på 25, ikke 23 som er benyttet i rapporten. Det fremgår av rapporten at BC-utslipp kun er knyttet til fakling. Dette medfører ikke riktighet da forbrenning av diesel og bunkersolje i motorer gir BC-utslipp. Diesel benyttes til kraftgenerering om bord på bl.a. mobile rigger og bunkersolje benyttes om bord på bl.a. skytteltankere. Fakling medfører også utslipp av uforbrente hydrokarboner, både metan og NMVOC, og kraftgenerering medfører i tillegg til metan også utslipp av NMVOC.

Vi anser derfor rapporten for å være mangelfull mht. kilder og utslippsomfang, og for ikke å være tilstrekkelig som grunnlag for vurdering av miljøkonsekvenser. Vi anbefaler at Statoil fremlegger en oppdatert vurdering av miljøkonsekvensene ved utslipp av svart karbon, metan og NMVOC i

forbindelse med fremleggelse av PUD, slik at Stortinget presenteres for riktig informasjon om utslippenes størrelse og effekter.

Utslppsreducerende tiltak

Lav-NOx-gasturbiner med varmegjenvinning er valgt som energiforsyningsløsning på Castberg. Fakkelsystemet (høytrykks- og lavtrykksfakkel) er planlagt med fakkeltgassgjenvinning, i tråd med det som er BAT for nye innretninger. Dette er gode og viktige tiltak, som også lagt til grunn for miljøkonsekvensene som er beskrevet i KU. Det vil medføre store miljøkonsekvenser dersom disse tiltakene ikke blir implementert. Vi anbefaler derfor at det stilles vilkår om fakkeltgassgjenvinning, i likhet med lav-NOx-turbiner med varmegjenvinning, ved en eventuell godkjenning av utbyggingen.

Det er viktig at tiltak gjennomføres for å unngå utslipp av metan og NMVOC. Vi viser i denne sammenheng til VOC-prosjektet som Miljødirektoratet igangsatte høsten 2014 ("Kaldventilering og diffuse utslipp fra petroleumsvirksomheten offshore"), jf. rapport M509-514/2016, hvor gjenvinning av hydrokarbonholdige avgasser fra prosessen er vurdert som BAT for nye innretninger. Vi legger til grunn at hydrokarbonholdige avgasser gjenvinnes der dette er mulig og at Statoil implementerer tiltak for å minimere antall potensielle lekkasjepunkter i prosessen. Vi forventer at Statoil redegjør for dette i søknad om tillatelse etter forurensningsloven.

Miljødirektoratet har varslet krav om 100% gjenvinning av VOC for lagring av råolje under normal drift for alle FPSOer i drift per i dag, det forventes at kravene trer i kraft fra 2018. Det må påregnes tilsvarende krav på Castberg i tillatelser etter forurensningsloven.

Statoil opplyser også at NMVOC-gjenvinningsanlegg vil bli installert for håndtering av NMVOC under lasting av råolje til skytteltankere. Disse utslippene reguleres i dag gjennom en utslippsgrense på 0,45 kg/Sm³ lastet olje i tråd med det som har vært regnet som BAT. Det må påregnes at internasjonale forpliktelser og nasjonale målsetninger vil kunne gjøre det nødvendig å innskjerpe denne grensen i fremtiden.

Energieffektivisering

Statoil uttaler at prosjektet vil legge vekt på energistyring for å redusere kraftbehovet og utslipp fra kraftgenererende utstyr, og at det jobbes videre med tiltak på FPSO-en. I vår høringsuttalelse til KU-programmet ba vi om en grundig redegjørelse for planlagte tiltak for å sikre energieffektiv produksjon i takt med endringer i kraft- og varmebehovet over feltets levetid, bl.a. bruk av batterier/energilagring og bruk av flere små turbiner til erstatning for store turbiner. Vi kan ikke se at disse løsningene er vurdert, og anser utredningen for å være mangelfull på dette punktet.

Statoil viser også til at det er gjort vurderinger av potensielle energieffektiviseringstiltak for mobile rigger. Dette inkluderer bl.a. hybridløsninger, gjenvinning av eksosvarme fra dieselmotorer, temperaturregulering for bedre styring av oppvarming med varmekabler og bedre styring av kjølepumper. Statoil opplyser at gjenvinning av eksosvarme, temperaturregulering og bedre styring av kjølepumper vurderes for Statoil sine CAT D mobile rigger. Forbrenning av diesel i motorer gir store NOx-utslipp og medfører utslipp av BC. Hybridisering av mobile rigger vil redusere utslippene til luft. Det fremgår ikke av utredningen hvilke hybridiseringsløsninger som er vurdert. Miljødirektoratet ønsker en redegjørelse for hvilke vurderinger som foreligger rundt hybridisering/energilagring (havvind, batterier og brenselceller).

Vi ber om at Statoil fremlegger en nærmere redegjørelse for energieffektiviseringstiltak, både på FPSO og mobile rigger i forbindelse med fremleggelse av PUD.

Utslipp til sjø

Reinjeksjon og rensing av produsert vann

Gjennom forskningsprogrammet PROOFNY er det vist at komponenter i produsert vann kan forårsake en rekke negative effekter som har konsekvenser for helsetilstand, funksjon og reproduksjon i enkeltindivider av fisk og virvelløse dyr. Evalueringsrapporten etter 10 års forskning på langtidsvirkninger av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten (Bakke, Klungsøyr, Sanni, forskningsrådet 2012) konkluderer med at potensialet for miljøskade fra produsert vann er moderat, og at de konsentrasjonene som har gitt effekter normalt ikke forekommer lengre fra utslippspunktene enn i størrelsesorden 1 km. Forfatterne viser til at denne avstanden stemmer godt overens både med overvåkingsresultater og gjennomførte risikovurderinger. Den økologiske betydningen av utslippene er imidlertid fortsatt uklar fordi effektene man har klart å måle ikke kan kobles direkte til konsekvenser for bestander og samfunn.

Det generelle kravet til reinjeksjon av produsert vann i Barentshavet ble fjernet fra forvaltningsplanen i 2011 uten en faglig vurdering. Vi mangler imidlertid kunnskap om effekter av produsert vann i arktiske områder. PROOFNY har styrket kunnskapen om hvordan utslipp fra petroleumsvirksomheten påvirker arktiske marine organismer, med hovedfokus på akutt oljeutslipp, og det er påvist forskjeller i sårbarhet mellom arktiske og tempererte arter. Forskjellene har imidlertid vært små og går i begge retninger. Enkeltarters sårbarhet er imidlertid bare én faktor som bestemmer om arktiske økosystemer håndterer utslippene på samme måte som tempererte økosystemer. Storskala-faktorer som klima, økologisk sesongvariasjon, romlig fordeling av bestander og samfunn og utslippsforhold vil etter alt å dømme dominere det totale konsekvensbildet. Miljødirektoratets konklusjon er på denne bakgrunn at usikkerheten knyttet til effekter av produsert vann er større i Barentshavet enn i områdene lenger sør, hvor forsknings- og overvåkingsinnsatsen har vært størst. Miljødirektoratet anbefaler derfor fortsatt strengere krav til håndtering av produsert vann i Barentshavet.

Nullutslippsmålet for utslipp av olje og miljøfarlige stoffer til sjø fra petroleumsvirksomheten ble etablert i St.meld.nr 58 (1996-1997) om Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling og er senere presisert og operasjonalisert i en rekke stortingsmeldinger. Senest i 2016 leverte Miljødirektoratet en vurdering av måloppnåelsen. I rapporten konkluderte vi med at målet ikke er nådd, og vi er lengre fra målet nå enn tidligere. Bakgrunnen er både at utslipp har økt, og at den beregnede risikoen fra disse utslippene er økende. Det er produsert vann som er hovedkilden til slike utslipp.

Vi har forpliktet oss gjennom OSPAR til å implementere risikobasert tilnærming i oppfølgingen av utslipp av produsert vann, jf OSPAR Recommendation 2012/5 for a Risk Based Approach to the Management of Produced Water Discharges from Offshore Installations. Det er gjort analyser som viser høy risiko (sammenliknet med andre felt på norsk sokkel) dersom alt produsert vann fra Castberg slippes ut i stedet for å reinjiseres. Reinjeksjon vil derfor være et svært viktig tiltak for å minimere risiko på feltet.

EOR-tiltak er ikke utredet i foreliggende KU, men Miljødirektoratet er kjent med at ressursmyndighetene har en uttalt strategi om størst mulig utvinningsgrad fra feltene på norsk sokkel. EOR-tiltak, slik som injeksjon av store mengder kjemikalier, kan medføre betydelige endringer i utslipp og dermed mulige miljøkonsekvenser. Miljødirektoratet fraråder å tillate injeksjon av store mengder kjemikalier som et EOR-tiltak, med mindre alt produsert vann reinjiseres. Dersom dette blir aktuelt i en senere fase i drift av Castberg, forutsetter Miljødirektoratet at det gjennomføres en ny konsekvensutredning.

Miljødirektoratet anser på denne bakgrunn reinjeksjon av produsert vann, sammen med best mulig rensing av vannet, som beste miljøløsning og særlig viktig i Barentshavet. Det er derfor positivt at Statoil planlegger med 95% reinjeksjon på Castberg. Miljødirektoratet ser imidlertid at det er flere felt som til tross for at PUD og konsekvensutredning er basert på reinjeksjon av produsert vann, ikke har dette implementert. Gjennom å stille vilkår om dette, sikrer man at godkjenningen av utbyggingen skjer på riktig grunnlag. Miljødirektoratet anbefaler derfor at 95% reinjeksjon stilles som vilkår ved en eventuell godkjenning av utbyggingen.

Dreneringsstrategien er å bruke vanninjeksjon som trykkstøtte. Dette medfører at det etter hvert vil produseres svært store vannmengder. Et antatt utslipp på 5% av årlig vannmengde vil, på grunn av den store vannproduksjonen, kunne utgjøre en betydelig tilførsel til sjø av olje og kjemikalier som følger med det produserte vannet. Statoil planlegger rensing av produsert vann, slik at innholdet av olje blir 15 mg per liter vann. Det er valgt en løsning som er basert på hydrosykloner og kompakte flotasjonsenheter. Miljødirektoratets vurdering er at bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT) for rensing av produsert vann på et nytt felt kan gi oljekonsentrasjon på under 10 mg/liter. Opplysninger innhentet fra leverandører av vannrenseanlegg til offshoresektoren gir også grunn til å forvente rensesgrad som gir konsentrasjoner under 10 mg/liter.

På denne bakgrunnen er Miljødirektoratets anbefaling at Statoil bør planlegge for ytterligere tiltak, i form flere rensetrinn, bytte av komponenter, endret oppsett av renseanlegget, driftsoptimalisering eller annet, dersom 10 mg olje per liter vann ikke oppnås ved den nåværende løsningen. Vi mener at Statoil bør kunne redegjøre for hvordan dette nivået skal oppnås forut for eller i forbindelse med framlegging av PUD. Vi vil også vurdere om det skal fastsettes et særskilt krav på 10 mg/liter til Castberg når det skal gis tillatelse etter forurensningsloven. Vi merker oss at kapasiteten på renseanlegget vil kunne overskrides dersom nye felt fases inn, og at det bør dokumenteres ved framleggelse av PUD at det er tilrettelagt for å øke kapasiteten som nødvendig.

Utslipp av miljøfarlig stoff fra sulfatfjerningsanlegget

Statoil har planlagt bruk og utslipp av biosid i sulfatfjerningsanlegget. Biosidet er miljøfarlig, da det er svært akutt giftig og svært lite nedbrytbart, og utslipp er derfor ikke ønskelig. Man vet lite eller ingen ting om effekter av mer langvarig eksponering for lave konsentrasjoner av biocidet.

Statoil har i KU beskrevet flere tiltak for å redusere den miljømessige ulempen ved bruken av biocidet. Gitt at de viktigste av tiltakene gjennomføres som skissert, er biocidbruken, etter Miljødirektoratets vurdering, akseptabel. Tiltakene som vi anser for nødvendige, er offline-behandling, tilsetning av natriumbisulfitt før utslipp og optimalisering av behandling og mest mulig gjenbruk av kjemikaliet. Vi vil understreke at dersom disse ikke gjennomføres, kan miljøkonsekvensene bli langt større enn hva som nå legges til grunn ved beslutningen om utbyggingen av

Castberg. Miljødirektoratet vil derfor, ved våre behandlinger av tillatelser etter forurensningsloven for Castberg, stille vilkår for å redusere utslippene.

Seismikk

I KU står det at rettighetshaverne enda ikke har besluttet om en skal samle inn 4D seismikk ved hjelp av konvensjonell 4D seismikkinnsamling, eller ved hjelp av lyttekabler permanent på havbunnen over reservoaret (Permanent Reservoar Monitoring, PRM). Med PRM vil det samles inn seismikk oftere enn ved konvensjonell 4D seismikkinnsamling.

I KU antas at de mest sårbare periodene for hval på og rundt Castberg er i periodene april-mai og september-oktober. Dette som følge av at vågehval, finnhval og knølhval mest sannsynlig migrerer over Castberg på vei nordover mot iskanten i april-mai og sørover i september-oktober. I KU står det at påvirkning som følge av seismikk på hval vurderes som liten, forutsatt at migrasjonsperiodene unngås i størst mulig grad og øvrige avbøtende tiltak gjennomføres. Videre står det at migrasjonsperiodene for hval vil kunne unngås ved tradisjonell seismikkinnsamling, en gang per år i sommersesongen. Ved PRM innsamling (og i år med to innsamlingsperioder per år) står det at en i størst mulig grad vil unngå innsamling av seismikk i vandringsperiodene for marine pattedyr. Samtidig påpekes det i KU at april og oktober vil kunne være to ønskelige innsamlingsmåneder ut fra et operasjonelt synspunkt. Dette overlapper med de antatt mest sårbare migrasjonsperiodene.

Statoil skriver at det vil gjennomføres en mer detaljert vurdering av mulig påvirkning på marine pattedyr fra seismikk, før oppstart av første seismikkoperasjon. Miljødirektoratet mener det er bra at Statoil har fokus på seismikk og marine pattedyr, og at det er viktig at Statoil i sin planlegging videre har fokus på ulike avbøtende tiltak, som å unngå innsamling av seismikk i vandringsperiodene for hval. Miljødirektoratet er i dialog med OD om seismikk og mulig behov for annen regulering enn i dag for å ivareta mulige konsekvenser for marine pattedyr. Resultatene av dette arbeidet kan få betydning for seismikkaktivitet på Johan Castberg.

Omlasting på Veidnes

Feltet planlegges utbygd med en havbunnsutbygging og et produksjonsskip (FPSO) med prosessering, lagring og lasting av olje på feltet med utskipping direkte til markedet. En alternativ oljeeksportroute ut av Barentshavet som omfatter en felles oljeomlastingsterminal på Veidnes, utredes som et separat prosjekt av Goliat-, Johan Castberg-, Alta/Gohta- og Wisting-lisensene. Dersom utbygging av en eventuell uavhengig oljeterminal besluttes av lisensene i 2019, vil den kunne stå ferdig til å ta imot oljen fra Castberg i 2022. Statoil skriver imidlertid at utvikling og godkjenning av Castberg-prosjektet er uavhengig av denne terminalen. En slik felles oljeterminal vil kreve en egen myndighetsgodkjenning, inkludert konsekvensutredning. Miljødirektoratet kommenterer derfor ikke denne mulige løsningen her.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Signe Nåmdal
avdelingsdirektør

Ingvild Marthinsen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	Oslo

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.:
04.07.2017

Vår ref.:
2016/65-0 /DVO/008

Saksbehandler
Dag Vongraven Tlf.: 77 75 06 38

Dato
25.09.2017

Høring av konsekvensutredning Johan Castberg PUD del II - kommentarer fra Norsk Polarinstittutt

Vi viser til høringsbrev datert 13.09.2016 fra Statoil ASA angående høring av forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castbergfeltet i Barentshavet (AU-PM050-005-00001). Norsk Polarinstittutt har noen merknader i denne høringsrunden.

Bakgrunn

Feltet bestående av delområdene Skrugard, Havis og Drivis er lokalisert i region Bjørnøya Sør i Barentshavet. Avstanden til kysten er ca 200 km (Ingøya, Finnmark) og til Bjørnøya ca 205 km. Havdypet er ca. 360 – 405 meter. Utbygging planlegges startet i 2018, med oppstart produksjon i 2022.

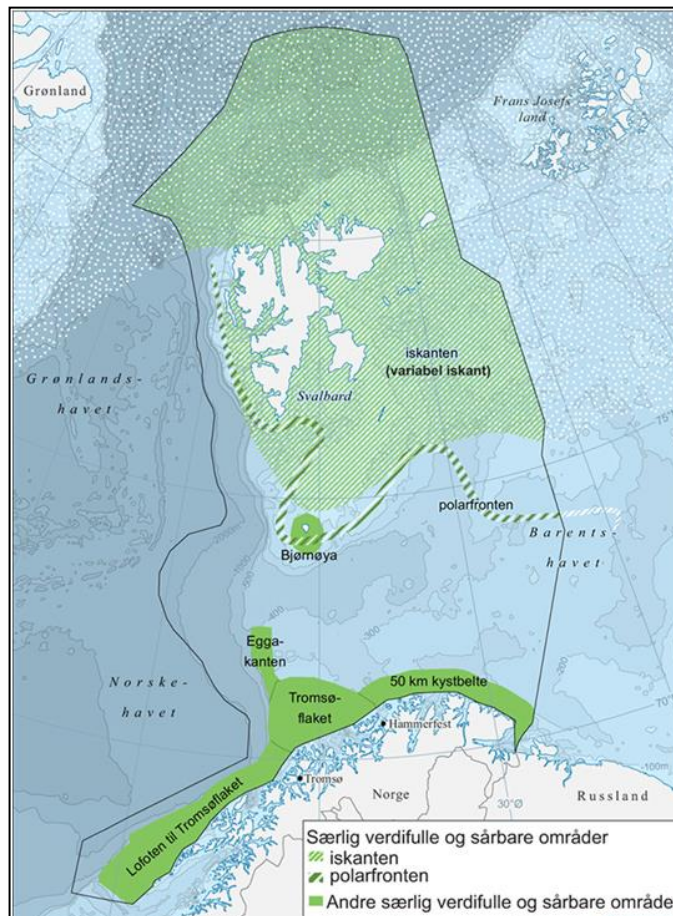
Det planlegges produksjon hvor oljen prosesseres og lagres på et produksjonsskip (FPSO) for utskipning til markedet. Statoil ASA har vurdert de negative virkningene av operasjonen som begrenset med de avbøtende tiltak som er lagt til grunn.

Det vises videre til forvaltningsplanene, hhv St. Meld. nr. 8 (2005 – 2006), den oppdaterte forvaltningsplanen Meld. St. 10 (2010 – 2011); alle meldingene viser til hvor særlig verdifulle områder (SVOer) er fastlagt, jfr. figur 1 (neste side).

Generelle kommentarer

Johan Castberg-feltet er i nærheten av særlig verdifulle og sårbare områder som Bjørnøya, polarfronten og iskanten. Vår uttalelse reflekterer spesielt over noen av forholdene som er grunnlaget for at disse områdene har fått status som særlig verdifulle og sårbare.

Konsekvensutredningen anvender på en relativt god måte tilgjengelig kunnskap fra eksisterende programmer når det gjelder forekomst av sjøfugl, hovedsakelig SEAPOP og SEATRACK, mens gjennomgangen av konsekvenser for sjøpattedyr er noe mer summarisk. Vi gir derfor nedenfor noen tilleggskommentarer når det gjelder forekomst og potensielle konsekvenser av uhellsutslipp for sjøfugl og sjøpattedyr.

Figur 1. Særlig verdifulle og sårbare områder i forvaltningsplanområdet Barentshavet –Lofoten. Avgrensningen av det særlig verdifull og sårbare området iskant er oppdatert på grunnlag av data for isutbredelse gjennom perioden 1985-2014. Kilde: Meld. St. 20 (2014-2015).

Sjøfugl knyttet til Bjørnøya

Barentshavet er et produktivt hav og har gjennom hele året store konsentrasjoner av sjøfugl. Sjøfugl er spesielt sårbart for oljesøl da de er helt avhengig av fjærdraktens isolerende egenskaper for overlevelse. Bjørnøya er et sentralt område i det viktigste hekke- og næringsområdet for sjøfugl i norsk territorium, og har samlet sett blant de største sjøfuglkoloniene på den nordlige halvkule. Dette er dokumentert gjennom NPs overvåking som har pågått siden 1986 og det nasjonale kartleggings- og overvåkings-programmet SEAPOP (se <http://www.seapop.no>). I tillegg til at sjøfugl generelt er sårbart for oljesøl, er noen av artene som hekker på Bjørnøya under press av andre årsaker. For eksempel er bestandene av polarmåke og polarlomvi av ulike årsaker i nedgang, og følgelig ekstra sårbare for påvirkning.

Vi har fortsatt svært mangelfull kunnskap om bestandstilørighet for de ulike bestandene av sjøfugl i Barentshavet. Vi vet at det for noen arter er bestander fra forskjellige områder som har tilhold i Barentshavet til ulike tider av året. Kunnskap om hvilken bestand som påvirkes er avgjørende for å kunne gi svar på hvilke konsekvenser et eventuelt uhellsutslipp vil kunne få. Norsk rødliste for arter 2015¹ lister opp 18 fuglearter på Svalbard som truet, hvorav fem av disse potensielt vil finnes i havområdene ved Johan

¹ Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.

Castberg i løpet av året (alke, lomvi, polarlomvi, krykkje, polarmåke). Det er foreløpig uvisst i hvor stor grad rødlistede havdykkender som praktærfugl og havelle bruker området til svømmetrekk. I tillegg vil arter som ikke er på rødlista bruke områdene, her er måkefugl, havhest og alkekonge de mest tallrike.

SEATRACK er et storskala program som over en fireårsperiode (2014/2015-2018) skal kartlegge trekkruter og vinterområder for norske sjøfuglbestander, samt bestander i våre naboland som kommer inn i norske farvann. Programmet baserer seg på bruk av ny teknologi, såkalte lysloggere, og det gir vesentlig forbedret kunnskap om hvilke bestander som er tilstede i Barentshavet til enhver tid. Således vil vi lettere kunne forutsi skadeomfang på bestandsnivå ved eventuelle uhellsutslipp.

Generelt viser resultater fra programmet så langt at mange bestander bruker Barentshavet mer enn tidligere antatt gjennom hele året. Spesielt er området mellom Bjørnøya og Barentshavet sørøst viktig for sjøfugl i vintersesongen, mens hekkeområdene ved Bjørnøya er særlig viktig sommerstid når hele bestander er til stede og er i aktivt næringssøk hele våren/sommeren.

Produksjonen vil finne sted ca 150 km fra grensen til Bjørnøya naturreservat, og blant annet på et tidspunkt når hekkingen er over, og ungene er ute. Området Johan Castberg er i et svært viktig område for en rekke rødlistede sjøfuglarter, og vi antar at det er høy tetthet av disse artene på sjøen i influensområdet.

Sjøpattedyr i farvannet rundt Johan Castberg-feltet

En rekke sjøpattedyr vil være i dette området i store deler av året, bl.a. flere hvalarter trekker nordover til Barentshavet for å beite. Konsekvensutredningen gir en noe mangelfull oversikt over tilgjengelige data for forekomst og en summarisk oversikt over potensielle konsekvenser for sjøpattedyr av oljetilsøling.

Når det gjelder akutte oljesøl, er hvalene spesielt utsatt for overflateforurensning, da de må til overflaten å puste. Ved overflaten er også fordampningen av giftige gasser størst (gjelder den første tiden etter oljeutslippet), og hvalene vil da innånde giftig gass. Utfallet av dette kan, avhengig av hvalens kondisjon etc, variere fra irritasjon til rask død. Både huden, slimhinnene i tilknytning til blåsehullene og øynene er utsatt for direkte påvirkning fra oljesøl på overflaten. Når det gjelder bardehvaler er disse særlig utsatt, da de finner mye av maten sin i øvre vannmasser og de lettere kan svelge olje i forbindelse med at de filtrerer næring fra vannet. I tillegg kan selve bardene bli tilsølt, hvilket kan ta lang tid å fjerne. En rekke selarter lever i farvannene rundt Bjørnøya, blant annet ringsel, storkobbe, grønlandssel og klappmyss. Samme problematikk mht innånding av giftige gasser som beskrevet ovenfor for hval gjelder også for sel.

Seismikk

I forbindelse med at Statoil vurderer å installere lyttekabler som en del av et system for permanent 4D seismisk reservoarovervåking (PRM) ønsker vi å understreke behovet for gode og gjennomarbeidede rutiner for å unngå miljøskade. Det er godt dokumentert at seismiske lydimpulser kan forårsake skade på både marine arter nær lydilden, i tillegg til at dyr endrer atferd selv langt unna lydilden². I disse områdene av Barentshavet, hvor bl.a. mengden av dykkende sjøfugl er langt større gjennom hele året enn vi tidligere har trodd, samt at vi vet det tidvis vil være ansamlinger av sjøpattedyr til ulike tider, er det derfor kritisk viktig at seismiske undersøkelser gjennomføres iht best tilgjengelige praksis (f.eks. soft start).

Utslippsrater ved uhellshendelser og beredskap

I miljørisikoanalysen for produksjonsboring er det lagt inn utslippsscenarioer med svært høye utslippsrater på 10 000 m³/døgn, med varighet på 2 til 70 døgn, hvor 70 døgn er «absolutt verstefallstilfelle» og to døgn nest sannsynlig (DFU 1, Tabell 12-1, s. 133). DFU 1 er et utslipp som i størrelse og omfang i sin lengste varighet (70

² Kvadsheim P, Sivle LD, Hansen RR og Karlsen HE. 2017. Effekter av menneskeskapt støy på havmiljø: rapport til Miljødirektoratet om kunnskapsstatus. FFI-rapport 17/00075, 75 pp.

døgn) omtrent tilsvarer ulykkeshendelsen på Deepwater Horizon (Macondo-brønnen) i 2010. Denne utblåsningen varte i 87 døgn og det totale arealet hvor oljesøl ble observert på overflaten var på ca 115 000 km², et areal som tilsvarer omtrent en tredjedel av det arealet som dekkes av alle blokkene i Barentshavet, og som tilsvarer influensområdet etter oljedriftssimulering i figur 12-1. Selv om Statoil i kap. 12.4.3 konkluderer med at de har tilgang til beredskapsressurser som «er tilstrekkelige for å kunne håndtere en slik hendelse over lengre tid», skulle vi gjerne sett mer omfattende dokumentasjon på hvordan tilgjengelig beredskap vil håndtere en hendelse av slikt omfang.

Iskant og polarfront

Johan Castberg ligger godt sør for SVO'ene polarfront og variabel iskant (hhv 180 og 250 km), og 155 km fra maksimal isutbredelse for april i perioden 1986-2015. Likevel viser oljedriftssimuleringer, spesielt ved utslippshendelser med lang varighet, at oljen kan treffe iskantsonen, med størst sannsynlighet i mars-april. Selv om dette er scenarier som har svært lav sannsynlighet for å inntreffe, så er det en reell bekymring i forhold til kapasiteten på beredskapen, og for at framtidige uhell kan medføre store konsekvenser for økosystemene i Barentshavet.

Konklusjon

Norsk Polarinstitutt anser at deler av kunnskapsgrunnlaget for høyere trofiske nivåer er fremstilt godt i konsekvensutredningen. Det er likevel fortsatt en bekymring for om eksisterende beredskap har en kvalitet og kapasitet til å håndtere de potensielt store utslippshendelser som ligger inne i de modellerte scenariene.

Med vennlig hilsen

Ellen Øseth
Seksjonsleder
Seksjon for miljørådgivning

Dag Vongraven
Seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevet signatur.

SAKSBEHANDLER
Hege Skalleberg Gjerde

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
16/01809-8

DERES REF.
AU-PM050-005-00003

DERES DATO

ARK. Forvaltningsarkivet
865.2

VÅR DATO
01.08.2017

Statoil Petroleum AS
Postboks 8500 Forus
4035 STAVANGER

Statoil ASA - Johan Castberg-feltet - Utbygging og drift - Høring av konsekvensutredning - Riksantikvarens vurdering

Riksantikvaren viser til brev fra Statoil ASA, datert 30.06.2017 om ovenfor nevnte sak.

Riksantikvaren er fornøyd med beskrivelsene av forholdet til eventuelle kulturminner i konsekvensutredningen, og beskrivelsen av de undersøkelsene som er gjennomført. For øvrig viser vi til vårt brev datert 18.10.2018 med utdypende informasjon om tema kulturminner og oljeutvinning.

Videre gjør Riksantikvaren oppmerksom på at finner av skipsfunn m.m. plikter å melde disse til vedkommende myndighet jf. Kulturminnelovens § 14 tredje ledd.

Vennlig hilsen

Kari Larsen(e.f.)
Fung. seksjonssjef

Hege Skalleberg Gjerde
Rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Kopi til: Tromsø museum - Universitetsmuseet i Tromsø, Postboks 6050 Langnes, 9037
Tromsø/ Sametinget - Sámediggi, Ávjovárgeaidnu 50, 9730 KARASJOK/Kárášjohka/
Finnmark fylkeskommune - Finnmarkku fylkkagiielda, Fylkeshuset Postboks 701, 9815 VADSØ/
Hanne Marie Øren, Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO/ Klima- og
miljødepartementet - Hav- og forurensningsavdelingen, Postboks 8013 Dep., 0030 OSLO

Statoil Petroleum as
Postboks 8500 Forus
4035 Stavanger

Marinarkeologisk vurdering: Utbygging og drift av Johan Castberg- HØRING av PUD del II-Konsekvensutredning

Vi viser til ovennevnte oversendt til uttalelse angående kulturminner under vann. Etter kulturminnelovens § 14 er Tromsø Museum rette myndighet for forvaltning av kulturminner under vann i Nord-Norge. Tromsø Museum har hatt tidligere kontakt og kommunikasjon med Statoil i forbindelse med konsekvensutredning av Skrugard med diskusjon av planlagte tiltaket i møte med Statoil juni 2013. I innspill fra Tromsø Museum til forslag til program for KU av 28.10.2016, ble det nevnte enigheten om marinarkeologisk undersøkelse av de siste 30 km av fiberkabelen inn mot land med deltakelse i planlagte ROV kartlegging av strekningen.

Som nevnte i KU for PUD del II under kapittel 15 Kulturminner, del 15.2 (s. 159) ble det avtalt med Statoil i etterkant av uttalelsen i 2016 at vi ikke vil kreve marinarkeologisk deltakelse i videre planlegging eller gjennomføring av sjøbunntkartlegging for fiberkabelen. Det ble også avtalt at oppdatert trasé blir oversendt Tromsø Museum sammen med video-opptak og rapport i etterkant av Statoils undersøkelsen og at eventuelle funn langs traséen innrapporteres til vurdering. Vi er fornøyd med avtalen spesifisert i KU'en og avventer nærmere orientering i etterkant av Statoils kartlegging av kabeltraséen.

Vennlig hilsen

Stephen Wickler
forsker

stephen.wickler@uit.no
77 64 50 81

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Kopi: Finnmark fylkeskommune, Plan- og kulturavdelinga

Statoil ASA
Postboks 8500

4035 STAVANGER

Adm.enhet: Utviklingsseksjonen
Saksbehandler: Lise Langård
Telefon:
Vår referanse: 16/11748
Deres
referanse:
Dato: 25.09.2017

Plan for utbygging og drift Johan Castberg i Barentshavet – høring av konsekvensutredning PUD del II

Vi viser til Deres brev av 30. juni 2017 vedlagt ovennevnte sak, samt vår uttalelse til program til konsekvensutredning.

Johan Castberg feltet er lokalisert i sørvestre del av Barentshavet midt mellom kysten av Finnmark og Bjørnøya, omtrent på 72°N og 20°Ø. Feltet ligger 240 km nord-vest fra Hammerfest, og henholdsvis 100 og 150 km nord-vest for Snøhvit- og Goliat-feltene. Feltet er en fellesbetegnelse for reservoarene Skrugard, Havis og Drivis, med en utstrekning på omtrent 125 km². Havdypet i området er 360-405 m. Produksjon fra feltet er planlagt å starte i 2022. Feltets forventede levetid er 30 år, med mulighet for forlengelse dersom det blir gjort nye funn i området. Installasjon av havbunnsanlegg og boring vil starte i 2019. Boring av brønner vil pågå helårlig i perioden 2019-2024, to år inn i produksjonsperioden.

Feltet vil bestå av en havbunnsutbygging og et produksjonsskip (FPSO) med prosessering, lagring og lasting på feltet for utskiping av oljen i tankskip til markedet. Produksjonsskipets energiforsyning er basert på gassturbiner med varmegjenvinning. Til sammen planlegges det i første omgang å bore 30 undervannskompletterte brønner for produksjon av olje, og for gass- og vanninjeksjon. Brønnene er fordelt på 10 standard 4-slissers bunnrammer og to enkeltstående satellitter. Havbunnsinstallasjonene, og rør og kabler fra og til disse, knyttes opp med stigerør til produksjonsskipet. Skipet vil ligge fast forankret ute på feltet.

Fiskeridirektoratets kommentarer til høring av konsekvensutredning del II:

Under punkt 3.4.1, Produksjonssystemet og forbudsområde rundt brønnrammene, står det den kuperte sjøbunnen på Johan Castberg gjør at rør og kabler i stor grad vil ligge eksponert

i frie spenn. Fiskeridirektoratet vil fortsatt påpeke at vi er opptatt av at frie spenn reduseres til et minimum, samt at en graver ned rør og kabler der det er mulig for å redusere bruk av steinfyllinger. Videre er det viktig at helningsvinkel på steininstallasjoner er så liten som mulig slik at tråledskaper lettere kan krysse disse uten å grave med seg steinmasser som kan medføre tap av redskap og/eller fangst.

Videre står det at Arbeids- og sosialdepartementet i januar 2017 har innvilget søknaden om etablering av en sone med radius 500 m rundt hver av de 10 brønnrammene og de to satelittene med forbud mot oppankring og fiske med bunnredskap. Hver av disse utgjør 0.8 km², samlet areal utgjør 9.5 km². Fiskeridirektoratet forventer at det benyttes en løsning som beslaglegger minst mulig areal i driftsfasen.

Under punkt 3.10, Avvikling av virksomheten, står det at fremtidig avvikling av feltets og dets innretninger vil følge de krav som ligger i OSPAR-beslutningen 98/3, eller de krav som gjelder i det aktuelle tidsrommet for avvikling. Vi vil fortsatt påpeke viktigheten av at en planlegger fjerning av rørledninger etter endt bruk slik at en unngår unødvendige hefter på sjøbunnen på lengre sikt. Hefter kan i verste fall utgjøre en sikkerhetsrisiko.

Under punkt 13.1.4, Ressursgrunnlaget for fremtidig fiske, antas dette å være dekkende for område. Men Fiskeridirektoratet må påpeke at fisket er en dynamisk aktivitet og vil variere alt etter fiskens vandringmønster og de til enhver tid gjeldende reguleringer. På sikt kan dette føre til en økende fiskeriaktivitet inn i området.

Fiskeridirektoratet har ingen øvrige merknader til høring av konsekvensutredning del II av Johan Castberg feltet. Eventuelle merknader vedrørende biologiske ressurser antas ivaretatt av Havforskningsinstituttet.

Med hilsen

Anne Kjos Veim
seksjonssjef

Lise Langård
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Statoil ASA

Postboks 8500

4035

STAVANGER

Kopi til:

Havforskningsinstituttet	NORDNESGATEN 50	5005	BERGEN
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Norges Fiskarlag	Postboks 1233	7462	TRONDHEIM
	Sluppen		
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0032	OSLO
Olje- og Energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO

Statoil Petroleum AS

Att: Tove Lind

Dykkar ref:

Vår ref: 2016/1250
Arkivnr: 323
Løpenr: 36531/2017

Bergen 12.10.2017

PURRING - HØRING AV KONSEKVENsutREDNINGEN FOR JOHAN CASTBERG

Havforskningsinstituttet har ikkje merknader til konsekvensutgreiing for Johan Castberg.

Vennleg helsing

Bjørn Einar Grøsvik

Forskar, dr. scient.

NIFES

Postboks 2029 Nordnes
5817 Bergen

Statoil ASA

Forusbeen 50
4033 Stavanger

Høringsuttalelse til konsekvensutredning for utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet

Vi viser til høringsbrev datert 30. juni 2017 for konsekvensutredningen ”*Utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet*”. Johan Castberg-lisensen (tidligere Skrugard) PL532 ligger i norsk sektor i Barentshavet, lokalisert omlag 240 km nord-vest for Hammerfest og 200 km sør for Bjørnøya. Den aktuelle utbyggingsløsningen omfatter en havbunnsutbygging i kombinasjon med et produksjonsskip (FPSO), mellomlagring av olje på produksjonsskipet og deretter omlasting til skytteltankere for eksport fra feltet. Konsekvensutredningen viser at virkninger for fiskeri og havbruk av utbygging og drift av Johan Castberg-feltet er vurdert til å være ubetydelig til liten og eventuelle uhellsutslipp er vurdert å ha liten til middels virkning for havfisket avhengig av uhellsscenario og tid på året. Størst virkning har utslipp i første eller fjerde kvartal særlig fiske etter torsk på gytevandring, men man forventer at fiskefeltene innenfor berørte deler av det beregnede influensområdet å bli underlagt adgangsrestriksjoner i perioden mens utslippet pågår, og frem til overvåking ikke lenger kan påvise olje i miljøet eller i forhold til sjømattrygghet. Oljeutslipp på Johan Castberg ventes ikke å ha direkte virkninger for kystfiske eller havbruk.

Det er planlagt rensing og reinjisering av produsert vann. Både utilsiktede utslipp av olje, borekaks og produsert vann fra normal drift inneholder en rekke stoffer som er en del av EU sin liste over fremmedstoffer med gitte grenseverdier for innhold i mat. Ved utilsiktede oljeutslipp kan fisk fra det forurensede området inneholde forhøyede nivåer av uønskede stoffer. Erfaringen fra Deepwater Horizon ulykken viste imidlertid at nivåene av PAH i fisk var under grenseverdiene kort tid etter ulykken (Ylitalo et. al., 2012, PNAS, doi/10.1073/). Da fisk har relativt stor kapasitet til å metabolisere og skille ut PAH-er (Neff et. al. 2011, Produced water DOI 10.1007/978-1-4614-0046-2_24) er det ikke forventet at stoffene vil akkumulere i fisken som følge av produsert vann i en grad som utgjør fare for mattryggheten. Det er derfor ikke lenger grenseverdi for PAH som gjelder fisk generelt. Det er imidlertid likevel viktig at den regelmessige overvåkingen opprettholdes. Det er heller ikke forventet at akkumulering av tungmetaller som følge av utslipp av produsert vann vil utgjøre noe fare for matsikkerheten fordi produsert vann inneholder svært lave nivåer av tungmetaller.

Det ligger pr januar 2017 ingen havbrukslokaliteter nær traséen for en kommunikasjonskabel til Melkøya (korteste avstand fra godkjente lokaliteter til traséen er 4 – 5 kilometer), men med utgangspunkt i et varmere havklima er det forventninger til betydelig vekst, først og fremst av

Postadresse: NIFES Postboks 2029 Nordnes 5817 BERGEN	Besøksadresse: NIFES Strandgaten 229 5004 Bergen	Varelevering: NIFES Nordnesboder 2 5005 Bergen	Telefon: 55 90 51 00 Telefaks: 55 90 52 99	Internett: www.nifes.no E-post: postmottak@nifes.no Organisasjonsnr: 979529783
---	---	---	---	--

lakseoppdrett, i dette fylket. Det synes som om villfisk unngår oljeforurensset vann, men oppdrettsfisk vil ikke være i stand til å unnsnippe oljen. Men, som skrevet over viser erfaringer at nivåene av PAH i fisk generelt er lave i forhold til sjømattrygghet.

Vi registrerer at konsekvensene for mattrygghet av utilsiktede oljeutslipp og utslipp i forbindelse med ordinær drift ikke er vurdert i forhold til nye ressurser fra havet slik som mesopelagisk fisk, sjøpølser, skjell, snøkrabbe, maneter og makroalger. Havet sine ressurser vil i fremtiden bli enda viktigere for å skaffe nok mat som tilfredsstillende ernæringsmessige behov til en voksende verdensbefolkning. Vi trenger kunnskap om nye biologiske ressurser i havet som enten kan gå direkte til humant konsum eller bli brukt i akvakultur (råstoff i fiskefôr). Vi mener at dette er et viktig aspekt som bør inkluderes i fremtidige utredninger.

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Statoil ASA
4035 STAVANGER

Deres ref

Vår ref

Dato

17/1459

25. september 2017

**Svar - Utbygging og drift av Johan Castberg - PUD del II -
Konsekvensutredning - Høring**

Vi viser til Statoils høring av konsekvensutredning av utbyggingen og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet, datert 30. juni 2017.

Samferdselsdepartementet viser til våre underliggende etater og selskapers innspill til høringen (Kystverket, Luftfartstilsynet og Avinor), og vi ber om at disse blir ivaretatt, innspillene er vedlagt.

Samferdselsdepartementet har ingen ytterligere merknader.

Med hilsen

Petter Meier (e.f.)
avdelingsdirektør

Mari Kvaal
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Olje- og energidepartementet

Vedlegg

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.sd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 904

Avdeling
Kyst- og
miljøavdelingen

Saksbehandler
Mari Kvaal
22 24 65 63

KYSTVERKET

Hovedkontoret

STATOIL ASA
Postboks 8500
4035 STAVANGER

Deres ref.: Vår ref.: Arkiv nr.: Saksbehandler: Dato:
2017/3017-4 Rune Bergstrøm 19.09.2017

Utbygging og drift av Johan Castberg- HØRING av PUD del II- Konsekvensutredning

Svært omfattende og detaljert dokument. Kystverket har valgt å kun kommentere de deler som ligger innenfor vårt ansvarsområde, dvs. sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensning. Under beskrivelse av miljøforhold i influensområdet burde det også vært brukt SeaTrack data om sjøfugl (som er brukt lenger ute i dokumentet) i kombinasjon med de benyttede dataene. Dette ville gitt et bedre og riktigere bilde av ulike arters bruk av området gjennom året. Dette er viktig ut fra at et eventuelt oljeutslipp vil ha mest negativ påvirkning av sjøfugl av alle miljøressurser som befinner seg i influensområdet. Produsert vann med oljeinnhold.

Det beregnes en konsentrasjon med et månedsmiddel dispergert olje på 15 mg/l. I perioder vil utslippet ligge over dette. Kystverkets erfaring er at disse perioden kan gi tydelige indikasjoner via våre oljedetekterende satellitter. Særlig påvises dette under rolige værforhold. I noen tilfeller kan også oljen samles i lange striper på sjøen og oppkonsentreres på overflaten slik at den kan samles opp eller dispergeres (er aksjonerbar). Områdeberedskapen bør ha en lav terskel for å aksjonere mot olje på sjøen, særlig når miljøfølsomme naturressurser befinner seg i området (eks. svømmetrekk av alkefugl).

Uhellsutslipp, lekkasjedeteksjon og oljevernberedskap

Miljørisikoutredningene peker på at det er sjøfugl som vil være den mest utsatte miljøressursen ved et utslipp. Her har en benyttet de nye Seatrackdataene som gir et bedre bilde av sjøfuglens bruk av havområdet. Dette viser at de i deler av året også benytter områdene nær Johan Castberg. Det er viktig å være klar over at dette er data samlet inn over en kort periode. Hvilke havområder de benytter vil trolig variere mye basert på vind og værforhold og tilgangen på næring. Oppdaterte Seatrack data vil være viktig i vurdering av beredskapsstrategier skal velges i bestemte situasjoner i framtiden.

Når det gjelder spredningsmodellene savnes det samtidig informasjon om oljens fysiske og kjemiske egenskaper. Dens levetid på sjøen under ulike lys og temperaturforhold, oppløsning i vann, fordampning, emulsjonsegenskaper med mer. Siden oljen endrer seg i løpet av produksjonstiden er det viktig at oppdaterte data om oljen er tilgjengelige. Dette er avgjørende for valg av bekjempningsmetoder og eventuell igangsetting av skjerming av spesielt følsomme områder.

Beredskapsavdeling

Sentral postadresse: Kystverket
Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Telefon: +47 07847

Internett: www.kystverket.no
E-post: post@kystverket.no

For besøksadresse se www.kystverket.no Bankgiro: 7694 05 06766 Org.nr.: NO 874 783 242

Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

Størst sannsynlighet for oljeutslipp knyttes til omlasting fra FPSO til skytteltanker. Overvåkning av denne operasjonen, samt automatiske og manuelle avstengningsmekanismer må beskrives i beredskapsplanen.

Oljevernberedskapen er beskrevet på et overordnet nivå og kun opp mot dimensjonerende scenarioer. Den endelige beredskapsplanen bør høres med Kystverket som ansvarlig myndighet når akutt forurensning oppstår. Den bør også inneholde planer for hvordan de mest sårbare sjøfuglkoloniene (Bjørnøya, store kolonier på Finnmarkskysten), kan skjermes om olje unnslipper de første barrierene.

Tiltaket ser ut til å ha liten direkte innvirkning på skipstrafikken. Overvåkingen av denne bygges opp som ved andre plattformer. Etablerte rutiner for kontakt med Kystverkets Trafikksentral i Vardø (VTS Nor), som overvåker all skipstrafikk i området må på plass.

Med hilsen

Rune Bergstrøm
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:
Samferdselsdepartementet Postboks 8010 Dep 0030 OSLO

Vedlegg:

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

Statoil Petroleum AS
Box 8500 Forus
4035 STAVANGER
Norge

Saksbehandler: Finn Owen Meling
Telefon direkte: 45427874
Vår dato: 13.09.2017
Vår referanse: 16/10883-5

Deres dato: 30.06.2017
Deres referanse: AU-PM050-005-00003

Høringsinnspill - utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet

Vi viser til utsendt høring av konsekvensutredning for utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet.

Luftfartstilsynet har enkelte kommentarer til utredningen. Våre merknader knytter seg til behovet for flysikringstjenester ved Hammerfest lufthavn, utforming av helikopterdekk, HMS-tjenester og bruk av droner.

Flysikringstjenester

Det står lite om omfanget av helikopterflyginger inn og ut av feltet, samt omfanget av tilførselsflyginger inn og ut av Hammerfest. Med unntak av informasjon om at man ønsker å etablere en helikopter- og forsyningsbase i Hammerfest, finner vi dette kun omtalt på generelt grunnlag i punktene 3.8.1 til 3.8.4. Manglende tallfesting av trafikk gir lite grunnlag for å uttale seg om konsekvensene.

Etablering av en helikopter- og forsyningsbase i Hammerfest må likevel antas å medføre en økt mengde flyginger inn og ut av Hammerfest. Dette vil gjelde flyginger til og fra oljefeltet, men også tilbringerflyginger for personell og gods til og fra basene og feltet. Dette kan medføre utfordringer, ettersom flere flybevegelser inn og ut av Hammerfest kan føre til at:

1. Tjenesteformen for flyplassen i Hammerfest kan måtte endres med en overgang fra AFIS (ikke-kontrollert luftrom/flygeinformasjonstjeneste) til ATC (kontrollert luftrom/flygekontrolltjeneste).
2. Ressursbruken ved Norway ACC som styrer Hammerfest TMA (flygekontrolltjeneste for overliggende luftrom) kan måtte økes.
3. Helikopterflyging over havet nordvest for Hammerfest kan medføre et behov for å etablere overvåkingstjenester på strekningen mellom Hammerfest og Johan Castberg-feltet.

Alle disse punktene kan føre til økte kostnader.

Luftfartstilsynet / Civil Aviation Authority

T: +47 75 58 50 00
F: +47 75 58 50 05
E: postmottak@caa.no

Postadresse:
Postboks 243
8001 BODØ

Besøksadresse:
Sjøgata 45-47
8006 BODØ

Fakturaadresse:
fakturamottak@caa.no

Fakturamottak DFØ
Postboks 4104
2307 HAMAR

Utforming av helikopterdekk

Det fremgår av utredningens punkt 3.5.1 at produksjonsskipets helikopterdekk skal ligge i baugen av skipet. Skipet vil ha en oppankret dreieskive for å kunne dreie fritt rundt sin akse og legge seg med baugen opp mot været.

Gjeldende regelverk for utforming av helikopterdekk på fartøy tilknyttet utnyttelse av petroleumforekomster på kontinentalsokkelen er forskrift 26. oktober 2007 nr. 1181 om kontinentalsokkelflyging - ervervsmessig luftfart til og fra helikopterdekk på innretninger og fartøy til havs (BSL D 5-1). Dette regelverket er under revisjon, og det vurderes i denne sammenheng å anbefale å utvide diameter på slike baugmonterte helikopterdekk som skal benyttes i mørke til 1,5 ganger «D» (den største lengde eller bredde av et helikopter som skal kunne lande på dekket, inklusive rotor), fra dagens krav om 1,25 ganger «D». Dette er særlig aktuelt dersom skipet ikke alltid kan dreie ut av vinden for å legge forholdene best mulig til rette for landing.

Bakgrunnen for at man vurderer denne endringen er at landinger i mørke medfører økt risiko, særlig på bevegelige dekk med få visuelle referanser. ALARP-prinsippet tilsier at alle mulige tiltak bør settes inn for å redusere dette økte risikobidraget. Dersom dette ikke gjøres ved utforming og plassering av dekket, kan konsekvensen være at helikopterselskapet i samråd med Luftfartstilsynet må sette operative begrensningen på bruken av dekket, enten i form av begrensninger på flyging i mørke, og/eller værbegrensninger og vektbegrensninger/reduksjon i nyttelasten.

HMS

Med hensyn til HMS er det viktig at den operatøren som skal foreta helikopterflyginger er godt kjent med arbeidsmiljøloven og tilhørende forskrifter, og at de opererer innenfor de kravene som stilles der.

Dersom det er en ny aktør som skal inn i bildet, og ikke et allerede veletablert selskap, er det viktig å fokusere på at de ansatte gjennom sin verneorganisasjon (helst) eller fagforening får være med i prosessen fra et tidlig stadium, og gjerne allerede når avtale inngås med hovedoperatøren. Erfaringsmessig vil dette medføre at mindre, negative forhold - som ellers ville kunne føre til ekstra belastning for de ansatte - da blir overkommet på et tidlig stadium. Besetningsmedlemmene vil da også få opplevelsen av at de får medvirke til egen arbeidshverdag og derigjennom sitt eget arbeidsmiljø. Det vanlige er i denne sammenheng å bruke hovedverneombud, eventuelt operativt verneombud, som representerer basen.

For øvrig er det viktig å få et så godt risikobilde av basens operasjoner som mulig, slik at også besetningsmedlemmenes arbeidsmiljø ivaretas på en god og forsvarlig måte. Vi tenker da spesielt på forhold tilknyttet landinger på skipets helikopterdekk.

Bruk av droner (ubemannede luftfartøyer)

Energisektoren i Norge er en av primæroppdragsgiverne til tilbydere av avanserte droner (ubemannede luftfartøyer). Det er all grunn til å forvente en økning av operatører med raffinert bruk av autonomt eller automatisert droneutstyr, så vel ved prosjektering, dokumentasjon som inspeksjon. Vi antar at Johan Castberg-feltet vil ha et vesentlig behov for inspeksjoner, spesielt av kritiske komponenter. Vi registrerer at det ikke er nevnt noe om droner, eksempelvis i forbindelse med lekkasjedeteksjon (utredningens punkt 12.3.3). Vi går imidlertid ut fra at slike løsninger har blitt, eventuelt vil bli, vurdert.

Vår dato
13.09.2017

Vår referanse
16/10883-5

Med vennlig hilsen

Nina B. Vindvik
juridisk direktør
Direktoratsavdelingen

Finn O. Meling
juridisk seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever derfor ikke signatur.

Kopi til: Avinor AS, Kystverket, Olje- og energidepartementet, Samferdselsdepartementet,
Avinor Flysikring AS

From: regelverk.ATM
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Cc: postmottak@ned.dep.no; postmottak@sd.dep.no; [Clason, Stein Løken](#); [Krogh, Jesper](#); ["postmottak@caa.no"](mailto:postmottak@caa.no)
Subject: Avinor Flysikring AS - Høring - Johan Castberg-feltet i Barentshavet - Utbygging og drift - Konsekvensutredning
Date: 18. september 2017 13:11:44
Attachments: [image001.gif](#)

Deres ref.: AU-PM050-005-00003

Vår ref.: 17/04677

Avinor Flysikring AS har gått gjennom konsekvensutredningen av utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet, og oversender med dette våre kommentarer til utredningen.

Lufttrafikkteneste

Basert på erfaringer fra andre felt og anslått trafikkmengde ut fra dette, så har Avinor Flysikring (FS) god kapasitet til å yte lufttrafikkteneste til den forventede økningen av helikoptertrafikk (enroute) mellom Hammerfest og Johan Castberg uten å måtte øke bemanningen av den trafikksektoren som yter lufttrafikkteneste til dette offshore-segmentet.

Avinor AS som lufthavneier vil måtte vurdere om økt helikoptertrafikk får noen konsekvenser for trafikkavviklingen på Hammerfest lufthavn.

Kommunikasjons- og overvåkingsutstyr

Avinor Flysikring ønsker å sikre muligheten til plass for VHF-kommunikasjonsutstyr (COM) og ADS-B overvåkingsutstyr (SUR) på Johan Castberg. Før det avgjøres om det er nødvendig med slikt utstyr på installasjonen, ønsker Avinor Flysikring å foreta en grundigere analyse av behovet for bedring av COM/SUR-dekning, sett i forhold til planlagt COM/SUR etablering på Goliat-plattformen.

Luftromsorganisering

Oljeinstallasjoner med helikopterdekk utgjør et element i luftromsorganiseringen, og med denne utbyggingen må vi se på behovet for å vurdere endring av infrastruktur for helikoptertrafikken fra Hammerfest til oljefeltene Goliat og Johan Castberg. I vurdering av infrastruktur vil man måtte se på behovet for etablering av helikopterruter (HR) og eventuell endring av luftromsklassifisering.

Alle endringer av luftromsorganisering samt tilførsel av nye elementer (som denne oljeinstallasjonen med helikopterdekk) vil medføre publisering av informasjon i luftfartspublikasjonen AIP Norge.

Avinor Flysikring AS kan bistå med å utføre disse endringene når det blir aktuelt, og vi ber om å bli kontaktet for videre oppfølging som nødvendig.

ICAO flyplasskode

Ved en eventuell anmodning fra Statoil (riggeier) vil Avinor FS ivareta oppgaven med å søke om tildeling av en egen flyplasskode av den internasjonale sivile luftfartsorganisasjonen (ICAO), dvs. «ICAO Location Indicator» for Johan Castberg.

Med vennlig hilsen

AVINOR FLYSIKRING AS

Ingrid Skrugstad

Fagspesialist regelverk

ingrid.skrugstad@avinor.no

Mob.: +47 916 29 050

Dronning Eufemias gate 6, 0191 Oslo

Postboks 150, 2061 Gardermoen

www.avinor.no

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Statoil

Deres ref.

Vår ref.
17/4341 - HAA

Dato
25.09.2017

Høring - konsekvensutredning av utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet

Justis- og beredskapsdepartementet viser til Statoils brev 30. juni 2017.

Vi har ingen merknader.

Med vennlig hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Toril Juul
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur

Kopi: Olje- og energidepartementet

Postadresse
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo
0030 Oslo

Kontoradresse
Gullhaug Torg 4A
0484 Oslo

Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org.nr.: 972 417 831

Departementsrådets
sekretariat

Saksbehandler
Harald Aass
22245137

From: Ek, Mette Kristin
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Subject: 17/7941-5 Høring - Konsekvensutredning - Utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet
Date: 22. september 2017 08:32:59
Attachments: [image001.png](#)

Det vises til brev fra Statoil av 30. juni 2017 med ref. AU-PM050-005-00003.
Utenriksdepartementet har ingen merknader til saken.
Med vennlig hilsen

Mette Kristin Ek
Rådgiver
Utenriksdepartementet
Traktat- og dokumentasjonsenheten
Mobile: +47 976 10 522
Office: +47 23 95 04 98
[www](#) - [Facebook](#) - [Twitter](#) - [Instagram](#)

ArkivReferanse:#60b38b7157b94a23ad38102d14c1daf02017007941#ACOS.WEBSAK#

From: Eivind Andreas Stubø
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Cc: postmottak@oed.dep.no
Subject: Utbygging og drift av Johan Castberg- HØRING av PUD del II-Konsekvensutredning - høringsvar fra Statens strålevern
Date: 22. august 2017 09:15:59
Attachments: [image003.jpg](#)

Hei

Statens strålevern registrerer at Johan Castberg vil driftes med høy grad av reinjeksjon av produsert vann noe som er et viktig tiltak for å redusere utslippene av radioaktive stoffer til sjø. Statens strålevern har ingen øvrige kommentarer til konsekvensutredningen.

Vennlig hilsen

Eivind Andreas Stubø

Rådgiver

Seksjon for Miljø og Atomsikkerhet

Telefon: +47 67 16 25 81

Telefon: +47 67 16 25 00

<http://www.nrpa.no/>

Vår saksbehandler
Bjørn Bergesen 95752879

Vår dato
14.07.2017

Vår referanse
2016/3932-3/310

Tidligere dato
03.07.2017

Tidligere referanse
2016/2512-6

Til
Statoil ASA

Forusbreen 50
4035 STAVANGER

Utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet - Høring av konsekvensutredning

Forsvarsbygg viser til konsekvensutredning for utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet. Forsvarsbygg er bedt av Forsvarsdepartementet om å gi uttalelse slik saken måtte foranledige, og skal ivareta Forsvarets arealbruksinteresser i denne type saker.

Tiltaket ser ikke ut til å berøre Forsvarets anlegg eller virksomhet og vi har derfor ingen merknader til konsekvensutredningen.

Bjørn Bergesen
Leder arealplan
Stab for eiendomsstyring

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Kopi til:

Forsvarsdepartementet	Postboks 8126 Dep	0032	OSLO
Forsvarsstaben	Postboks 800, Postmottak	2617	LILLEHAMMER
Etterretningstjenesten	Postboks 193 Alnabru bedriftssenter	0614	OSLO

Postadresse
Postboks 405
Sentrum
0103 Oslo

Fakturaadresse
Fakturasenteret
Postboks 4394
2308 Hamar

Telefon
815 70 400
Telefaks
23 09 78 03

E-postadresse
post@forsvarsbygg.no
Internett
www.forsvarsbygg.no

Org. nr.
975 950 662
Bankkonto
4714 10 00280

Høringsuttalelse fra Finnmark fylkeskommune - PUD del II, konsekvensutredning for Johan Castberg

Finnmark fylkeskommune v/ fylkesutvalget vedtok 20.09.2017 følgende høringsuttalelse angående konsekvensutredningen for Johan Castberg:

Finnmark fylkeskommune vil be Statoil om å gjøre følgende tilleggsutredninger basert på innspill gitt i Finnmark fylkeskommunes høringsuttalelse til program for konsekvensutredning:

- 1. Det må kompenseres for den risiko fiskerinæringen bærer som følge av Johan Castberg-utbyggingen. Statoil må derfor utrede konkrete tiltak som kan gjennomføres for å bidra til verdiskaping i fiskerinæringen, eksempelvis fiskerinæringens deltakelse i oljevernberedskapen.*
- 2. Statoils utredninger angående ringvirkninger konkluderer med generelle, overordnede strategier og ikke spesifikke tiltak for Johan Castberg som fylkeskommunen etterlyser. Det må gjøres spesifikke utredninger for å komme fram til konkrete tiltak som vil bidra til å øke ringvirkningene av Johan Castberg.*
- 3. Det må gjøres nye analyser knyttet til oljevernberedskap. Finnmark fylkeskommune kan ikke akseptere at Johan Castberg bygges ut uten en beredskap for eventuelt landpåslag av olje. Beredskap i barriere 5, strandsanering, må være på plass.*

Finnmark fylkeskommune mener Stortinget bør forplikte Johan Castberg-prosjektet, samt andre fremtidige oljefelt i rimelig nærhet til Johan Castbergfeltet i Barentshavet til å benytte en terminal på Veidnes. Dersom Johan Castbergfeltet realiseres før terminalen står ferdig, bør en slik forpliktelse få tilbakevirkende kraft. På denne måte sikres terminalen ønskede volumer i fremtiden.

Finnmark fylkeskommune mener at Stortinget bør forplikte Johan Castbergfeltet å legge driftsorganisasjonen i sin helhet til Hammerfest. Dette fordi et felts driftsorganisasjon bør legges så geografisk nært feltet som praktisk mulig. Nærhet til feltet vil sikre at driftsorganisasjonen har et geografisk og mentalt nært forhold til det området de opererer i, noe som er spesielt rundt det svært sårbare Barentshavet. En slik nærhet vil også gi driftsorganisasjonen til en tett og fleksibilitet oppfølging av drift. Nærhet er også viktig i et HMS-perspektiv. I Hammerfest er flesteparten av de tjenester som trengs for å drifte et oljefelt allerede tilstede og i virksomhet. I tillegg er det viktig at de områder som har størst risiko for negative konsekvenser av en eventuell uønsket hendelse i petroleumsnæringen, blir tilgodesett med positive ringvirkninger. Finnmark fylkeskommune har i en rekke uttalelser og møter med Statoil vært tydelig på at driftskontoret for Johan Castberg må ligge i Hammerfest. Dette har blant annet vært begrunnet med følgende forhold:

- 1. Hammerfest har et fagmiljø innen petroleum som er under utvikling. Etablering av driftskontoret for Johan Castberg vil gjøre at utviklingen av Hammerfest som petroleums-klynge skyter fart. Denne klyngen vil være en viktig ressurs for Statoil og andre selskaper i forbindelse med framtidige utbygginger.*

2. Statoil vil, med etableringen av driftskontoret i Hammerfest, investere i kompetansen til en allerede etablert industriklynge og bidra til et tilfang av nye aktører som på lang sikt vil bidra til å gjøre virksomheten i Barentshavet mer bærekraftig.
3. Etablering av driftskontor i Hammerfest vil gi synlige håndfaste ringvirkninger, noe som er viktig for å sikre oljenæringens omdømme og legitimitet.

Finnmark fylkeskommune ser svært positivt på at utbyggingen av Johan Castberg vil bidra til en videre utvikling av basestrukturene som allerede eksisterer i Hammerfest. Kontinuerlig virksomhet er viktig for å opprettholde aktivitetsnivået for leverandørindustrien.

Finnmark fylkeskommune ser at Hammerfest og Finnmark går glipp av potensiell næringsutvikling og en viktig mulighet for videre bygging av vårt fagmiljø innen drift som følge av Statoils beslutning om å legge driftskontoret for Johan Castberg til Harstad. Finnmark fylkeskommune mener at Statoil må gjennomføre konkrete tiltak for å kompensere for dette, og ber om at følgende tiltak gjennomføres:

1. Landbasert subsea-aktivitet i Hammerfest knyttet til vedlikehold og modifikasjon av undervannsinstallasjoner. Statoil må utrede effektiv og kostnadsoptimalisert drift, samfunnsmessige konsekvenser og industrielle ringvirkninger med å etablere ytterligere landbasert subsea-aktivitet i Hammerfest knyttet til vedlikehold og modifikasjon av undervannsinstallasjoner. Dette bør gjøres i nært samarbeid med øvrige operatører med aktivitet i Barentshavet og på et tidlig tidspunkt slik at en subseabase også kan benyttes under selve utbyggingen av feltet.
2. En større andel av prosjektledelsen i utbyggingsfasen kan gjennomføres fra Hammerfest, noe som vil skape muligheter for eksterne leveranser fra nordnorske fagmiljøer. Den nordnorske verdiskapingen av prosjektledelse som planlegges ledet fra Oslo og Harstad, er beregnet til rundt 10 % i utbyggingsfasen. Statoil må i langt større grad vise hvordan enn større andel av dette arbeidet kan gjøres i Hammerfest.
3. Statoil må utrede muligheten for at en større del av monterings- og ferdigstillingsarbeidet kan gjøres i Hammerfest.
4. Statoil må gjøre et større utredningsarbeid for utvikle kontraktstrukturer og krav i tilbudsforespørsler som tilrettelegger for nordnorske leverandører. Kontraktstrategien må tilrettelegges slik at leverandører som vinner sentrale kontrakter innenfor vedlikehold og modifikasjon pålegges å ha faktisk tilstedeværelse med sentrale funksjoner i Finnmark. Herunder er det viktig å dele opp, eller på annen måte tilpasse kontraktene slik at det blir mulig for lokalt og regionalt etablerte bedrifter å gi tilbud.
5. Statoil må tilrettelegge for en driftsstøtteenhet i Hammerfest som minimum inneholder vedlikeholds- og modifikasjonsplanlegging, logistikk og innkjøpsfunksjoner. Dette vil bidra til en effektiv drift nært feltet, basen og dagens etablerte leverandørindustri. En slik organisering vil også være fremtidsrettet og kostnadseffektiv mot felles løsninger når nye felt som Alta/Gotha og Wisting, samt en betydelig lettevirsomhet i Barentshavet skal betjenes.
6. Dersom driftsorganisasjonen ikke legges til Hammerfest, må Statoil etablere en fremskutt operativ del av driftsorganisasjonen til Johan Castberg med minimum 15 ingeniørstillinger i Hammerfest.
7. For å sikre en offshorebemanning med størst mulig rekruttering fra Finnmark bør det igangsettes en mulighetsstudie med klare mål om og tiltak for rekruttering til Statoil/Johan Castberg prosjektorganisasjon og driftsorganisasjon fra Finnmark.
8. Finnmark fylkeskommune ber om at lisenshaver inngår forpliktende samarbeidsavtale med de videregående skoler i Finnmark, spesielt de som har tilbud som kan brukes til Johan Castbergs prosjekt- og driftsfase.
9. Finnmark fylkeskommune ber om at lisenshaver forpliktes til å jevnlig ta inn et større antall lærlinger fra Finnmark, samt å pålegge lisenshavers underleverandører det samme.

Statoil har sammen med oljeselskapene Eni Norge, Lundin og OMV etablert et samarbeidsprosjekt kalt Barents Sea Oil Infrastrukture (BSOI). Prosjektet skal utrede muligheten for at de fire selskapene kan benytte samme oljeterminal for sine respektive oljefelt. Finnmark fylkeskommune mener at Statoil må integrere denne utredningen i konsekvensutredningen for Johan Castberg. Utredningene knyttet til terminalen og BSOI-prosjektet går bak lukkede dører, noe som gjør det umulig å etterprøve selskapenes vurderinger, eller holde seg oppdatert på status i prosjektet.

Johan Castberg er den viktigste driveren for å få etablert en oljeterminal på Veidnes. Det er betenkelig når utredninger knyttet til terminalen ikke er en del av konsekvensutredningen for prosjektet. Vurderinger knyttet til hvor store oljevolumer som må til for å realisere en terminal må være med i konsekvensutredningen for Johan Castberg for å kaste lys på beslutningsgrunnlaget for terminalen. Finnmark fylkeskommune vil be om at Statoil umiddelbart gjør utredningene knyttet til BSOI-prosjektet tilgjengelig, gjerne som en del av konsekvensutredningen for Johan Castberg

Statoil ASA
Forusbeen 50, Forus

4033 STAVANGER

Høringsuttalelse - Konsekvensutredning Johan Castberg

Vi viser til mottatt oversendelsesbrev datert 30.06.2017 vedrørende høring av konsekvensutredning for Johan Castberg-feltet.

Fylkesrådet i Nordland har i møte 29. september 2017 fattet følgende vedtak i FR-sak **312/2017**:

«Nordland fylkeskommunes utgangspunkt er at økning av aktiviteten innen olje- og gasssektoren i Nord-Norge må sikres legitimitet gjennom klare og detaljerte krav i konsesjonene om økte ringvirkninger lokalt og regionalt. Sammen med hensynet til miljø, HMS og fiskeri er dette en forutsetning Nordland fylkeskommune legger til grunn. Dagens ringvirkninger av aktiviteten utenfor Nord-Norge er ikke tilstrekkelige for å sikre slik legitimitet, og må styrkes betydelig.

Nordland fylkeskommune vil videre komme med følgende innspill til den framlagte konsekvensutredningen:

1. Siste Levert-rapport viser over 50% reduksjon i omsetning og sysselsetting i leverandørindustrien i Nordland, og som eneste fylke i Nord-Norge er det også forventet ytterligere reduserte leveranser for inneværende år. Statoil må tilrettelegge for at leverandørindustrien i Nordland kommer i posisjon for kontrakter, samt bidra til at aktører lokalisert i Nordland kommer høyere opp i verdikjeden.
2. Fylkesrådet i Nordland mener at de skisserte tiltakene i konsekvensutredningen ikke er tilstrekkelige for å legge til rette for økte nordnorske leveranser til Johan Castberg og andre prosjekter. Foreliggende konsekvensutredning for utbygging og drift av Johan Castberg er uklar når det gjelder tilrettelegging for leveranser fra Nordland. Fylkesrådet er sterkt bekymret for utviklingen i leveransene til petroleumsnæringen fra leverandørindustrien i Nordland.
3. Fylkesrådet i Nordland mener at Statoil og deres hovedleverandører må etablere direkte arbeidsplasser i Nordland som naturlig hører sammen med regionens leverandørindustri og baser. Statoil må etablere deler av konsernets innkjøpsavdeling i Nordland, nært det industrielle tyngdepunkt i nord.
4. Fylkesrådet i Nordland mener at kontrakter i både utbyggings- og driftsfasen må deles opp slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene. Statoil må videre følge opp at hovedkontraktører innfrir inngåtte avtaler med sine

underleverandører. Hovedkontraktene for vedlikehold og modifikasjon må ha fleksibilitet til bruk av lokale leverandører.

5. Fylkesrådet i Nordland mener at det må utredes muligheter for utviklingskontrakter innenfor ulike disipliner i utbygging og drift. Dette kan være et viktig virkemiddel for å videreutvikle leverandørindustrien i Nord-Norge og gi flere konkurransedyktige aktører på sikt.
6. Statoil forventes å i større grad utnytte mulighetene ved det nye subsea-verkstedet i Sandnessjøen, og styrke den lokale organisasjonen i regionen i forbindelse med den nye utbyggingen i nord.
7. Fylkesrådet i Nordland mener Statoil og partnere aktivt må bidra til teknologiutvikling i samarbeid med leverandører i Nordland. Videre må operatør bidra til at borerigger som utfører operasjoner i nord benytter nordnorske havner og verft ved riggvedlikehold, klargjøringsarbeid og opplag.
8. Det vises for øvrig til høringsuttalelsen fra Nordland fylkeskommune til forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg, datert 28. oktober 2016. Fylkesrådet mener innspillene her må tas med i det videre arbeid, herunder innspill om oljevernberedskap, miljø og fiskeri.»

Vi viser for øvrig til vedlagte FR-sak.

Med vennlig hilsen

Liv Rask Sørensen
ass. næringssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:

Statoil ASA	Forusbeen 50, Forus	4033	STAVANGER
-------------	---------------------	------	-----------

Kopi til:

Mariann Kristin Bakken			
Marie Mengkrogen Johansen			
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO

Vedlegg:

FR-sak, Høring - Konsekvensutredning Johan Castberg		DokID	
		921501	

SAKSPROTOKOLL

Utvalg: Fylkesrådet
Møtedato: 26.09.2017
Utvalgssak: 204/17

Resultat: Innstilling vedtatt

Arkivsak: 17/13004-4
Tittel: **UTBYGGING OG DRIFT AV JOHAN CASTBERG-FELTET I
BARENTSHAVET - HØRING AV KONSEKVENsutREDNING -
PUD DEL II HØRINGSFRIST 25. SEPTEMBER 2017**

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Fylkesrådet i Troms har behandlet «Utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet - PUD del II» som Statoil ASA har på høring med frist 25. september 2017.
2. Fylkesrådet i Troms konstaterer at konsekvensutredningen i stor grad er i tråd signalene i «Høring av forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg» som fylkesrådet behandlet i sak 250/16
3. Fylkesrådet i Troms er positiv til at driftsorganisasjonen med tilhørende 40-45 årsverk foreslås lokalisert til Harstad. Dette bidrar til å styrke Harstad som petroleumssenter.
4. Fylkesrådet i Troms forutsetter at utbyggingen organiseres og gjennomføres slik at ringvirkningene blir størst mulig i nord.
5. Fylkesrådet i Troms forutsetter at Statoil i lag med de andre aktuelle partene prioriterer arbeid med mulighetene knyttet til etablering av terminal for oljeomlasting på Veidnes i Nordkapp kommune. Dette vil bidra til økte ringvirkninger av petroleumsvirksomheten i Nord-Norge og bidra til å redusere etablerings- og driftskostnader for feltene i området.

From: Jakola-Fjeld, Magnus
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Subject: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg
Date: 5. oktober 2017 09:03:42

Hei, Miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Finnmark har ingen kommentarer til konsekvensutredningen for Johan Castberg-feltet (tidligere Skrugard-feltet).

Med vennlig hilsen

Magnus Jakola-Fjeld

seksjonsleder

Fylkesmannen i Finnmark

miljøvernavdelingen

Telefon sentralbord: 78 95 03 00

Telefon direkte: 78 95 03 55

www.fylkesmannen.no/finnmark

Lokale myndigheter

Alta kommune

Hammerfest kommune

Harstad kommune

Lenvik kommune

From: Oddvar Konst
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Cc: [Monica Nielsen](#); [Bjørn-Atle Hansen](#)
Subject: Uttalelse KU Johan Castberg.
Date: 11. oktober 2017 13:07:13
Attachments: [image001.jpg](#)

Hei.

Vi viser til brev av 30. juni og e-post av 4. oktober 2017 med anmodning om å gi høringsuttalelse ang. Johan Castberg utbygningen inne 12.10.2017.

Vi beklager den sene tilbakemeldingen.

Stortingets behandling av PUD for Johan Castberg har etter vår oppfatning gjort sentrale avklaringer på områder som har vært særlig viktige for Finnmark.

I denne runden, som omhandler Konsekvensutredningen for PUD, virker også viktige elementer allerede avklart i forhold til lokalisering av ulike drifts- og logistikk løsninger.

Alta kommune hadde forventninger til større ringvirkninger for regionen enn hva dette tilsynelatende ender opp med.

Korrigert for Stortingets behandling, viser Alta kommune allikevel til tidligere avgitt høringsuttalelse ang. Johan Castberg utbygningen med høringsfrist 31.10.2016 – deres ref. AU-PM050 – 005 – 00001.

Utover dette har Alta kommune ingen tilføyelser til tidligere høringsuttalelse.

Med vennlig hilsen

Oddvar Kristian Konst

Kommunalleder

Alta kommune, Avdeling for Samfunnsutvikling

Postadresse: Postboks 1403, 9506 Alta
Besøksadresse: Alta rådhus, Sandfallveien 1
Telefon: +47 78 45 51 32
Mobil: +47 48 10 15 62
E-post: oddkon@alta.kommune.no
Hjemmeside: www.alta.kommune.no

Statoil Petroleum AS

konsekvensutredning@statoil.com
Att. Kjersti Dagestad

Vår ref.	Deres ref.	Saksbehandler	Direkte innvalg	Dato
2016/4169-8		Odd Edvardsen	78 40 25 18	21.09.2017

Svar på høring av PUD del II-Konsekvensutredning. Utbygging og drift av Johan Castberg

Viser til deres brev av 30.06.17. vedrørende ovennevnte.

Saken ble behandlet av Hammerfest kommunestyre i møte den 21.09.17., hvor det ble gjort følgende vedtak:

Johan Castberg er Statoils første oljefelt i Barentshavet og forventningene til Statoil har vært og er betydelig. De valg Statoil gjør vil legge premisser for all lokal ringvirkning i framtiden. I en tid da omdømmet til oljenæringen generelt er fallende, virker det viktigere enn noen gang at en så dominerende aktør som Statoil tydelig viser at man strekker seg ekstra for å sørge for lokale og regionale ringvirkninger. Uten solid støtte lokalt og regionale, både politisk og i befolkningen som helhet, vil tilslutningen til petroleumsaktivitet i nordområdene bli satt under ytterligere press. Hvorvidt Statoil/rettighetshaverne har gjort slike vurderinger vites ikke, men det framgår ikke av dokumentene. Når et samlet politisk Finnmark krever at driftsorganisasjonen legges til Finnmark, er det vanskelig å forstå hvorfor dette ikke er omtalt og drøftet i utredningen.

Hammerfest kommunes krav er at Driftsorganisasjonen for Johan Castberg – i sin helhet – legges til Hammerfest. Dette sammen med ilandføring av oljen på Veidnes i Nordkapp kommune vil etter Hammerfest kommunes syn være de faktorer som kan imøtekomme regionens forventninger om ringvirkninger rundt en ytterligere petroleumsutbygging i den nordlige delen av Norskehavet og Barentshavet. Dersom Stortinget mot formodning opprettholder Statoils beslutning om å legge driftsorganisasjon for Johan Castberg til Harstad er vårt sekundære krav at Statoil etablerer en fremskutt operativ del av driftsorganisasjonen til Johan Castberg med minimum 15 ingeniørstillinger i Hammerfest, at enheten for innkjøp og logistikkfunksjonene etableres og styres fra Hammerfest, og at beslutningstakere innenfor disse disiplinene har kontorplassen sin i Hammerfest.

Hammerfest kommune er meget godt fornøyd med at Statoil har valg Hammerfest som lokaliseringssted for helikopter- og forsyningsbase. Dette vil kunne sikre stabile arbeidsplasser i årtier fremover. For å gi lokaliseringsvalgene ytterligere substans slik at disse blir et fundament for en videre positiv utvikling, kommer Hammerfest kommune med følgende innspill til PUD for Johan Castberg:

- *Statoil må etablere incentivordninger som medvirker til at hovedkontraktører, samt øvrige*

Postadresse	Besøksadresse	Telefon	Bank
Hammerfest kommune	Rådhusplassen 1	78 40 20 00	7592.05.00080
Postboks 1224, 9616 Hammerfest		Telefaks	Org.nr
E-post: postmottak@hammerfest.kommune.no	www.hammerfest.no	78 40 25 17	964 830 533

serviceselskaper med store kontrakter etablerer seg i Hammerfest. Engineering skal utføres lokalt i Hammerfest, slik at oppfølging av kontrakter skjer i tett dialog med den fremskutte operative delen av driftsorganisasjonen som er lokalisert i Hammerfest. Det etableres også ytterligere tiltak som stimulerer til videreutvikling av allerede etablert industriklynge.

- *Statoil tar initiativet til at det etableres et fullverdig Subsea-senter for Barentshavet i Hammerfest, som har et fullverdig tilbud rundt driftsstart av Johan Castberg-feltet.*
- *Utstyr/konstruksjoner som skal benyttes i Barentshavet lagres/mellomlagres i Hammerfest. Modifikasjoner, montering og testing av utstyr som skal benyttes i Barentshavet skal så langt det er mulig foregå i Hammerfest. Fraktkostnader beregnes free on board (FOB) Hammerfest og presiseres i nye og reforhandlede kontrakter der aktivitet i Barentshavet inngår i kontrakten.*
- *Riggvedlikehold: Statoil må iverksette incentivordninger som medvirker til at de lete- og/eller boreriggene som Statoil benytter i Barentshavet også foretar vedlikehold evt. klassinger i Hammerfest.*
- *Statoil etablerer en utskutt FOU- avdeling fra ett av Statoils forskningssentre i Norge (Rotvoll og Herøya/Porsgrunn) i Hammerfest.*
- *Hammerfest kommune forventer at Statoil på samme måte som ENI bidrar til å styrke NOFO samarbeidet der lokal/regional fiskeflåte inngår i beredskapsstyrken ved eventuelle utslipp i forbindelse med petroleumsvirksomheten på Johan Castberg-feltet.*

Johan Castberg er den viktigste driveren for å få etablert en oljeterminal på Veidnes. Det er et krav til Statoil at en både utreder og har som mål å føre oljen fra Johan Castberg i land på Veidnes i Nordkapp. Hammerfest aksepterer ikke at Statoil vil foreta en delt konsekvensutredning på dette spørsmålet. Vårt krav om ilandføring på Veidnes står fast. Dette er i tråd med tidligere krav fra berørte kommuner, region og Finnmark fylke. En oljeterminal vil skape store, langsiktige ringvirkninger for Nordkapp kommune. Statoil har utsatt beslutningen i flere runder, noe som skaper store utfordringer i kommunen. Ustabilitet i boligmarkedet, usikkerhet i næringslivet og vanskelige forhold for investorer er blant problemene Nordkapp kommune nå opplever.

Vurderinger knyttet til hvor store oljevolumer som må til for å realisere en terminal bør være med i konsekvensutredningen for Johan Castberg for å kaste lys på beslutningsgrunnlaget for terminalen. Statoil bør gjøre utredningene knyttet til BSOI-prosjektet tilgjengelig.

Ved all kontakt med avdelingen i denne sak, vennligst referer til saksnummer 2016/4169

Med hilsen

Odd Edvardsen
Plan- og utviklingssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor nødvendigvis ikke underskrift

Kopi til:
Olje- og energidepartementet

Høringsuttalelse fra Harstad kommune til

PL 532 Johan Castberg

PUD del II-Konsekvensutredning

September 2017

I konsekvensutredningen har Statoil konkludert med Harstad som lokasjon for driftsorganisasjonen og Hammerfest som lokasjon for basefunksjoner og helikopterbase basert på funksjonalitet, kostnadseffektivitet og regionale ringvirkninger. Dette er en beslutning som Harstad kommune støtter, og som passer riktig inn i Statoils nordnorske modell for ringvirkninger til hele landsdelen. I utbyggingsfasen er det antatt 1,51 mrd kroner til nordnorsk verdiskapning, og 380 mill kroner per år i driftsfasen. Det er en god start, men når oljeindustrien skal nord bør vi på sikt få til mer. Vi vet at vi har mange år fremfor oss med oljeaktivitet, men skepsisen til næringen vokser i regionen. Med det som bakteppe må mer skje i nord. Alt som forsvarlig kan etableres i nord fra Statoil sin side, bør etableres i nord for å vise at man mener alvor og faktisk vil gjøre det man sier man skal gjøre.

Følgende momenter mener Harstad kommune må belyses og tas med i PUD'en for Johan Castberg:

- At det etableres en fullverdig driftsorganisasjon i Harstad som inneholder fullverdige elementer; som stor utstrekning av lokal ledelse, operasjonsgruppe, Petek, subsea operasjoner, teknisk integritet (vedlikehold), driftsprosjekt (modifikasjon) og boring & brønn. Statoil og næringen for øvrig sier oljen skal nord, da bør Statoil gå foran som et godt eksempel og etablere det som kan etableres her i nord.
- Det er forventet 60-70 brønner og planlagt 1600 dager med boreaktivitet over feltets levetid. Dette må brukes for å starte oppbygging av en B&B-organisasjon i Harstad som er stor nok til å planlegge alle brønner og håndtere det operasjonelle for alle Statoils brønner i nord fra 2019. Dette innebærer boreoperasjonsleder, operasjonsgeolog, boreingeniører og kompletteringsingeniører med intern lederstruktur. Bemanningen bør også være stor nok til å dekke en vaktordning ved brønnaktivitet.
 - Oppbyggingen av organisasjonen må starte nå slik at den er ferdig bemannet og operasjonell til borestart.
 - Eventuelt B&B overskuddskapasitet kan brukes mot andre felt, fortrinnsvis letebrønner nord i Norskehavet og Barentshavet.
 - Økningen bør være så stor at man i alle fall kan dekke all planlegging av aktivitet og gjennomføring nord for 62° nord fra Harstadkontoret.
- Statoil må legge til rette for krysstrening og kompetanseheving mellom de ulike avdelingene, feltene og letemiljøet som er etablert i Harstad, for å styrke disse.
- Etablere fast tilstedeværelse i Harstad for strategiske anskaffelser i Statoil. Denne gruppen skal blant annet ha fokus på å tildele kontrakter til nordnorsk næringsliv til leveranser på hele norske sokkelen. Strategisk innkjøp i Statoil er i dag samlet på Vestlandet. Skal man få fart i næringslivet i nord, må deler av denne organisasjonen faktisk sitte sentralt i og ha tilhørighet til landsdelen.

- Det må være krav til lokal tilstedeværelse og fortrinnsvis med lokal tilhørighet for underleverandører i så stort omfang som mulig.
- Det stilles krav om tilstedeværelse i Harstad til leverandør av kontrakt for vedlikehold og modifikasjon (V&M) til Johan Castberg.
 - Disse må ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet lokalt for å sikre effektiv gjennomføring av planlagte og uplanlagte oppdrag.
 - Det må også legges til rette for - og stilles krav til tilstrekkelig tilstedeværelse av lokal administrasjon og prosjektledelse for å støtte leverandør av V&Ms utførende personell.
 - Krav om at kontraktsvinner legger til rette for bruk av underleverandører etablert i Nord-Norge.
- Det satses videre på industriinkubatorene Kunnskapsparken Nord AS og Pro Barents AS som instrument for å utvikle nordnorske leverandørbedrifter til petroleumsbransjen, i nært samarbeid med Statoil.
- Videre satsing på leverandørutviklingsprogrammet LUNN sammen med Innovasjon Norge med fokus på å kvalifisere nordnorske bedrifter til å levere varer og tjenester til petroleumsindustrien og annen fremtidsrettet industri.
- Videre fokus på å tilpasse Statoils kontraktsstrategier til næringsstrukturen i Nord-Norge, blant annet gjennom å splitte kontraktene opp for å gjøre nordnorske aktører mer kvalifiserte til å by på disse, og slik fremme utvikling av nordnorsk industri.
- Fortsatt bidra til at de nordnorske høyere utdanningsinstitusjonene øker sin satsing mot petroleumsbransjen, både innen forskning og utdanning.
- Statoil må fortsatt jobbe for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i en oljeomlastningsterminal på Veidnes så fort som mulig, i samarbeid med andre relevante aktører i Barentshavet. En slik base vil føre til at fremtidige prosjekter har større sjans for å bli økonomisk gunstige, og man viser med handling at man har tro på Barentshavet.
- Oljevernberedskapen er ikke god nok sør for Hammerfest. Siden oljen transporteres ut med oljetankere, er hele kysten mer utsatt for fare for oljesøl. Statoil bør derfor sammen med andre aktuelle aktører i Barentshavet lage og gjennomføre en helhetlig beredskap langs hele kysten, fra Nordland til Hammerfest.
- Fiskeri og fiskeindustri må følges opp med tett dialog og behandles med respekt. Statoil må anstrenge seg for å minimere ulempene for næringene og tilpasse aktiviteter etter fiskernes sesongvariasjoner. Det må være ekstra dialog rundt planlagt innsamling av seismikk. Statoil må også legge til rette for bruk av mere støysvake innsamlingsmetoder, med utvikling av ny teknologi.
- Det må være fokus på energieffektivisering samt følge opp flere av tiltakene nevnt i kapittel 6.2 av KU for FPSO og også den aktuelle boreriggen som skal benyttes. Best available techniques (BAT) må benyttes der det er rom for det.

Vennlig hilsen

Marianne Bremnes
Ordfører Harstad Kommune

Dokumentet er godkjent elektronisk

Statoil ASA
4035 Stavanger
Org nr: 923 609 016

Deres ref.:

Vår ref.: Bjørn Fredriksen

Dato: 22.09.2017

Høringsuttalelse fra Lenvik kommune

PL 532 Johan Castberg

PUD del II-Konsekvensutredning

I konsekvensutredningen har Statoil konkludert med Harstad som lokasjon for driftsorganisasjonen og Hammerfest som lokasjon for basefunksjoner og helikopterbase basert på funksjonalitet, kostnadseffektivitet og regionale ringvirkninger. Dette er en beslutning som Lenvik kommune støtter, og som passer riktig inn i Statoils nordnorske modell for ringvirkninger til hele landsdelen. Fiskeri, oppdrett og fiskeindustri er viktige næringer i Lenvik og på Senja. Beredskapen bør styrkes for å verne om disse helt sentrale næringene for sjømatregionen Senja.

Følgende momenter mener Lenvik kommune må belyses og tas med i PUD'en for Johan Castberg:

- At det etableres en fullverdig driftsorganisasjon i Harstad.
- All aktivitet nord for 62° nord må planlegges og gjennomføres fra Harstadkontoret.
- Etablere fast tilstedeværelse i Harstad for strategiske anskaffelser i Statoil. Strategisk innkjøp i Statoil er i dag samlet på Vestlandet. Skal man få fart i næringslivet i nord, må deler av denne organisasjonen faktisk sitte sentralt i og ha tilhørighet til landsdelen. Harstad er oljehovedstaden i nord og er den mest sentrale plasseringen for en slik enhet for å dekke Nord Norge best mulig.
- Det må være krav til lokal tilstedeværelse og fortrinnsvis med lokal tilhørighet for underleverandører i så stort omfang som mulig.
- Det stilles krav om tilstedeværelse i Harstad til leverandør av kontrakt for vedlikehold og modifikasjon (V&M) til Johan Castberg.
 - Disse må ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet lokalt for å sikre effektiv gjennomføring av planlagte og uplanlagte oppdrag.
 - Det må også legges til rette for - og stilles krav til tilstrekkelig tilstedeværelse av lokal administrasjon og prosjektledelse for å støtte leverandør av V&Ms utførende personell.
 - Krav om at kontraktsvinner legger til rette for bruk av underleverandører etablert i Nord-Norge.

- Det satses videre på industriinkubatorene Kunnskapsparken Nord AS og Pro Barents AS som instrument for å utvikle nordnorske leverandørbedrifter til petroleumsbransjen, i nært samarbeid med Statoil.
- Videre satsing på leverandørutviklingsprogrammet LUNN sammen med Innovasjon Norge med fokus på å kvalifisere nordnorske bedrifter til å levere varer og tjenester til petroleumsindustrien og annen fremtidsrettet industri.
- Videre fokus på å tilpasse Statoils kontraktsstrategier til næringsstrukturen i Nord-Norge, blant annet gjennom å splitte kontraktene opp for å gjøre nordnorske aktører mer kvalifiserte til å by på disse, og slik fremme utvikling av nordnorsk industri.
- Statoil må fortsatt jobbe for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i en oljeomlastningsterminal på Veidnes så fort som mulig.
- Oljevernberedskapen er ikke god nok sør for Hammerfest. Siden oljen transporteres ut med oljetankere, er hele kysten mer utsatt for fare for oljesøl. Statoil bør derfor sammen med andre aktuelle aktører i Barentshavet lage og gjennomføre en helhetlig beredskap langs hele kysten, fra Nordland til Hammerfest. Sjømatnæringen på Senja omsatte sjømat, sjømatrelaterte produkter og tjenester for nærmere 7 milliarder i 2016. En bør spesielt se på en oljevernbase lokalisert på Senja for å beskytte denne verdiskapningen.
- Fiskeri og fiskeindustri må spesielt følges opp med tett dialog og behandles med respekt. Statoil må anstrenge seg for å minimere ulempene for næringene og tilpasse aktiviteter etter fiskernes sesongvariasjoner. Det må være ekstra dialog rundt planlagt innsamling av seismikk. Statoil må også legge til rette for bruk av mere støysvake innsamlingsmetoder, med utvikling av ny teknologi.

Med vennlig hilsen

Geir-Inge Sivertsen
Ordfører Lenvik Kommune

Statoil ASA
NO-4035
STAVANGER

MOTT. 22.09.2017

Deres ref:	Vår ref:	Saksbeh:	Arkivkode:	Dato:
	2017/582-2774/2017	Rakel Hagen Olsen Tlf:	U22	14.09.2017

Høringsuttalelse fra Nordkapp kommune - Høring av PUD del II - Konsekvensutredning - Utbygging og drift av Johan Castberg

Vedtak i Formannskapsmøte 13.09 2017, Nordkapp kommune:

Nordkapp kommune viser til høringsbrev av 30.juni 2017 om høring av PUD del II- Konsekvensutredning, og har følgende merknader:

- Nordkapp kommune mener at Statoil har skapt store forventinger i Finnmark- og Nordkappsamfunnet, gjennom løfter om en realisering av oljeterminal på Veidnes. Nordkapp kommune mener at KU til Johan Castberg ikke tar nok hensyn til de forventningene og muligheter til lokale ringvirkninger, når man løsriver Johan Castberg-prosjektet fra Veidnesterminalen. En ilandføring vil gi betydelige større lokale ringvirkninger enn en offshoreløsning i dette tilfellet. For Finnmark og Nordkapp vil slike ringvirkninger bidra til betydelige løft i samfunnet, og således bidra til bosetning og et godt fundament for petroleumsaktivitet i Arktis.
- Nordkapp kommune mener Departementet bør forplikte Johan Castberg-prosjektet, samt andre fremtidige oljefelt i Barentshavet til å benytte en terminal på Veidnes. Dersom Johan Castbergfeltet realiseres før terminalen står ferdig, bør en slik forpliktelse få tilbakevirkende kraft. På denne måte sikres terminalen ønskede volumer i fremtiden.
- Nordkapp kommune registrerer arbeidet med «Barents Sea Oil Infrastructure» (BSOI-prosjektet), og at man behøver mer tid til å komme i mål med en helhetlig løsning for Barentshavet. Nordkapp kommune mener derimot at det må holdes skarp fremgang i dette arbeidet, og at man kan avklare- og konkludere før oppstarten av Johan Castberg-prosjektet.
- Nordkapp kommune er overrasket over at terminalløsning på Veidnes ikke mer omtalt i KUen, samtidig som at begrunnelsen for dette gjøres ut fra at man mener Johan Castberg-prosjektet inneholder for lite olje for å gjøre Veidnesterminalen lønnsom. Nordkapp kommune mener at Statoil bør si noe om hvilke mengder olje som behøves, under hvilke omstendigheter for at Veidnesterminalen blir aktuell.
- Nordkapp kommune registrerer at manglende lønnsomhet fremholdes som årsak for at en terminal på Veidnes ikke blir realisert i forbindelse med Johan Castberg. Nordkapp kommune mener man bør belyse hvilke alternativer som kan aktualisere Veidnesterminalen; slik som skattepakke, fremtidige forpliktelser av oljeleveranser fra andre oljefelt, infrastrukturselskap, eller andre myndighetsinitierte tiltak.
- Nordkapp kommune mener at Statoil i arbeidet med Johan Castberg-prosjektet bør inngå et samarbeid med Nordkapp maritime fagskole og videregående skole. På denne måte vil

man på en bedre måte sikre lokal og regional arbeidskraft, samtidig som man bygger opp viktig lokal kompetanse.

- Nordkapp kommune mener at kontraktstrukturer for store leveransene til Johan Castberg-prosjektet må være tilrettelagt for lokale leverandører. Dette kan gjøres ved at større leveranser kan brytes ned til mindre delleveranser, og ved at forsyningssted til ulike leveranser settes til Finnmark. På den måten vil lokal tilstedeværelse være en viktig faktor i konkurranse med nasjonale og internasjonale selskap og lokasjoner.
- Nordkapp kommune støtter Hammerfest kommunes innspill til høringen og forslag om at Statoil skal etablere driftsorganisasjonen til Johan Castberg i Hammerfest.
- Nordkapp kommune viser til den fyldige kompetansen som finnes på Kystverket avd. Troms og Finnmark og Nordkapp Maritime fagskole og Nordkapp videregående skole med henhold til beredskap. Nordkapp kommune mener det er viktig at Johan Castberg-prosjektet benytter den, og bidrar til at miljøet styrkes.
- Av hensyn til fiskerinæringen mener Nordkapp Kommune man bør være varsom for at Johan Castberg ikke beslaglegger mer areal til sjøs enn nødvendig.

Innspill fra Nordkapp kommune

Nordkapp kommune har mottatt konsekvensutredning for Johan Castberg 30.6 2017. Utredningen er som forventet vel gjennomarbeidet. Nordkapp kommune har verken kompetanse eller ønske om å etterprøve Statoils detaljerte utredninger, med unntak av de lokale og regionale samfunnsmessige ringvirkningene. Tidligere uttalelse datert 28.10 2016 opprettholdes og vedlegges også høringssvaret.

Nordkapp kommune har gått i dialog med Hammerfest kommune og Finnmark Fylkeskommune for å samarbeide om en felles høringsuttalelse. En slik koordinering er hensiktsmessig for å uttrykke et felles mål om en positiv og langsiktig utvikling i fylket som helhet og lokalt i Nordkapp kommune. Dette samarbeidet har fungert godt, og man oppnår på den måten stor tyngde bak de synspunktene man ønsker å formidle.

Det er mulig at det må gjøres justeringer, da politisk behandling skjer på ulike tidspunkt i de tre etatene. Dette gjelder i hovedsak det som omhandler driftsorganisasjonen, og det Finnmark Fylkeskommune tilføyer i sin uttalelse som vil være aktuelt å ta med i Nordkapp kommunes uttalelse.

Terminal på Veidnes og BSOI

Flere myndighetsorgan, deriblant Oljedirektoratet, har hatt sterkt fokus på langsiktighet i beslutningsprosessene, og at samordning er av avgjørende betydning for å skape et samfunnsøkonomisk grunnlag i Barentshavet som gir hensiktsmessige lokale ringvirkninger i geografisk nærhet til ressursene. Ressurser skal bygge samfunn i nærheten av der ressursene er.

Agenda Kaupang har gjort beregninger av verdiskaping og sysselsettingsvirkninger i forbindelse med Johan Castberg. Nasjonal verdiskaping for et normalt driftsår på Johan Castberg er forventet å bli ca 950 millioner 2016-kr og den nasjonale sysselsettingen i forbindelse med Johan Castberg er i overkant av 1700 årsverk. På regionalt nivå er det forventet en verdiskaping på 380 millioner 2016-kr, mens sysselsettingen er beregnet til 470 årsverk i et normalt driftsår.

Lokal verdiskapning innenfor tiltakssonen er beregnet til 175 millioner 2016-kr, mens sysselsettingsbehovet vil bli på ca. 265 årsverk.

Nordkapp kommune forventet at Statoils konsekvensutredning av 30.6. skulle danne grunnlag for en samfunnsøkonomisk bærekraftig beslutning som ivaretok anbefalinger fra bl.a. Oljedirektoratet. Utredningen har noen vesentlige mangler hvilket vi redegjør nærmere for i det følgende.

I punkt 3.12, avsnitt om mulig terminal for oljeomlasting på Veidnes er det bevilget en halv side som strengt tatt er en gjentakelse fra forrige høring. Nordkapp kommune legger derfor til grunn at det ikke har vært noen markant progresjon i utredningen om dette konseptet og det i sin tur tyder på manglende realitetsbehandling. Nordkapp kommune finner det urimelig at utredningsprosessen går videre uten at BSOI-prosjektet innlemmes.

Viktigheten av en terminal er politisk og faglig godt forankret, og beslutningstakerne i BSOI kan ikke se bort fra dette. Viser til f.eks. Meld. St. 28 (2010-2011) «En næring for framtida – om petroleumsvirksomheten», Nordområdestrategi utgitt i 2017 av Utenriksdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartement, Oljedirektoratets gjentatte oppfordringer til operatørene om å tenke langsiktig fremfor å velge løsninger som synes best på kort sikt.

Videre forventer Nordkapp kommune at myndighetene setter visse kriterier for den videre prosessen. Statoil med sitt felt Johan Castberg, de øvrige selskapene i BSOI med tilhørende felt samt andre potensielle fremtidige aktører som etablerer seg på felt i Barentshavet må forpliktes av myndighetene til å anvende terminalen når den realiseres. Det kan ikke være rom for å trekke seg ut av prosjektet slik at det bidrar til at terminalen ikke kan realiseres. Dette vil være av avgjørende karakter for en langsiktig og forutsigbar næringsutvikling i Nordkapp kommune.

I tabell 3-6 er det skissert hovedkonsepter og delløsninger som er blitt vurdert. Nordkapp kommune forventer at BSOI umiddelbart igangsetter kartlegging av konkret hva som skal til for at terminalen skal realiseres. Konseptet med oljeterminal på Veidnes er forlatt med begrunnelse i økonomiske forhold og ikke tilstrekkelige oljevolum. Disse begrepene er ikke nærmere definert i utredningen og tåkelegger således beslutningsgrunnlaget. Nordkapp kommune etterlyser en begrepsavklaring på hva som vil være tilfredsstillende økonomiske forhold samt et tallfestet oljevolum som må til for å gjøre en terminal på Veidnes lønnsomt. Nordkapp kommune viser til Snøhvit-prosjektet, hvor en offshore-skatt var utløsende årsak til at prosjektet ble realisert, og etterspør en nærmere analyse om noe tilsvarende vil være aktuelt for Veidnes. Nordkapp kommune ønsker også svar på om det finnes andre myndighetstiltak, f.eks. andre former for skattepakker eller avtaler med investorer som vil bidra til realisering av terminal på Veidnes.

Man kan ikke la være å påpeke at en terminal på Veidnes vil bidra i det brede økonomiske aspektet i form av sysselsetting både i form av direkte sysselsetting hos leverandører, indirekte sysselsetting hos underleverandører samt konsumvirkninger. Dette er modellen som Kaupang bruker, men som ikke utredes nærmere, i tillegg til det faktum at slike store investeringer på mindre steder vil få langt større betydning enn ved store investeringer i sentrale områder hvor tilgangen på jobber, og særlig kompetansearbeidsplasser er større. På lik linje med Statoils ambisjoner om å sikre drift og arbeidsplasser i sitt konsern, ønsker Nordkapp kommune å bygge

et bærekraftig lokalsamfunn med trygge og langsiktige arbeidsplasser. I og med Johan Castbergfeltets forventede levetid på 30 år, med stor sannsynlighet for at flere store funn vil kunne fases inn, utgjør dette en forventet langsiktig stabilitet som vil bidra til at lokalsamfunnet vil kunne utvikle seg på en trygg og stødig måte. I tillegg vil utviklingen kunne spre seg til store deler av fylket og i så måte bygge opp under en positiv vekst for Norges nordligste fylke. Nordkapp kommune mener på bakgrunn av overnevnte at Statoils planer for utbygging av Johan Castberg er lite ambisiøs i forhold til det forespeilede potensialet for langsiktig verdiskapning som ligger i Barentshavet.

I forbindelse med utbygging av Goliat satte myndighetene en rekke krav til ENI som skulle bidra til lokale samfunnsøkonomiske ringvirkninger. Nordkapp kommune mener myndighetene må sette tilsvarende krav for at Statoil skal etterleve sine ambisjoner om å være en aktør som har lokal verdiskapning som en fanesak. Faktum at de lokale ringvirkningene kun dreier seg om transport, produksjon og utstyr er uheldig for den videre kompetansebyggingen i fylket. Kompetanse må stå på agendaen og være en prioritering i Finnmark.

Foreløpige konsekvenser av utsatt utredning av Veidnes konseptet

Usikkerheten i forbindelse med utbygging av terminal på Veidnes skaper stor uforutsigbarhet i kommunen bl.a. pga. destabilisering av boligmarkedet. Et eksempel er en eiendom som ble solgt fem ganger over takst kun fire dager etter at Statoil lanserte sine planer om ilandføring i Nordkapp. For å motvirke boligspekulasjon og skape tilstrekkelig rom for å møte oljenæringens fremtidig behov innførte Nordkapp kommune midlertidig bygge- og deleforbud i 2013. Dette har i sin tur satt en betydelig demper på byutviklingen og skapt vesentlig usikkerhet for potensielle investorer. I juni 2013, kun få måneder etter lansering av ilandføring, la Statoil investeringsbeslutningen på is, og Nordkapp opplevde at boligprisene sank dramatisk igjen. I tillegg til usikkerhet i boligmarked som gjør at mange etter hvert kvier seg for å etablere seg i kommunen og investere i eiendom, ligger det flere usikkerhetsmomenter i denne saken. I 2016 kom arealplanen til Nordkapp kommune på plass, og her fremgår det at området hvor terminalen i utgangspunktet skulle bygges nå er regulert til industriformål.

Mange bedrifter i Nordkapp kommune har brukt mye tid og ressurser på å gjennomføre kurs for å kunne prekvalifisering seg i Achilles-systemet. Denne prekvalifiseringen er et krav til leverandører til petroleumsindustrien, og er en tidkrevende prosess som bidrar til økte utgifter for bedrifter. Nordkapp kommune mener det er uforsvarlig at små og mellomstore bedrifter blir oppfordret av myndighetene til å forberede seg for en utvikling som gjentatte ganger utsettes, og dette bidrar til ressurskrevende arbeid som ikke bærer frukter.

Nordkapp kommune er skuffet over at Statoil gjentatte ganger har skapt store forventninger i kommunen for deretter å gå tilbake på sine lovnader. Kommunale prosessesser og lokalsamfunnet som sådan har respondert ved å forberede og innrette seg etter hva som forventes.

Med dette i grunn imøteser Nordkapp kommune at forventningene innfris.

Lokal kompetansebygging

Nordkapp kommune ønsker videre å understreke viktigheten en langsiktig strategi for oppbygging av et kompetansemiljø i Finnmark for den kommende utviklingen i Barentshavet. Finnmark kan ikke lenger akseptere å være et fylke hvor man henter ut ressurser og tar

verdiskapningen med til sentrale områder lenger sør i landet. At ringvirkningene i tiltakssonen primært bygger på de tradisjonelle håndverkene og da særskilt transport i forbindelse med forsyningsbase og helikopterbase er ikke tilfredsstillende.

Nordkapp Maritime fagskole og Videregående skole tilbyr utdanningsprogrammer på videregående nivå og maritim utdanning på fagskolenivå. Skolen har også LOSA, og kapasitet til å utdanne flere elever fra hele fylket og potensielt utenfor fylkesgrensene. Det er viktig å bemerke seg at dette er Finnmarks eneste skole som tilbyr maritim utdanning. Skolen har således en sentral rolle i å svare til samfunnets behov for arbeidskraft innenfor bl.a. oljenæringen. Pga. manglende praksis- og lærlingeplasser er det mange nyutdannede som ikke får fartstid og dermed ikke får løst ut sine sertifikater. Utviklingen av oljenæringen i fylket har så langt i liten grad hensyntatt dette behovet. Dersom en terminal skal være i drift fra 2022 må det sørges for at neste generasjons yrkesaktive rekker å utdanne seg. Konsekvenser ved ytterligere utsettelse av Veidnes-prosjektet bidrar til stagnasjon i lokal kompetansebygging. I tillegg finner vi en av verdens mest avanserte simulatorer for bekjempelse av oljeutslipp på skolen, som er et samarbeid mellom Aptomar, Transas og Nordkapp Maritime Training Centre. Fagskolen er sentral i opplæring knyttet til Goliats oljevernberedskap, og opplæringen inkluderer bl.a. olje i is og oljevernberedskap i mørke, som først i verden. Nordkapp kommune ser det som naturlig å utvikle og styrke samarbeidet mellom fagskolens brede kompetanse innen oljevern og flere operatører i Barentshavet.

Nordkapp kommune arrangerte tidligere i vår et seminar for ungdom hvor vi ønsket å tilrettelegge for fremtidig arbeidskraft. I en uoffisiell spørreundersøkelse blant ungdom som deltok på seminaret trodde 58% at det ville bli terminal på Veidnes og over 95 % mente at Norges nordområdestrategi ville få betydning for deres framtid. Det er dramatisk at denne generasjons fremtid skal være priggitt et politisk og økonomisk spill uten mulighet for påvirkningskraft. Dette skaper en generell uforutsigbarhet både i Nordkapp kommune og utenfor kommunegrensen.

Statoil hevder selv de er svært opptatte av kompetanseheving og ringvirkninger lokalt i nord og særlig i Finnmark, og bruker på sin nettside argumentet om at funn i Barentshavet kan gi betydelig verdiskapning lokalt for å forsvarliggjøre oljeboring i Barentshavet. I tillegg fremkommer det i punkt 16.6.2 i konsekvensutredningen at Statoil vurderer tiltak som kan være aktuell for å bygge opp relevant kompetanse i Finnmark som kan bidra i et langsiktig perspektiv.

Nordkapp kommune mener Statoil bør forbeholde et tilstrekkelig antall praksisplasser for elever fra fylkets eneste maritime fagskole, i tillegg til et fast antall arbeidsplasser for ferdig utdannede elever med tilfredsstillende karakterer og egenskaper. Dette for å bygge kompetanse i nærhet til felt og spille på lokale kunnskaper.

Driftsorganisasjon

Petroleumsrettet næring i Hammerfest nærmer seg en kritisk masse, som med litt drahjelp fra Statoil gjennom forordninger i PUD for Johan Castberg prosjektet, vil kunne bidra til å få stabil drift og nytt tilfang av næringsaktører som vil etablere seg i regionen. Med de økonomiske størrelsene som Statoil presenterer i høringen, og som selskapet bygger sin investeringsbeslutning på, bør det være rom for å investere mer i fremtidig verdiskaping allerede på dette tidspunktet.

Når Hammerfest kommune i sin uttalelse til PUD tar til ordet for at Statoil etablerer en fremskutt operativ del av driftsorganisasjonen med minst 15 ingeniørstillinger i Hammerfest og at det må etableres et senter for Subsea aktivitet for Barentshavet i Hammerfest, så er ikke dette først og fremst av egeninteresse for kommunen. Det er for å få Statoil til å investere i kompetansen til en allerede etablert industriklynge, samt å få et tilfang av nye aktører som kommer til å bidra til at Statoils virksomhet i Barentshavet nettopp blir bærekraftig. Ikke bare for gigantfeltet Johan Castberg, men også i et litt lengre og bredere ressursperspektiv. Etablering av driftskontor i Hammerfest vil gi synlige håndfaste ringvirkninger, noe som er viktig for å sikre oljenæringens omdømme og legitimitet.

En utskutt avdeling fra ett av Statoils forskningsentre i Norge vil kunne gi positive FOU-arbeidsplasser som kan være med å løfte utviklingsfokus hos industrien i nord. Hammerfest avdelingen kunne hatt fokus på utvinning i arktiske områder, og kunne kanskje fulgt opp arbeidet de har startet med i BaSec samarbeidet. For Statoil kunne alternativt dette sentret også hatt fokus på LNG, og eksempelvis sikkerhet osv. Ideelt sett hadde Statoil bygd opp en infrastruktur som hadde gjort at alle som skulle gjøre tester/utvikle prosjekter i samarbeid med dem måtte komme nordover, slik at vi hadde fått en dynamikk rundt forskningsentret. Dette vil kunne gi en mer kompetent og utviklingsorientert regionalt næringsliv og en kompetanseklunge i umiddelbar nærhet til operasjonene i nord.

Konklusjon

De store forventningene til PUD for Johan Castberg lokalt og regionalt var i hovedsak knyttet til to punkter, nemlig lokalisering av driftsorganisasjonen og terminal på Veidnes. Disse punktene er av avgjørende betydning for å forankre petroleumsutvikling i Barentshavet og skape velvilje til næringa i lokalsamfunnene i Finnmark. Nordkapp kommune er av den oppfatning at Statoil ikke har ivare tatt denne muligheten.

Med hilsen

Kristina Hansen
Ordfører, Nordkapp kommune

Raymond Robertsen
Rådmann, Nordkapp kommune

Kopi til:
Olje- og energidepartementet

Nærings-, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner

Arena Arktisk Vedlikehold

Fiskarlaget Nord

Harstadregionens næringsforening

IndustriEnergi

Kystrederiene

Landsorganisasjonen

Norges fiskarlag

Norges kystfiskarlag

Næringsforeningen i Tromsøregionen

Næringslivets hovedorganisasjon

Olje- og gassklynge Helgeland

PetroArctic

From: Kjartan Mikalsen
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Cc: postmottak@oed.dep.no
Subject: Arena Arktisk Vedlikehold: Høring av forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg
Date: 25. september 2017 14:52:28
Attachments: [image001.png](#)
[image002.jpg](#)

Hei. Dette er leverandørklyngen Arena Arktisk Vedlikeholds høringssvar til Plan for utbygging og drift (PUD) for Johan Castberg. Dette høringssvaret vil i stor grad følge den uttalelsen som ble gitt i forbindelsen med program for KU.

Klyngen har i tidligere uttalelser pekt på at det er svært viktig at Statoil og myndighetene ikke vurderer Castberg-utbyggingen som en isolert enkeltutbygging i Barentshavet. Castberg er det tredje av mange utviklingssteg for en robust industriutvikling i Barentshavet Sørvest. Disse utviklingsstegene består for øyeblikket av eksisterende aktivitet knyttet til Hammerfest LNG og Goliat, samt fremtidige utbygging og drift av J. Castberg, Alta/Gotha og Wisting. En samordnet og helhetlig planlegging av disse utviklingsstegene vil kunne gi betydelige synergier innenfor områder som leverandørutvikling, industriinfrastruktur, forsyning, service - samt offentlig infrastruktur og tjenester. Tar Statoil ved Castberg valg som bryter med de eksisterende utbyggingene (Hammerfest LNG og Goliat) vil dette få stor betydning for de neste planlagte stegene, og det vil kunne redusere mulighetene for en videre oppbygging av en konkurransekraftig og robust leverandørindustri nært Barentshavet.

Vi oppfatter at den foreslåtte løsningen fra Statoil vedrørende lokalisering av basefunksjoner følger opp tanken om langsiktig og strategiske utvikling. Spesielt er valget av forsyningsbase i Hammerfest viktig for leverandørindustrien, og vil være med å styrke leveranse - og utviklingsmulighetene for eksisterende og nye aktører. Valget av helikopterbase i Hammerfest er også viktig for å styrke infrastrukturen/logistikk for industrien.

Samtidig er vi bekymret for at Statoil, ved deres foreslåtte løsning til lokalisering av driftsorganisasjonen i Harstad, kan redusere mulighetene for å bygge opp en robust leverandørindustri i nord. Et eksempel på hvordan dette kan slå negativt ut er at det er stor sannsynlighet for at hovedleverandørene vil etablere seg i tilknytning til driftsorganisasjonen (nært kunden) og ikke i tilknytning til resten av leverandørindustrien. Dette er signalene vi får fra industrien og også erfaringer fra tidligere utbygginger. Når dette skjer vil man risikere å miste nærheten mellom sentrale elementer i en driftsorganisasjon (og hovedleverandørene) og den resterende leverandørindustrien som har bygd seg opp for leveranser til Barentshavet. Det vil svekke alle partene – dersom ikke Statoil i det videre arbeidet kommer med løsninger som kompenserer for dette.

Samtidig er det uheldig at Statoil med dette valget er med å bryte rekken av utviklingssteg i Barentshavet som beskrevet over. Castberg kan vanskelig sees på som en isolert enkeltutbygging i Barentshavet, og valget å ikke drifte felt i Barentshavet fra nærområdet vil effektivt legge føringer for alle fremtidige valg om driftsutbygginger (Statoil, Lundin og OMV). Dette vil kunne skape usikkerhet rundt hvor leverandørindustrien bør bygge seg opp, eller om de i de hele tatt trenger å bygge seg opp i nord. Konsekvensen vil antageligvis være en økt fjerndrift fra Vestlandet, og en ytterligere svekking av en sårbar leverandørindustri i nord.

I tillegg til disse innspillene dette håper Arena Arktisk Vedlikehold at Statoil vil ta med seg følgende i det videre arbeidet:

1. Med de planlagte utbyggingstegene frem mot 2025 oppfattes det som hensiktsmessig å etablere subseainfrastruktur og -kompetanse i tilknytning til Barentshavet. Gjerne i samarbeid med eksisterende og kommende operatører.

2. Statoil bør benytte tiden frem til produksjonsoppstart av Castberg til å utdanne/utvikle regionale og lokale bedrifter i offshorearbeid. Dette vil være med å redusere de langsiktige mobiliseringskostnadene for selskapet, og vil være med å redusere responstiden i fremtidig drift. Et slikt arbeid er et felles ansvar mellom leverandørindustrien og operatørselskapene og kan eksempelvis tilrettelegges gjennom kontraktsstrategien til selskapet.
3. Statoil bør i tiden frem til produksjonsoppstart også fokusere på å utvikle regionale/lokale lærlinger til offshorearbeid. Dette vil være med å sikre Statoil lokalt og regionalt personell, men kan også fungere som en rekrutteringsarena for regionale leverandører, og dermed bistå til å sikre leveranser som beskrevet i punkt 2.
4. Generelt bør Statoil planlegge kompetansehevende tiltak for å sikre en regionale/lokal leverandørindustri som er best mulig egnet til å ivareta drift av Castberg FPSO.

Arena Arktisk Vedlikehold vil avslutningsvis påpeke at det er viktig at Statoil i det videre arbeidet fortsatt fokuserer på hvordan selskapet kan maksimere lokale og regionale ringvirkninger utover det som er beskrevet i PUD-dokumentet. Dette bør både skje i prosjektfasen og i driftsfasen.

Mvh

Kjartan Mikalsen

Forretningsutvikler/Klyngefasilitator

PRO BARENTS AS/ARENA ARKTISK VEDLIKEHOLD

Mob.: +47 415 21 661

Se vår nye industrifilm 2015 [her!](#)

From: nord
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Subject: SV: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg
Date: 5. oktober 2017 09:37:11
Attachments: [image001.jpg](#)

Vi viser til hørings svar fra Norges Fiskarlag i forbindelse med saken.

Jon-Erik Henriksen | jeh@fiskarlaget.no

Daglig leder | Mobil 90 88 00 16

Twitter: [@NorgesFiskarlag](#)

Facebook: facebook.com/fiskarlaget.nord

[Fiskarl_sidestilt_epostsign_900](#)

Fra: GM PRD Konsekvensutredning [mailto:konsekvensutredning@statoil.com]

Sendt: 4. oktober 2017 17:48

Emne: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg

Hei

Vi viser til høring av konsekvensutredning for Johan Castberg. Høringsfristen gikk ut 25 september.

Vi kan ikke se å ha mottatt noen uttalelser fra dere, og sender ut denne e-posten til de som ikke har avgitt uttalelse. Konsekvensutredningen for Johan Castberg kan finnes på [Statoil sine hjemmesider](#)

Dersom uttalelsen allikevel er sendt ber vi dere ta kontakt, eller dere kan ettersende uttalelsen til konsekvensutredning@statoil.com

En eventuell uttalelse sendes Statoil innen 12.10.2017

Vi ber også om bekreftelse på denne e-posten.

Med vennlig hilsen

for Statoil Petroleum AS

Tove Lind

Visitor address: Forusbeen 50, Forus, Norway

Incorporation number: NO 923 609 016 MVA

www.statoil.com

Please consider the environment before printing this e-mail.

The information contained in this message may be CONFIDENTIAL and is intended for the addressee only. Any unauthorized use, dissemination of the information or copying of this message is prohibited. If you are not the addressee, please notify the sender immediately by return e-mail and delete this message.

Thank you

konsekvensutredning@statoil.com

Kopi;

postmottak@oed.dep.no

Harstad 25.september 2017

Høringsuttalelse:

PL 532 Johan Castberg

PUD del II-Konsekvensutredning

September 2017

Høringsuttalelsen er resultatet av en god prosess med bidrag og innspill fra medlemmene i HRNF.

Uttalelsene er behandlet og godkjent av styret.

Hovedsamarbeidspartner

HARSTAD SPAREBANK
Byens egen bank

Vi fremmer næringslivets interesser!

Harstadregionens Næringsforening er en profesjonell interesseorganisasjon for næringslivet i Harstad-regionen.

Foreningen jobber for en positiv næringsutvikling i regionen og har pr. august 2017 261 medlemsbedrifter med totalt over 5000 ansatte.

Vi viser til mail av 30.juni 2017, fra Prosjektdirektør for Johan Castberg.

PL 532 Johan Castberg

PUD del II-Konsekvensutredning

Statoil har i konsekvensutredningen konkludert med Harstad som lokasjon for driftsorganisasjonen. Dette er en beslutning som Harstad-regionens Næringsforening mener er viktig og vil skape et videre grunnlag for Statoils nordnorske ansvar for ringvirkninger til hele landsdelen.

I utbyggingsfasen er det antatt 1,51 mrd kroner til nordnorsk verdiskapning, og 380 mill kroner per år i driftsfasen. Potensialet for Nord-Norge er betydelig større og dette ønsker vi å gi tilbakemelding på.

Følgende momenter mener Harstad-regionens Næringsforening må belyses og tas med i PUD'en for Johan Castberg:

- Det må settes krav til lokal tilstedeværelse og lokal tilhørighet for underleverandører i så stort omfang som overhode mulig.
- Det må startes oppbygging av en større B&B-organisasjon i Harstad, for å ta seg av økningen som kommer i nord.

- Det må stilles krav om tilstedeværelse i Harstad til leverandør av kontrakt for vedlikehold og modifikasjon til Johan Castberg, samt krav om at kontraktsvinner legger til rette for bruk av underleverandører etablert i Nord-Norge.
- Etablere fast tilstedeværelse for strategiske anskaffelser i Statoil, i Harstad.
- Det må etableres en fullverdig driftsorganisasjon i Harstad som inneholder fullverdige elementer, som stor utstrekning av lokal ledelse, operasjonsgruppe, Petek, subsea operasjoner, teknisk integritet, driftsprosjekt og boring & brønn. Statoil og næringen for øvrig sier oljen skal nord, da bør Statoil gå foran som et godt eksempel og etablere det som kan etableres her i nord.
- Det stilles krav om tilstedeværelse i Harstad til leverandør av kontrakt for vedlikehold og modifikasjon til Johan Castberg, samt krav om at kontraktsvinner legger til rette for bruk av underleverandører etablert i Nord-Norge.
- Statoil må fortsatt jobbe for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i en oljeomlastningsterminal på Veidnes så fort som mulig, i samarbeid med andre relevante aktører i Barentshavet. En slik base vil føre til at fremtidige prosjekter har større sjans for å bli økonomisk gunstige, og man viser med handling at man har tro på Barentshavet.
- Oljevernberedskapen er ikke god nok sør for Hammerfest. Siden oljen transporteres ut med oljetankere, er hele kysten mer utsatt for fare for oljesøl. Statoil bør derfor sammen med andre aktuelle aktører i Barentshavet lage og gjennomføre en helhetlig beredskap langs hele kysten, fra Nordland til Hammerfest.

HRNF håper innspillene fra medlemmene tas på alvor og at disse er med på å legge føringene fremover.

Statoil – konsekvensutredning@statoil.com

Cc: postmottak@oed.dep.no

Deres ref.: Deres dato: Vår ref.: Saksbehandler: Dato:
19.09.2017

Utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet - høring av konsekvensutredning

Industri Energi har mottatt ovennevnte høring og kommer i dette brevet med våre kommentarer.

Språk

Vi kan ikke se at språk er omtalt i konsekvensutredningen. Vi benytter derfor denne anledningen til å understreke at norsk språk skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv. Møter, kurs, prosedyrer, retningslinjer og lignende skal være tilgjengelig på norsk. Andre språk kan brukes i tillegg til norsk når dette er hensiktsmessig for å sikre god kommunikasjon, og for å sikre at sikkerhet og beredskap ivaretas for alle arbeidstakere. Det er av stor sikkerhetsmessig og sosial betydning at alle arbeidstakere i bedriftene forstår instruksjoner og er i stand til å kommunisere med hverandre, spesielt i situasjoner med uønskede hendelser.

Sengekapasitet og maks antall personer om bord

I kapittel 3.5.4 beskrives det at boligkvarteret vil ha en kapasitet på 120 enkeltlugarer hvorav 20 er utstyrt med vendbare senger, altså sengeplass til 140 personer. Det beskrives også at det vil bli 4 livbåter som hver har en kapasitet på 70 personer. Med en kapasitet på 140 personer vil 3 livbåter dekke behovet for de som er om bord pluss én redundant livbåt. Industri Energi vil understreke at med den beskrevne lugarkapasiteten er absolutt maks antall personell om bord 140.

Støy

Konsekvensutredningen inneholder mye informasjon om støypåvirkning på marint liv og avbøtende tiltak, men er etter vår mening mangelfull når det kommer til konsekvenser og avbøtende tiltak for de ansatte. Støy og hørselskader for de ansatte er en stor utfordring som vi mener må beskrives nærmere hvordan skal løses.

Valg av kraftløsning

Vi viser til at det er gjort en grundig vurdering av kraftløsning for utbyggingen. Det er vår klare oppfatning at løsningen med gassturbiner og varmegjenvinning fremstår som en god og effektiv kraftløsning. Det er positivt at løsningen gir en virkegrad på 63 prosent, som i denne sammenheng er høyt.

Tiltakskostnadene for de ulike elektrifiseringsalternativene er etter vår mening så høye at det ikke forsvarer en kraft fra land-løsning i et samfunnsøkonomisk perspektiv.

Industri Energi mener at elektrifisering av petroleumsinstallasjoner ikke er å regne som et godt klimatiltak, da de globale effektene er høyst tvilsomme. Etter vår mening kan det tvert i mot bidra til å øke verdens utslipp av klimagasser.

Oljeterminal på Veidneset

Statoil redegjør i konsekvensutredningen kortfattet om det samarbeidet som er etablert mellom selskapene med ressurser i området om et landanlegg for mottak av olje. Vi registrerer at et landanlegg kan stå ferdig til mottak av olje fra Johan Castberg, hvis beslutning om bygging blir tatt i

2019. Vi vil understreke betydningen av at partene finner en løsning for realisering av landanlegget og ber Statoil som største operatør om å arbeide aktivt for å sikre fremdriften i prosjektet.

Med vennlig hilsen

Johnny Håvik
Spesialrådgiver
Industri Energi

From: Kenneth Erdal
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Cc: [Tor Arne Borge](#)
Subject: VS: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg
Date: 5. oktober 2017 09:39:37
Attachments: [image001.png](#)

Hei!

Viser til e-post med påminning vedrørende konsekvensutgreiing – Johan Castberg.
Bekreftar med dette mottak av e-post. Vi har ingen kommentarar til konsekvensutgreiinga.

Mvh

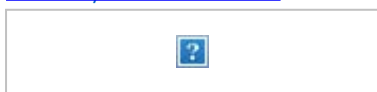
Kenneth Erdal

Næringspolitisk rådgiver

Tel.: 95 14 05 09

kenneth@kystrederiene.no

www.kystrederiene.no

Fra: GM PRD Konsekvensutredning <konsekvensutredning@statoil.com>

Dato: 4. oktober 2017 kl. 17.48.23 CEST

Til: Undisclosed recipients;;

Emne: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg

Hei

Vi viser til høring av konsekvensutredning for Johan Castberg. Høringsfristen gikk ut 25 september.

Vi kan ikke se å ha mottatt noen uttalelser fra dere, og sender ut denne e-posten til de som ikke har avgitt uttalelse. Konsekvensutredningen for Johan Castberg kan finnes på [Statoil sine hjemmesider](#)

Dersom uttalelsen allikevel er sendt ber vi dere ta kontakt, eller dere kan ettersende uttalelsen til konsekvensutredning@statoil.com

En eventuell uttalelse sendes Statoil innen 12.10.2017

Vi ber også om bekreftelse på denne e-posten.

Med vennlig hilsen

for Statoil Petroleum AS

Tove Lind

Visitor address: Forusbeen 50, Forus, Norway

Incorporation number: NO 923 609 016 MVA

www.statoil.com

Please consider the environment before printing this e-mail.

The information contained in this message may be CONFIDENTIAL and is intended for the addressee only. Any unauthorized use, dissemination of the information or copying of this message is prohibited. If you are not the addressee, please notify the sender immediately by return e-mail and delete this message.

Thank you

Statoil ASA

4035 STAVANGER

Att:

Deres ref.
AU-PM050-005-00003

Vår ref.
17/1597-7 646.11/OLLI

Dato:
Oslo, 25.09.2017

Høring av PUD del II-Konsekvensutredning - Utbygging og drift av Johan Castberg

Landsorganisasjonen i Norge (LO) har mottatt ovennevnte høring til uttalelse av Statoil.

Det er svært gledelig at Statoil har funnet løsninger som realiserer en utbygging av Johan Castberg feltet. Den reduserte aktiviteten etter oljeprisfallet har medført store reduksjoner i antall arbeidsplasser. Den norske leverandørindustrien er avhengig av nye oppdrag.

LO registrerer at valg av FPSO vil innebære at selve skipet blir bygget i utlandet. Det innebærer at en stor andel av verdiskapningen ikke vil være aktuell for norske leverandører. Det øker betydningen av at de anleggene som skal installeres på skipet går til norske leverandører.

Statoil redegjør for aktive tiltak i konsekvensutredningen for å legge til rette for regionale og lokale leverandører. Det er LO tilfreds med og vil understreke betydningen av nasjonale, regionale og lokale ringvirkninger av aktiviteten på norsk sokkel. Den nasjonale oppslutningen om petroleumsaktiviteten bygger på den verdiskapningen og de arbeidsplassene den bidrar med i landet. Statoil har som største operatør på norsk sokkel et særskilt ansvar for å legge til rette for ringvirkninger i Norge.

LO registrerer at energiproduksjonen på feltet er basert på energimoduler drevet av gass med en høy virkningsgrad, som følge av det store varmebehovet og at den beregnede kostnaden for en elektrifisering er på 5000-8000 NOK/tonn CO₂.

Det redegjøres for behovet for bøyelastere, forsynings- og beredskapsskip og installasjonsfartøyer. LO vil understreke forventningen om at disse skipene driftes med et mannskap som kan bo i Norge. Det krever at norske lønns- og arbeidsvilkår legges til grunn. LO mener utvinning av våre petroleumsressurser ikke skal baseres på sosial dumping.

LO kan ikke se at språk er omtalt i konsekvensutredningen. LO vil understreke at norsk språk skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv. Møter, kurs, prosedyrer, retningslinjer og lignende skal være tilgjengelig på norsk. Andre språk kan brukes i tillegg til norsk når dette er hensiktsmessig for å sikre god kommunikasjon, og for å sikre at sikkerhet og beredskap

ivaretas for alle arbeidstakere. Det er av stor sikkerhetsmessig og sosial betydning at alle arbeidstakere i bedriftene forstår instruksjoner og er i stand til å kommunisere med hverandre. Det gjelder særskilt i situasjoner med uønskede hendelser.

Konsekvensutredningen inneholder mye informasjon om støypåvirkning på marint liv og avbøtende tiltak, men er etter vår mening mangelfull når det kommer til konsekvenser og avbøtende tiltak for de ansatte. LO mener støy og hørselskader for de ansatte er en stor utfordring, der utfordringen og løsningene må beskrives grundig.

LO registrerer at boligkvarteret er planlagt med en kapasitet på 120 enkeltlugarer, hvorav 20 er utstyrt med vendbare senger. Det gir en maksimal sengekapasitet på til 140 personer. Det beskrives også at det vil bli 4 livbåter som hver har en kapasitet på 70 personer. Med en sengekapasitet på 140 personer vil 3 livbåter dekke behovet for de som er om bord i tillegg til en livbåt i reserve. LO vil understreke at den beskrevne lugarkapasiteten tilsier et maksimalt antall om bord på 140.

Statoil redegjør i konsekvensutredningen kortfattet om det samarbeidet som er etablert mellom de oljeselskapene som har gjort funn i Barentshavet om et landanlegg for mottak av olje. LO registrerer at et landanlegg kan stå ferdig til mottak av olje fra Johan Castberg, hvis beslutning om bygging blir tatt i 2019. LO vil understreke betydningen av at partene finner en løsning for realisering av landanlegget og ber Statoil som største operatør om å arbeide aktivt for å sikre fremdriften i prosjektet.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Are Tomasgard
(sign.)

Kenneth Sandmo
(sign.)

Saksbehandler: Olav Lie

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.

Statoil Petroleum AS

konsekvensutredning@statoil.com

Vår dato
25.09.2017

Vår referanse
2016/00345-6

Vår saksbehandler
Elling Lorentsen/93096583

Deres referanse
AU-PM050-005-00003

UTBYGGING OG DRIFT AV JOHAN CASTBERG- HØRING AV PUD DEL II-UTTALELSE TIL KONSEKVENsutREDNING

Norges Fiskarlag viser til tilsendt konsekvensutredning for utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet, jfr. oversendelsesbrev av 30. juni 2017.

Rettighetshaverne går inn for en utbyggingsløsning som omfatter en havbunnsutbygging av Skrugard-, Havis- og Drivisfunnene, hvor oljen prosesseres og lagres på et produksjonsskip for utskipning til markedet.

Norges Fiskarlag viser til uttalelse vedrørende program for konsekvensutredning, og understreket at fisket er dynamisk, slik at den beskrevne situasjonen for fiskeriaktiviteten er begrenset til en kort periode, men kan være det man ser for seg også for en kort periode framover.

Selv om fiskeriene ikke benytter disse områdene i dag, og det er store skuremerker, kan det ikke utelukkes at det kan bli aktuelt med andre trålredskap enn bunntål i området. Dette må det tas høyde for ved design og utvikling av feltet.

Området er aktuelt for linefartøyer, selv om dette kanskje ikke har gitt seg utslag i sporingsstatistikken for valgt periode.

I denne forbindelse vil Norges Fiskarlag vise til konsekvensutredningen hvor det beskrives at linefartøy benytter et stort areal i sitt fiske, noe som vil medføre at arealet kan være viktig for et fartøy for å unngå redskapskonflikt med andre.

Norges Fiskarlag er opptatt av at frie spenn på rør og kabler blir eliminert og at det i de tilfeller er påkrevd å dumpe stein, blir denne lagt med så slak vinkel at det ikke medfører skade for fiskeriaktiviteten.

For valg av trase for kabel mot land vil Norges Fiskarlag be om at fiskerinæringen blir kontaktet slik at en finner den mest optimale traseen for alle redskapsgrupper, og derved sparer både tid og penger for prosjektet.

Norges Fiskarlag har ingen andre kommentarer til foreliggende konsekvensutredning.

Med hilsen
NORGES FISKARLAG

Otto Gregussen

Elling Lorentsen

Kopi til: Medlemslaga
Landsstyret
Fiskeridirektoratet
Nærings- og fiskeridepartementet
Olje- og energidepartementet

Vedlegg:

Vår ref.: BK

Vår dato: 25.09.17

Deres ref.: AU-PM050-005-00003

Deres dato: 30.06.17

**Statoil ASA
4035 STAVANGER**

Høringssvar – utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet – Høring av konsekvensutredning

Norges Kystfiskarlag viser til høring av konsekvensutredning vedrørende utbygging og drift av Johan Castberg-feltet i Barentshavet datert 30.06.17.

Norges Kystfiskarlag har følgende anmerkninger vedørende høringen. Det konkluderes i oppsummeringen med at bygging og drift ikke vil ha konsekvenser for fiskeri. Norges Kystfiskarlag er uenige i dette da seismikk i forkant av utbygging vil ha en skremmeeffekt på viktige kommersielle fiskeslag. Det er videre ikke undersøkt hva den seismiske aktiviteten vil ha å si for dette området og hvilke konsekvenser seismikk-skyting har for de artene som befinner seg i nord.

Norges Kystfiskarlag savner for øvrig en spesifisering av hvilke områder som rammes ved en eventuell utblåsning og hvor oljesølet havner. Konsekvensutredningen fremstår i perspektiv av dette, samt den begrensede kunnskapen om seismikk sin innvirkning på viktige fiskeslag i nord, som mangelfull. På bakgrunn av dette ønsker ikke Norges Kystfiskarlag på dette tidspunktet å gå inn for utbygging av Johan Castberg-feltet i Barentshavet.

Med vennlig hilsen
NORGES KYSTFISKARLAG

Annsophie Kristiansen
Daglig leder

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Kopi til:

Olje –og energidirektoratet

From: Næringsforeningen i Tromsøregionen
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Cc: [Marianne Saus](#)
Subject: SV: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg
Date: 5. oktober 2017 10:33:00
Attachments: [image001.jpg](#)

Hei,

Vi beklager, men denne gangen har vi dessverre ikke mulighet til å komme med en uttalelse. Årsaken er at vi kun er nyansatte i organisasjon og ny direktør ikke er på plass før 1.januar 2018

Siren Somby

Administrasjonsmedarbeider

Mobil 41933359

Epost: siren@nftr.no

www.nftr.no

Fra: GM PRD Konsekvensutredning [<mailto:konsekvensutredning@statoil.com>]

Sendt: onsdag 4. oktober 2017 17.48

Emne: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg

Hei

Vi viser til høring av konsekvensutredning for Johan Castberg. Høringsfristen gikk ut 25 september.

Vi kan ikke se å ha mottatt noen uttalelser fra dere, og sender ut denne e-posten til de som ikke har avgitt uttalelse. Konsekvensutredningen for Johan Castberg kan finnes på [Statoil sine hjemmesider](#)

Dersom uttalelsen allikevel er sendt ber vi dere ta kontakt, eller dere kan ettersende uttalelsen til konsekvensutredning@statoil.com

En eventuell uttalelse sendes Statoil innen 12.10.2017

Vi ber også om bekreftelse på denne e-posten.

Med vennlig hilsen

for Statoil Petroleum AS

Tove Lind

Visitor address: Forusbeen 50, Forus, Norway

Incorporation number: NO 923 609 016 MVA

www.statoil.com

Please consider the environment before printing this e-mail.

The information contained in this message may be CONFIDENTIAL and is intended for the addressee only. Any unauthorized use, dissemination of the information or copying of this message is prohibited. If you are not the addressee, please notify the sender immediately by return e-mail and delete this message.

Thank you

From: Per Anker-Nilssen
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Cc: [Per Øyvind Langeland](#); [Christoffer Sahl](#)
Subject: Ad. Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg
Date: 9. oktober 2017 13:49:31

Høring - Forslag til program for konsekvensutredning for Johan Castberg.
Næringslivets hovedorganisasjon viser til deres epost (under) og til høringen om konsekvensutredning for Johan Castberg.
NHO synes det er gledelig og viktig for utviklingen på norsk sokkel og for Nord-Norge at Johan Castberg prosjektet blir realisert. For øvrig har ikke NHO merknader til planforslaget.
Vennlig hilsen,

PER ANKER-NILSSEN

Seniorrådgiver energi og miljø
Næringspolitisk avdeling
Direkte +4723088338 / Mobil +4791778420
per.anker-nilssen@nho.no

Næringslivets Hovedorganisasjon

Middeltuns gate 27, Postboks 5250 Majorstuen, 0303 Oslo
Telefon +4723080000 / Telefaks +4723088001
<https://www.nho.no/en/> <https://www.facebook.com/nhosiden> www.twitter.com/nho.no

Fra: GM PRD Konsekvensutredning [<mailto:konsekvensutredning@statoil.com>]

Sendt: 4. oktober 2017 17:48

Emne: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg

Hei

Vi viser til høring av konsekvensutredning for Johan Castberg. Høringsfristen gikk ut 25 september.

Vi kan ikke se å ha mottatt noen uttalelser fra dere, og sender ut denne e-posten til de som ikke har avgitt uttalelse. Konsekvensutredningen for Johan Castberg kan finnes på [Statoil sine hjemmesider](#)

Dersom uttalelsen allikevel er sendt ber vi dere ta kontakt, eller dere kan ettersende uttalelsen til konsekvensutredning@statoil.com

En eventuell uttalelse sendes Statoil innen 12.10.2017

Vi ber også om bekreftelse på denne e-posten.

Med vennlig hilsen

for Statoil Petroleum AS

Tove Lind

Visitor address: Forusbeen 50, Forus, Norway
Incorporation number: NO 923 609 016 MVA
www.statoil.com
Please consider the environment before printing this e-mail.

The information contained in this message may be CONFIDENTIAL and is intended for the addressee only. Any unauthorized use, dissemination of the information or copying of this message is prohibited. If you are not the addressee, please notify the sender immediately by return e-mail and delete this message.

Thank you

Statoil ASA
konsekvensutredning@statoil.com
Kopi: postmottak@oed.dep.no

HØRINGSUTTALELSE FRA OLJE- OG GASSKLYNGE HELGELAND

Vi viser til Statoils PUD del II - Konsekvensutredning for PL 532 – Johan Castberg, juni 2017.

Olje- og gassklynge Helgeland er en bedriftsklynge bestående av 50 leverandørbedrifter og utviklingsaktører på Helgeland. Vi ser det som viktig at Statoil følger opp sitt engasjement i Nord-Norge under utbygging og drift av Johan Castberg.

I konsekvensutredningen for Johan Castberg er Nord-Norge definert som geografisk område for regionale leveranser. Olje- og gassklynge Helgeland anser det som positivt og i tråd med tidligere høringsinnspill knyttet til lisensen. Dette harmoniserer også med St. meld nr. 28 2010 - 2011 hvor det heter at regjeringen vil; *at det ved nye utbygginger etableres anbudsprosesser som gjør at bedrifter fra landsdelen hvor utbyggingen er kan delta.*

Olje- og gassklynge Helgeland har følgende kommentarer til Konsekvensutredningen:

Leverandørnæringen i Nord-Norge og spesielt på Helgeland har hatt en sterk utvikling de siste årene og investert milliardbeløp i infrastruktur, kompetanse og teknologi. Det er derfor et langt et større potensial for ringvirkninger i Nord-Norge i dag enn ved tidligere utbygginger i nord. Olje- og gassklynge Helgeland er bekymret over at årets Levert-rapport viser en svært kraftig nedgang i petroleumrelaterte leveranser fra Nordland og Helgeland i 2016, og det er forventet ytterligere nedgang for 2017. Det er viktig å tilrettelegge for at leverandørindustrien på Helgeland kommer i posisjon til å konkurrere om kontrakter både i utbyggings- og driftsfase slik at leverandører kan opprettholde et mer stabilt og bærekraftig aktivitetsnivå.

Den fremlagte analysen fra Agenda Kaupang for samfunnsmessige konsekvenser ved utbygging og drift av Johan Castberg estimeres en nordnorsk verdiskaping på omtrent 1.5 milliarder 2016-kr knyttet til utbyggingen av Johan Castberg-feltet. Dette utgjør kun 3% av den totale verdiskapingen. Den regionale verdiskapingen er etter vårt syn altfor lav til å forsvare videre utvikling av leverandørindustrien på Helgeland og i Nord-Norge.

I konsekvensutredningen oppgis LUNN-prosjektet, samarbeid med Petro Arctic og Master Service Agreements som primære tiltak for å tilrettelegge for nordnorske leverandører. Olje- og gassklynge Helgeland mener at de skisserte tiltakene ikke er tilstrekkelige for å legge til rette for økte nordnorske leveranser mot Johan Castberg og andre prosjekter.

Konkrete forslag for å øke verdiskapingen i Nord-Norge:

- 1) Kontrakter i både utbyggings- og driftsfasen bør deles opp slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene. Hovedkontraktene for vedlikehold og modifikasjon må ha fleksibilitet til bruk av lokale leverandører.
- 2) Operatørselskap må følge opp at hovedkontraktører innfrir inngåtte avtaler med sine underleverandører.
- 3) Det bør utredes muligheter for utviklingskontrakter innenfor ulike disipliner i utbygging og drift. Dette vil være et viktig virkemiddel for å videreutvikle leverandørindustrien i Nord-Norge og gi flere konkurransedyktige aktører.
- 4) Operatørselskap og partnere bør aktivt bidra til teknologiutvikling i samarbeid med nordnorske leverandører.
- 5) Borerigger som utfører operasjoner i Nord-Norge må bruke nordnorske havner og verft ved riggvedlikehold, klargjøringsarbeid og opplag.

- 6) Innkjøpsfunksjoner bør etableres nær de store leverandørmiljøene i nord, inkludert på Helgeland. Dette gir økt kunnskap om leverandørene og større muligheter for å utnytte potensialet for økt verdiskaping i Nord-Norge.
- 7) Subsea-verkstedet i Sandnessjøen har store muligheter for vekst, og samarbeidet med Aker BP gir gode muligheter for kostnadseffektiv utnyttelse av disse fasilitetene ved økt aktivitet i nord. Statoil oppfordres til å i større grad utnytte mulighetene ved det nye subsea-verkstedet i Sandnessjøen og styrke den lokale organisasjonen i regionen i forbindelse med denne nye utbyggingen i nord.

Vi tror at Statoil med feltene Johan Castberg, Snøhvit, Norne og Aasta Hansteen blir svært viktig for videre utvikling av olje- og gassnæringen i vår landsdel og ser frem til en fortsatt tett og konstruktiv dialog med Statoil i forbindelse med vårt klyngesamarbeid.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading "Charles Linn", is written over a horizontal line.

Leder styringsgruppe Olje- og gassklynge Helgeland

Innspill til konsekvensutredning for Johan Castberg

Petro Arctic er en næringsorganisasjon i Nord-Norge for 350 medlemsbedrifter. Organisasjonen er etablert i Hammerfest, Tromsø, Harstad, Bodø og på Helgeland

Petroleumsnæringen er en svært viktig motor for norsk økonomi og Norge er en ledende olje og gass nasjon. Det må være en sentral målsetting at Norge også i fremtiden skal være en ledende nasjon innen olje- og gasssektoren. En utvikling av olje- og gassnæringen i nord er en forutsetning for at man skal lykkes med dette.

I Nord-Norge er petroleumsnæringen under utvikling og er allerede blitt en viktig basisnæring i nord med ca 7000 årsverk direkte og indirekte sysselsatte.

Dersom en skal lykkes med å utvikle de nordlige områdene av Norge i en petroleumssammenheng er stabile og forutsigbare rammebetingelser en absolutt forutsetning. Dette innebærer tilgang på de mest prospektive arealene, stabile rammebetingelser, forutsigbarhet og stabilitet i forhold til politiske beslutninger og regelverk, tilfredsstillende infrastruktur mv.

Utbygging av Johan Castberg er av meget stor betydning, ikke minst for det lokale og regionale drifts og leverandørmiljø som har bygd opp kompetanse i tilknytning til dagens aktivitet. Dersom ikke denne kompetanse og kapasitet skal forvitte, må utbyggingen komme i gang som planlagt og gi oppdrag, arbeidsplasser og verdiskaping i regionen både i utbyggings- og driftsfasen.

Klimaendringene er en av våre største utfordringer. Bruk av kull, olje og gass er en av de største kildene til utslipp av klimagasser, samtidige øker verdens energietterspørsel i takt med befolkningsvekst og høyere levestandard. Olje og gass kommer til å være en del av vår energi og råstoffkilde i all framtid, hvor stor andel kan ingen vite med sikkerhet i dag. Norge må fortsette i sin rolle som ledende nasjon for internasjonale miljøstandarder for å produsere og utnytte disse ressursene med minst mulig negativt fotavtrykk. Utbyggingen av Johan Castberg bør i en slik sammenheng sette ny standarder innen miljønnovasjon, effektiv produksjon og utslipp til luft.

Petro Arctic har i denne sammenheng følgende kommentarer til program for konsekvensutredning, vi viser også til våre innspill i høringssvar 27.10.2016 på program til KU Johan Castberg

Nord-Norsk andel av verdiskaping i utbyggingsfasen er estimert til vel 1500 millioner i 2016-kr, eller ca 3% av den totale verdiskapningen i prosjektet og ca 6,5 av den nasjonale verdiskapningen. Samlet sysselsettingseffekt i perioden er på 1750 årsverk fordelt på 8 år.

Nord-Norsk andel av verdiskaping i driftsfasen er estimert til vel 380 millioner i 2016-kr, eller ca 40% av den nasjonale verdiskapningen i et gjennomsnittlig driftsår. Samlet sysselsettingseffekt per år er på 470 årsverk fordelt på 306 årsverk hos Statoil og leverandørbedrifter og øvrige er indirekte og konsumvirkninger.

Boring og Brønn

Johan Castberg feltet vil bestå av ca 30 offshore brønner.

Installasjon, vedlikehold og oppgradering av brønnsystemer er en betydelig del av ringvirkningene på norsk sokkel. Det er derfor viktig at lisensen utreder effektiv og kostnads optimalisert drift, samfunnsmessige konsekvenser og industrielle ringvirkninger med å etablere ytterligere landbasert subsea-aktivitet i Hammerfest knyttet til vedlikehold og modifikasjon av undervannsinstallasjoner. Dette bør gjøres i nært samarbeid med øvrige operatører med aktivitet i Barentshavet og på et tidlig tidspunkt slik at en subseabase også kan benyttes også under selve utbyggingen av feltet.

Prosjektledelse og prosjektorganisasjon

Nord-Norske verdiskapingen av prosjektledelse som planlegges ledet fra Oslo og Harstad, er beregnet til rundt 10 % i utbyggingsfasen. Statoil må i langt større grad vise hvordan enn større andel av dette arbeidet kan gjøres i Harstad og Hammerfest. Dette vil også øke mulighetene for leveranser fra eksterne fagmiljøer i Nord-Norge, og på sikt bygge viktige og robuste ingeniørmiljøer i nord.

Monterings- og ferdigstillelses-arbeid

Monterings- og ferdigstillelses-arbeid er i KU utredet ved sørnorsk offshoreverft. Omfanget av disse arbeidene har ved enkelte utbygginger vært betydelig. Statoil bør også ta høyde for at deler av dette arbeidet også kan utføres i Nord-Norge. Dette vil skape betydelige regionale samfunnsmessige og industrielle ringvirkninger.

Kontraktstrukturer

Kontraktstrukturer og krav i tilbudsforespørsler som legger til rette for regionale og lokale leveranser i utbygging og driftsfase vil få stor betydning for videre oppbyggingen av petroleumsrettede miljø i Nord-Norge. Økt konkurranse og mangfold av leverandører er en viktig del av norsk petroleumsindustri. Herunder er det viktig å dele opp, alternativt tilrettelegge kontraktene slik at det blir mulig for lokalt og regionalt etablerte bedrifter å gi tilbud. Kontraktstrategien må tilrettelegges slik at leverandører som vinner sentrale kontrakter innenfor vedlikehold og modifikasjon er tilstede med sentrale funksjoner i Nord-Norge.

Driftsorganisasjon

Driftsorganisasjonen i Harstad, som vil støtte offshoreorganisasjonen og videreutvikle feltet når det er i produksjon, forventer å gi en sysselsettingseffekt på 40-45 årsverk. Her har Statoil bygget opp et sterkt fagmiljø med 40 års erfaring med drift i nord. Johan Castberg vil spesielt dra nytte av samlokalisering med organisasjonene til Norne og Aasta Hansteen, som har likheter i utbyggingskonsept. Petro Arctic mener at nordnorske olje- og gassfelt skal ha all drift- og basestruktur i landsdelen.

Lokalisering av landbasert driftsorganisasjon, forsynings- og helikopterbase er annonsert. I tillegg til de driftsløsninger som er presentert i KU bør Statoil legge en driftstøtte enhet til Hammerfest, som minimum inneholder vedlikeholds- og modifikasjonsplanlegging, logistikk og innkjøpsfunksjoner. Dette vil bidra til en effektiv drift nært feltet, basen og dagens etablerte leverandørindustri. En slik organisering vil også være fremtidsrettet og kostnadseffektiv mot felles løsninger når nye felt som Alta/Gotha og Wisting, samt en betydelig letevirsomhet i Barentshavet skal betjenes.

Offshorebemanning med base i Finnmark

Offshore vil trenge en bemanning på mellom 90-100 personer fordelt på tre skift.

Statoil vil prioritere å rekruttere så mange som mulig til offshoreorganisasjonen fra Finnmark. I tillegg til arbeid opp mot fylkeskommunen og skolene i fylket for å få til en god rekruttering til de fagene som vi trenger kompetanse til i offshoreorganisasjonen, bør man i nært samarbeid med kommuner og fylkeskommuner sett i gang en mulighetsstudie. Denne bør ha klare mål om tiltak for rekruttering til Statoil fra Finnmark og Nord- Norge til klargjøring og driftsoppstart 2021-2023

Tidligere studier og anbefalinger

Statoil må i langt større grad en framlagt analyse fra Agenda Kaupang vise hvordan man kan skape større ringvirkninger i utbyggingsfase og driftsfase i Nord- Norge.

Petro Arctic mener tidligere erfaringer ikke er et godt utgangspunkt for å beregne mulig verdiskaping i Nord-Norge. Leverandørnæringen i Nord-Norge og økt aktivitet har vært i stor utvikling de siste årene, og det er et større potensiale for ringvirkninger i Nord-Norge i dag enn ved tidligere utbygginger i nord. Petro Arctic har levert flere studier hvor muligheter og anbefalinger er framlagt for Statoil.

Teknologiutvikling og utviklingskontrakter

Teknologiutvikling og utviklingskontrakter har vært helt avgjørende for nasjonal leverandørindustri og dagens ringvirkninger av oljeaktiviteten. EØS avtalen har i mange år vært et hinder for å benytte dette effektive virkemiddelet. Nå er oljeselskapenes investeringer på sokkelen ikke lenger underlagt EØS sitt innkjøpsdirektiv og bør derfor igjen tas i bruk på norsk sokkel for å videreutvikle norsk leverandørindustri i Nord-Norge.

Petro Arctic forslår at man sammen med øvrige operatører med aktivitet i Barentshavet, leverandørindustri og myndigheter utreder muligheten for minst 3 område for utviklingskontrakter.

Fabrikasjon av SURF materiell

Boring og brønn

Vedlikehold og modifikasjon

Samarbeid med Petro Arctic

Petro Arctic har over mange år bygget betydelig kompetanse og nettverk som leverandørnettverk i nord. Vi forutsetter at man også en PUD også belyser hvordan man gjennom hele utbyggingsperioden og i en driftsfase skal samarbeide med regionale aktører i nord for å oppnå mest ringvirkninger av utbyggings og driftsfasen av Johan Castberg.

Oljeterminal på Veidnes

Johan Castberg vil være hoved-driver for en mulig felles omlastningsterminal for olje på Veidnes. Videre planer må vise hvordan FPSO er tilrettelagt for slik omlastning, og hvilke konsekvenser en slik løsning vil ha for Johan Castberg. Vi anbefaler at man på samme tidspunkt som PUD blir levert til myndigheten for Johan Castberg at man levere separat mulighetsstudie med planer for framdrift for en mulig oljeomlastningsterminal på Veidnes i Nordkapp kommune.

Petro Arctic, 25.september 2017

Med vennlig hilsen

Petro Arctic

Kjell Giæver

Direktør

Miljøorganisasjoner

Sabima

From: Christian Steel
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Subject: SV: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg
Date: 6. oktober 2017 18:39:36

Takk for informasjon og påminnelse.

Vi har dessverre ikke kapasitet til å avgjøre uttalelse i denne saken.

Vennlig hilsen Christian Steel

Generalsekretær Sabima

Fra: GM PRD Konsekvensutredning [mailto:konsekvensutredning@statoil.com]

Sendt: 4. oktober 2017 17:48

Emne: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg

Hei

Vi viser til høring av konsekvensutredning for Johan Castberg. Høringsfristen gikk ut 25 september.

Vi kan ikke se å ha mottatt noen uttalelser fra dere, og sender ut denne e-posten til de som ikke har avgitt uttalelse. Konsekvensutredningen for Johan Castberg kan finnes på [Statoil sine hjemmesider](#)

Dersom uttalelsen allikevel er sendt ber vi dere ta kontakt, eller dere kan ettersende uttalelsen til konsekvensutredning@statoil.com

En eventuell uttalelse sendes Statoil innen 12.10.2017

Vi ber også om bekreftelse på denne e-posten.

Med vennlig hilsen

for Statoil Petroleum AS

Tove Lind

Visitor address: Forusbeen 50, Forus, Norway

Incorporation number: NO 923 609 016 MVA

www.statoil.com

Please consider the environment before printing this e-mail.

The information contained in this message may be CONFIDENTIAL and is intended for the addressee only. Any unauthorized use, dissemination of the information or copying of this message is prohibited. If you are not the addressee, please notify the sender immediately by return e-mail and delete this message.

Thank you

Andre

Nordnorsk petroleumsråd

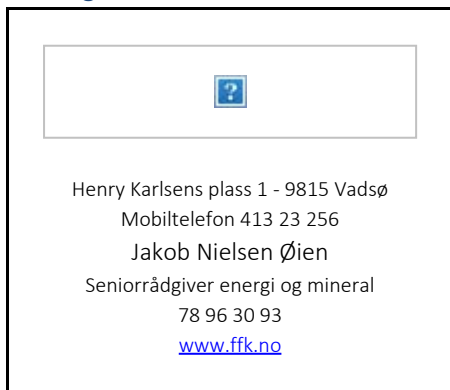
Polarkonsult

Troms Høyre

From: Øien, Jakob Nielsen
To: [GM PRD Konsekvensutredning](#)
Subject: SV: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg
Date: 5. oktober 2017 09:04:48

Nordnorsk Petroleumsråd har valgt å ikke avgi høringsuttalelse i denne saken.

Vennlig hilsen

Fra: GM PRD Konsekvensutredning [mailto:konsekvensutredning@statoil.com]

Sendt: torsdag 5. oktober 2017 09:01

Til: Øien, Jakob Nielsen

Emne: RE: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg

Hei

Vi mottok høringsuttalelsen fra Finnmark fylkeskommune i september. Grunnen til at du har blitt kontaktet nå er at Nordnorsk Petroleumsråd også står på listen over høringsparter med deg som kontaktperson. Siden vi ikke hadde mottatt noen høringsuttalelse derfra ble det sendt ut en påminning. Beklager om det har ført til usikkerhet rundt innsendingen av Finnmark fylkeskommune sin uttalelse, og du er velkommen til å sende inn en uttalelse fra Nordnorsk Petroleumsråd dersom det er aktuelt.

Best regards,

Magnus Eriksen

Principal Engineer Impact Assessment
TPD PRD FE SE Sustainability
Statoil ASA

Mobile: +47 94876349

Email: mager@statoil.com

Visitor address: Forusbeen 50, Forus, Norway

Incorporation number: NO 923 609 016 MVA

www.statoil.com

Please consider the environment before printing this e-mail.

From: Øien, Jakob Nielsen [mailto:jakob.nielsen.oien@ffk.no]

Sent: 5. oktober 2017 08:08

To: GM PRD Konsekvensutredning <konsekvensutredning@statoil.com>

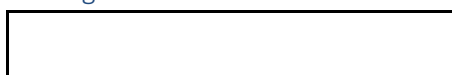
Cc: OED <postmottak@oed.dep.no>

Subject: SV: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg

Hei!

Vår høringsuttalelse ble sendt 21.09.17 kl. 14.18 til konsekvensutredning@statoil.com med kopi til OED. Om den skulle ha forsvunnet i eteren, så legger jeg ved en kopi.

Vennlig hilsen

Henry Karlsens plass 1 - 9815 Vadsø
Mobiltelefon 413 23 256
Jakob Nielsen Øien
Seniorrådgiver energi og mineral
78 96 30 93
www.ffk.no

Fra: GM PRD Konsekvensutredning [<mailto:konsekvensutredning@statoil.com>]

Sendt: onsdag 4. oktober 2017 17:48

Emne: Høring av konsekvensutredningen for Johan Castberg

Hei

Vi viser til høring av konsekvensutredning for Johan Castberg. Høringsfristen gikk ut 25 september.

Vi kan ikke se å ha mottatt noen uttalelser fra dere, og sender ut denne e-posten til de som ikke har avgitt uttalelse. Konsekvensutredningen for Johan Castberg kan finnes på [Statoil sine hjemmesider](#)

Dersom uttalelsen allikevel er sendt ber vi dere ta kontakt, eller dere kan ettersende uttalelsen til konsekvensutredning@statoil.com

En eventuell uttalelse sendes Statoil innen 12.10.2017

Vi ber også om bekreftelse på denne e-posten.

Med vennlig hilsen

for Statoil Petroleum AS

Tove Lind

Visitor address: Forusbeen 50, Forus, Norway

Incorporation number: NO 923 609 016 MVA

www.statoil.com

Please consider the environment before printing this e-mail.

The information contained in this message may be CONFIDENTIAL and is intended for the addressee only. Any unauthorized use, dissemination of the information or copying of this message is prohibited. If you are not the addressee, please notify the sender immediately by return e-mail and delete this message.

Thank you

The information contained in this message may be CONFIDENTIAL and is intended for the addressee only. Any unauthorized use, dissemination of the information or copying of this message is prohibited. If you are not the addressee, please notify the sender immediately by return e-mail and delete this message.

Thank you

Høringsuttalelse fra Polarkonsult as til

PL 532 Johan Castberg PUD del II-Konsekvensutredning September 2017

I konsekvensutredningen har Statoil konkludert med at en har valgt å lokalisere driftsorganisasjonen til Harstad. I utbyggingsfasen forventes en regional verdiskaping på 1,51 mrd kroner tilsvarende 6,5% av den samlede nasjonale verdiskapingen for feltet. I driftsfasen er tilsvarende tall 380 mill kroner pr år tilsvarende 41% av samlet nasjonal verdiskaping. Dette er en god start, men når tyngdepunktet i olje- og gassindustrien skal nordover, bør vi på sikt se større regionale effekter. Vi vet at vi har mange år fremfor oss med olje- og gassaktivitet, men skepsisen til næringen vokser i regionen. Med det som bakteppe, må de regionale effektene bli mer fremtredende.

Det er viktig at Statoil viser at en faktisk mener alvor med regionale ringvirkninger og handler i tråd med dette. Alt som kan etableres regionalt, bør etableres regionalt.

I lys av dette mener Polarkonsult følgende momenter må belyses og tas med i PUD for Johan Castberg:

- Produksjonsskipet er tenkt prosjektert i Norge og norsk verdiskaping er satt til 2,85 Mrd. Andelen nordnorske leveranser er imidlertid satt til 0%. Nord-Norge har flere aktører med høy kompetanse innen skipsdesign og engineering. Disse har kompetanse til å gjennomføre hele eller deler av prosjekteringen; enten alene eller i et samarbeid internt eller eksternt. Det forventes at Statoil benytter seg av lokale fagmiljøer og styrker disse der en har denne muligheten.
- Det må etableres en komplett driftsorganisasjon i Harstad som inneholder fullverdige elementer og med tydelig lokal ledelse. Det er avgjørende at ledelsen bor lokalt, ikke pendlere som bare er på besøk.
- Etablere en egen gruppe med fast tilstedeværelse i Harstad for strategiske anskaffelser i Statoil. Gruppen må blant annet også ha fokus på tildeling av kontrakter til nordnorsk næringsliv for leveranser på hele den norske sokkelen. Strategisk innkjøp i Statoil er i dag samlet på Vestlandet. Skal man få fart i næringslivet i nord, må deler av denne organisasjonen faktisk ha tilhørighet til landsdelen.
- Det må i så stort omfang som mulig, stilles krav om at underleverandører har lokal tilstedeværelse og fortrinnsvis med lokal tilhørighet. Lokale bedrifter bygger langsiktig og forsvarlig og blir værende selv om det kommer en nedgang i markedet. Dette skaper stabilitet og forutsigbarhet og vil sikre større verdiskaping til lokalsamfunnet enn hva datterselskap og avdelingskontor bidrar med. Med lokale bedrifter mener vi bedrifter med hovedkontor og eierskap i nord, ikke de store internasjonale selskap, som etablerer filialer, høster og forsvinner så snart det er motgang i markedet. Det må stilles krav om

tilstedeværelse i Harstad til leverandør av kontrakt for vedlikehold og modifikasjon (V&M) til Johan Castberg.

- Disse må ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet lokalt for å sikre effektiv gjennomføring av planlagte oppdrag.
 - Det må også legges til rette for- og stilles krav til tilstrekkelig tilstedeværelse av lokal administrasjon og prosjektledelse for å støtte utførende personell.
 - Det må være krav om at kontraktspartner legger til rette for bruk av leverandører etablert i Nord-Norge.
- Statoil må fokusere på å tilpasse kontraktsstrategiene til næringsstrukturen i Nord-Norge, blant annet gjennom å splitte kontraktene opp for å gjøre nordnorske aktører mer kvalifiserte til å by på disse, og slik fremme utvikling av nordnorsk industri.

Statoil
konsekvensutredning@statoil.com

Høringsuttalelse fra Troms Høyre PL 532 Johan Castberg PUD del II-Konsekvensutredning

I konsekvensutredningen har Statoil konkludert med Harstad som lokasjon for driftsorganisasjonen og Hammerfest som lokasjon for basefunksjoner og helikopterbase basert på funksjonalitet, kostnadseffektivitet og regionale ringvirkninger. Dette er en beslutning som Troms Høyre støtter, og som passer riktig inn i Statoils nordnorske modell for ringvirkninger til hele landsdelen.

Følgende momenter mener Troms Høyre må belyses og tas med i PUD'en for Johan Castberg:

- At det etableres en fullverdig driftsorganisasjon i Harstad.
- All aktivitet nord for 62° nord må planlegges og gjennomføres fra Harstadkontoret.
- Etablere fast tilstedeværelse i Harstad for strategiske anskaffelser i Statoil. Strategisk innkjøp i Statoil er i dag samlet på Vestlandet. Skal man få fart i næringslivet i nord, må deler av denne organisasjonen faktisk sitte sentralt i og ha tilhørighet til landsdelen. Harstad er oljehovedstaden i nord og er den mest sentrale plasseringen for en slik enhet for å dekke Nord Norge best mulig.
- Det må være krav til lokal tilstedeværelse og fortrinnsvis med lokal tilhørighet for underleverandører i så stort omfang som mulig.
- Det stilles krav om tilstedeværelse i Harstad til leverandør av kontrakt for vedlikehold og modifikasjon (V&M) til Johan Castberg.
 - Disse må ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet lokalt for å sikre effektiv gjennomføring av planlagte og uplanlagte oppdrag.
 - Det må også legges til rette for - og stilles krav til tilstrekkelig tilstedeværelse av lokal administrasjon og prosjektledelse for å støtte leverandør av V&Ms utførende personell.
 - Krav om at kontraktsvinner legger til rette for bruk av underleverandører etablert i Nord-Norge.

Troms Høyres

Postadresse: Postboks 6600, 9296 Troms • **Besøksadresse:** Fylkeshuset, Tromsø
E-post: vanja.terentieff@hoyre.no • **Telefon:** 99563100

- Det satses videre på industriinkubatorene Kunnskapsparken Nord AS og Pro Barents AS som instrument for å utvikle nordnorske leverandørbedrifter til petroleumsbransjen, i nært samarbeid med Statoil.
- Videre satsing på leverandørutviklingsprogrammet LUNN sammen med Innovasjon Norge med fokus på å kvalifisere nordnorske bedrifter til å levere varer og tjenester til petroleumsindustrien og annen fremtidsrettet industri.
- Videre fokus på å tilpasse Statoils kontraktsstrategier til næringsstrukturen i Nord-Norge, blant annet gjennom å splitte kontraktene opp for å gjøre nordnorske aktører mer kvalifiserte til å by på disse, og slik fremme utvikling av nordnorsk industri.
- Statoil må fortsatt jobbe for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i en oljeomlastningsterminal på Veidnes så fort som mulig.
- Oljevernberedskapen er ikke god nok sør for Hammerfest. Siden oljen transporteres ut med oljetankere, er hele kysten mer utsatt for fare for oljesøl. Statoil bør derfor sammen med andre aktuelle aktører i Barentshavet lage og gjennomføre en helhetlig beredskap langs hele kysten, fra Nordland til Hammerfest. Sjømatnæringen på Senja omsatte sjømat, sjømatrelaterte produkter og tjenester for nærmere 7 milliarder i 2016. En bør spesielt se på en oljevernbase lokalisert på Senja for å beskytte denne verdiskapningen.
- Fiskeri og fiskeindustri må spesielt følges opp med tett dialog og behandles med respekt. Statoil må anstrenge seg for å minimere ulempene for næringene og tilpasse aktiviteter etter fiskernes sesongvariasjoner. Det må være ekstra dialog rundt planlagt innsamling av seismikk. Statoil må også legge til rette for bruk av mere støysvake innsamlingsmetoder, med utvikling av ny teknologi.

Tromsø 6.10.2017

På vegne av Troms Høyre
Vanja Terentieff
Daglig leder for Høyre i nord
Mob: 99563100

Troms Høyres

Postadresse: Postboks 6600, 9296 Troms • **Besøksadresse:** Fylkeshuset, Tromsø
E-post: vanja.terentieff@hoyre.no • **Telefon:** 99563100